דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

יום ראשון, כ' בסיון תשמ"ח, 5 ביוני 1988 • גליון 19435

היום 12 עמודים • המחיר 1.30 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 1.13 ש"ח

היום בדבר

- למה היועץ המשפטי נטפל לקינן?/ טובה צימוקי
- כיבוש המוח ע"י מקראות/ יעל פישביין
- מי צריך פיקוח על מטבע־חוץ/ אמנון אטד
- האם תהיה "בזק" מונופולין/ דניאל בן־סימון
- מלים בשם החיות בתל־אביב/ שלמה שבא
- ספורט (עמ' 3–4), רפואה ומדע (11) בידור (12)

מזג האויר

תחזית נאה עם טמפרטורות רגילות בעונה.
הטמפרטורות:
ירושלים: 26–15; רמת הגולן: 28–16; חיפה 26–17; טבריה: 32–18; עפולה: 29–16; שומרון: 27–16; תל־אביב: 26–17; לוד: 27–16; יריחו: 36–17; עזה: 25–17; באר שבע: 29–15; אילת: 38–21.

ירדן ומצרים: אין פריצת דרך בנושא ייצוג הפלשתינים ולא בנושא סמכויות הוועידה

טמיר ל"דבר": מאמצי שולץ – לקידום הסדר ביניים עם ירדן ולהנהגת אוטונומיה מורחבת • אך גם בישראל לא צופים התקדמות ממשית • שיפטר: צפוי גידול במספר היהודים שיורשו לצאת מברה"מ

קידות בקאהיר

מתווים קידות – נראים נשיא מצרים חוסני מובארק ושר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ, שביקר אותו בקאהיר. למעשה, תפס אותם הצלם ברגע שהתיישבו בכורסותיהם. (צילום: א.פ.)

מאת דן אבידן, כתב "דבר" לענייני ערבים

מקורות ירדניים מוסמכים מסרו אמש, כי הדוח "המגמה מסויימת" שחלה בעמדה האמריקאית בדבר הדרכים לקידום תהליך השלום במזרח־התיכון עדיין לא נפתרו בשיחה שקיים אתמול שר החוץ של ארה"ב ג'ורג' שולץ עם המלך חוסין שתי סוגיות המפתח להנעת התהליך, והן: סוגיית ייצוג הפלשתינים בוועידה הבין־לאומית והדרישה הירדנית, שלמליאת הוועידה יהיו סמכויות מסויימות להשפיע על מהלך הדיונים בין הצדדים הנושאים והנותנים ישירות.

הפגישה בין שולץ לחוסיין נמשכה כשלוש שעות בנוכחות נסיך הכתר חסאן ואנשי צמרת נוספים. במהלכה דיווח שולץ למלך על תוצאות השיחות שקיימו הנשיאים רייגן וגורבצ'וב בנושא המזרח התיכון. כמו כן הדגיש שולץ את מחוייבותה המעשית של ארה"ב לעקרונות הכלולים ביוזמת רייגן מספטמבר 1982 – יוזמה המקובלת לחלוטין על ירדן – ואת המשך תמיכתה להשגת הסכם כולל באיזור, שיביא למימוש "הזכויות הפוליטיות הלגיטימיות של הפלשתינים" וישען על נסיגת ישראל משטחים תמורת כריתת הסכמי שלום בינה לבין מדינות ערב.

מקורות ירדניים הביעו שביעות רצון מחלק מהעמדות שהשמיע שולץ באוזני המלך חוסיין ובעיקר

(המשך בעמוד 2)

מאת יוסי מלמן, מוסרו המדיני של "דבר"

עיקר מאמציו של שר החוץ ג'ורג' שולץ בביקורו הנוכחי במזה"ת מכוונים לקדם את אשרורות של הסדר ביניים בין ישראל לירדן והנהגת אוטונומיה מורחבת לתושבי השטחים – כך מעריך מנכ"ל משרד החוץ אברהם תמיר.

בשיחה ל"דבר" לקראת פגישותיו של השר שולץ היום עם מנהיגי ישראל בירושלים, אמר מנכ"ל משרד רה"מ אברהם תמיר כי המטרה היא להביא ליציבות מסויימת בשטחים ולהרגיעם, כדי שאפשר יהיה להמשיך במו"מ באווירה נוחה יותר. עם זאת, גם במשרד החוץ וגם במשרד ראש הממשלה אין מצפים שתושג בשיחות התקדמות של ממש.

שר החוץ האמריקאי יבוא בצהריים לישראל לביקור בזק של שמונה שעות, שבמהלכו יפגש עם ראש הממשלה יצחק שמיר, ממלא מקומו שמעון פרס, שר הבטחון יצחק רבין, חברי ועדת החוץ והבטחון ושיחה בסעודת ערב על שולחנו של ראש הממשלה.

מקורביו של יצחק שמיר אמרו כי ראש הממשלה מעוניין בעיקר לשמוע דיווח משולץ על שיחות גורבצ'וב־רייגן בוועידת הפסגה במוסקבה ועל שיחות שולץ עם המלך ירדן ונשיא מצרים. המקורבים הוסיפו כי ראש הממשלה יבהיר באוזניו חד משמעי את התנגדותו

(המשך בעמוד 2)

מקורות במוסקווה ל"דבר":

מדיניות ברה"מ כלפי ישראל בתהליך שינוי

מאת גדעון קרץ, שליח "דבר" למוסקווה

(מיוחד ל"דבר").– מדיניותה של ברה"מ כלפי ישראל עוברת תהליך של השתנות משמעותית ביותר, ודבריו של מנהיגה מיכאיל גורבצ'וב היו רק ביטוי ראשון ומתון יחסית לכך – אמרו מקורות במוסקווה, שהשתתפו בסמינר שערכה השבוע הוועדה הבין־לאומית שבוועד המרכזי במפלגה הקומוניסטית ושהוקדש לבעיית המזה"ת.

קארן ברוטנס, סגן היו"ר הממונה על המזה"ת אמר, כי חל שינוי בשתי הגישות שבהתייחסות לישראל. לפי גישה אחת ברה"מ מכירה עתה בלגיטימיות של הקשר ויחסי הגומלין שבין

(המשך בעמוד 2)

עם צאתו לעצרת או"ם

שמיר רוצה לפגוש את שווארנדזה בניו־יורק

מאת יוסי מלמן, מוסרו המדיני של "דבר"

פגישות עם שרי החוץ של פולין ואולי של מדינה נוספת מהגוש הסובייטי ותקווה למפגש עם שר החוץ הסובייטי אדוארד שווארנדזה, יעמדו במרכז מסעו השבוע של ראש הממשלה יצחק שמיר לעצרת האו"ם בניו־יורק.

(המשך בעמוד 2)

עיקרן תחילה

- דוד באלם הורשע בקבלת דבר במרמה – עמ' 6.
- נשיא עיראק סדאם חוסיין ניצל ממוות כשמטוסו הופצץ בידי איראן – עמ' 5.
- שר החינוך יצחק נבון החליט לא לפטר את מנהל החינוך הדתי יעקב הדני – עמ' 2.
- ירידה גדולה במספר הישראלים שייצאו הקיץ לחו"ל צופים סוכני הנסיעות – עמ' 6.

נספח צה"ל באקוואדור אל"מ שבתאי בן־שוע נהרג בהתרסקות מטוס

מאת טלי ליפנר, המוסרת הצבאית של "דבר"

באקוואדור נהרג ביום שישי אל"מ שבתאי בן־שוע, בן 42, נספח צה"ל באקוואדור.

אל"מ בן־שוע נהרג במהלך טיסה במטוס קל. המטוס התרסק ככל הנראה, כתוצאה מתקלה. רוב נוסעי המטוס, 11 במספר, כולם קצינים בכירים בצבא אקוואדור – נהרגו.

בשנת 1964 התגייס בן־שוע, יליד איטליה, לחיל האוויר ושירת כנווט קרבי במטוסי חטור ופאנטום. הוא השתתף בפעולות מבצעיות רבות, מילא תפקידי פיקוד ומטה וסיים לימודי הנדסת תעשייה, ניהול ומינהל עסקים. בן־שוע הוא בוגר המכללה לבטחון לאומי. בקיץ 1987 התמנה לנספח צה"ל באקוואדור. הניח אשה ושני ילדים. הוריו ואחיו גרים בישראל. ארונו יגיע ארצה ביום שני. פרטים על מועד הלוויה יפורסמו בנפרד.

שולץ: האינתיפאדה בלי הישגים מעשיים

קאהיר, (ע"צ).– שר החוץ האמריקאי, ג'ורג' שולץ, הצהיר בשבת בקאהיר כי "ההתקוממות הפלשתינית לא השיגה הישגים מעשיים", בהוסיפו כי להישגים כאלה ניתן להגיע אך ורק "באמצעות משא ומתן, ולא באמצעות אלימות וטרור".

בדבריו לפני עתונאים מצריים הדגיש שולץ, עם זאת, כי "ההתקוממות העמיקה את המודעות לגבי הטרגדיה ולגבי הסיכון הטמון במצב הנוכחי".

שולץ הביע את התנגדותו להקמת מדינה פלשתינית ביהודה ושומרון וחבל עזה, בהדגישו כי אינו יכול להבין את "הבסיס המעשי לקיומה של מדינה כזו".

כאשר הופנו אליו שאלות לגבי ההצהרה שהשמיע בערב־שבת, עם בואו לקאהיר אשר לפיה הסכסוך הערבי־ישראלי הוא "מאבק בין שתי תנועות לאומיות", השיב שולץ כי ארה"ב מודה בקיום הפלשתינים, אך אינה יכולה לנהל משא ומתן עם אש"ף, מכיוון שארגון זה מסרב להכיר בקיומה של מדינת ישראל.

עם שובו מרמת־עמון לקאהיר במוצאי־שבת, היה שולץ אורחו של נשיא מצרים, חוסני מובארק, לסעודת ערב.

נתן זך, אבנרי ולוטן לכינוס ישראלי־ערבי

(ע)– הסכסוך הישראלי. פלשתיני־ערבי יעמוד במרכז דיון שיתקיים בסוף השבוע במערב ברלין, ביוזמת מפלגת "הירוקים" בגרמניה ובהשתתפות משלחת ישראלית־ערבית.

על כך מסרה יעל לוטן, שיצאה יחד עם המשורר נתן זך ועורך "העולם הזה" אורי אבנרי להשתתף בדיון.

לוטן מסרה, כי משלחת של ערבים ישראליים תגיע לשם בנפרד.

נוכח ריבוי מקרי קדחת מאלטה

הציבור מוזהר ממאכל גבינות ומוצרים מהצאן

מאת אמיר רוזנבלית, סופר "דבר"

600 ק"ג של גבינות צאן באריזות בלתי־מסומנות הושמדו על ידי הלשכה לבריאות מחוזית בבאר שבע. משרד הבריאות מזהיר את הציבור מאכילת מוצרי חלב מן הצאן, שמקורן אינו ידוע. אכילת מוצרים כאלה מסוכנת ועלולה להדביק בקדחת מאלטה. בחודשים האחרונים נרשמה עליה במספר הלוקים במחלה זו.

מנכ"ל משרד הבריאות, ד"ר יורם לס, פנה למשרד החקלאות בבקשה לערוך מבצע ביעור בעדרי הצאן הנגועים משני עברי הקו הירוק.

כתבת תחקיר שפורסמה ביום ו' ב"דבר השבוע" מאת יגאל משיח, קבעת כי ממדי המחלה מתפשטים לממדים של מגיפה וכי המשרדים הממשלתיים האמורים לטפל בכך, אינם עושים די להדברת המחלה. קדחת מאלטה, הנגרמת ידי עדרי צאן ועוברת על ידי אכילת מוצרי חלב בלתי מפוסטרים, פוקדת בעיקר את המגזר הערבי והבדווי בכפרי המשולש, הגליל, עדרי הבדווים באזור באר שבע ובעיקר ביהודה ושומרון.

נוכח זיהום מי הכינרת

המלצה לתושבי האיזור טבריה להרתיח המים

מאת שמעון וייס, סופר "דבר" בצפון

מנהל בית החולים "פוריה" בטבריה ד"ר מאיר אורן אמר אתמול בשיחה עם סופר "דבר", כי הוא ממליץ להרתיח את מי השתייה באזור טבריה לפני השימוש בהם – בשל החשש הנובע ממחלות מעיים עקב זיהום מי הכינרת.

הרופאה המחוזית של מחוז הצפון במשרד הבריאות, ד"ר עדיה בוקאי הכחישה מכל וכל ידיעות בדבר תכנית המתגבשת במשרד הבריאות לחיסון המוני של תושבי טבריה והאיזור מחשש לפגיעה קשה בבריאות התושבים על רקע זרימת הביוב של טבריה לכנרת.

יחד עם זאת, אישרה מנהלת המחוז כי שיעור דגימות המים שאינו משביע רצון באיזור הצפון נמצא בעלייה מתמדת כבר זמן ממושך. מתברר כי בכל הגליל קיימת ירידה מתמדת באיכות מי השתיה והיא נמצאת במצב גרוע מהממוצע.

ישיבה מס' 4 לניתוח מערכת האשפוז – בלי פתרון מוסכם

פער העמדות בעינו – שמיר מאמין שיהיה לו רוב

מאת דנקה הרניש, כתבת "דבר"

בישיבה הרביעית בריצות תדון היום הממשלה במשבר במערכת הבריאות הציבורית, הקדושה תוות תרגילי המבירה של בריזי הוזמת הכספים שנוקם משרד האוצר ותחת העיצומים המתמשכים של הרופאים.

ציבור החולים ומשפחותיהם, שעל גבם מתנהלים המאבקים, ומערכת הבריאות על חלקיה השונים מצפים בדריכות לתוצאות הדיון, אולם על אף המגעים המרובים, שקויימו במשך השבוע שעבר בדרגים הגבוהים, לא הסתמן פתרון מוסכם.

(המשך בעמוד 2)

אנדריי סאחרוב במסיבת עתונאים ברוח הגלאסנוסט:

לישראל יש זכות לקיום ולבטחון אך אין לקחת זכויות הפלשתינים

מאת גדעון קרץ, שליח "דבר" במוסקווה

(מיוחד ל"דבר").– באותו המקום ממש שבו ערך ביום ו' מיכאל גורבצ'וב את מסיבת העתונאים שלו, אולם מסיבות העתונאים של משרד החוץ הסובייטי, ישבו ביום ד' איש זקן ועייף בעל מצח גבוה ואישה כסופת שיער ממושקפת ונמרצת, מי שהיה הגולה הפוליטי המפורסם ביותר בברה"מ, חתן פרס נובל לשלום אנדריי סאחרוב ורעייתו יילנה בונר וערכו מסיבת עתונאים בפני מאות כתבים זרים וסובייטים.

סאחרוב תקף את הפרות זכויות האדם בברה"מ, אך במקביל אמר, כי "מיכאיל גורבצ'וב הוא איש מדינה דגול, שיש להעניק לו אשראי מוקדם במדיניות ה"פרוסטרויקה" וה"גלאסנוסט" שלו, הנתקלת בהתנגדות קשה מאוד".

הופעתו הרשמית הראשונה של סאחרוב במשך שנה וחצי היתה גם תשובה סובייטית להרגשיו של הנשיא רייגן על נושא זכויות האדם במהלך

ליהנות מהספק

ביקורו ובא להראות, שעכשיו מותר כבר לפחות לדבר על הנושא בגלוי במוסקווה. בתשובה לשאלות כתבים ערבים וישראלים התייחס סאחרוב גם לנושא זכויות הפלשתינים ולנושא יהודי ברה"מ. "הקמת ישראל היתה ביטוי של צדק היסטורי", אמר. "לישראל זכות לקיום ולבטחון. הבעיה הפלשתינית היא בעיה קשה וטראגית, ואסור לקחת מהם את זכויותיהם. ניתן להגיע לפתרון של פשרה במסגרת משא ומתן על בסיס שוויון, למשל במסגרת ועידה בין־לאומית, והעיקר יש לוותר על ההשמצות הנובעות מהעבר, לא לכנות אלה את אלה 'ציונים' או 'טרוריסטים'".

על השפה העברית אמר "כל איסור על לימוד שפה כלשהי איננו חוקי. בשנים שעברו לימוד עברית נחשב כאן לבלתי חוקי. אני מקווה, שימים אלה עברו לבלי שוב". ועל תרבות יהודית לאומית "אני מאמין שיש לה זכות קיום שווה לזו של כל עם אחר. אסור שתהיה כל

(המשך בעמוד 2)

לשליח "דבר" במוסקווה נודע:

שמועות עקשניות במוסקווה שצפויים פוגרומים ביהודים

מאת גדעון קרץ, שליח "דבר" למוסקווה

(מיוחד ל"דבר").– שמועות עקשניות במוסקווה מדברות על סכנת פוגרומים ביהודים ברחבי ברה"מ בימים הקרובים ביוזמת הארגון הלאומני "פאמייט", ש־90 מפעיליו נשלחו למקומות שונים, כדי לקרוא לפגוע ביהודים המחזיקים ברכוש רוסי במהלך חגיגות 1,000 השנים לכנסיה הפראבוסלבית, המתקיימות בין 5 ל־9 בחודש. לפי ידיעות אחרות שאין להן אישור, היתה כבר פגיעה פיסית ביהודים בעיר סברדלובסק. גם במוסקווה היו התנכלויות אנטישמיות שונות. כך, למשל, צויירו צלבי קרס על קירות הקפה־מסעדה היהודי הראשון שנפתח בעיר באישור רשמי, ובעליו קיבלו איומים וגם סבלו מהתנכלויות, פגיעה במכונית וכו'.

די לכיבוש

אלפים השתתפו אמש בהפגנה ובעצרת־מחאה שנערכו במרכז תל־אביב מטעם תנועות ואירגונים המתנגדים לכיבוש בשטחים. ההפגנה אורגנה על־ידי 21 גופים ואירגונים שונים, ואנשיה נשאו סיסמאות שונות: "הקץ לכיבוש", "שלום ישראלי־פלשתיני עכשיו", וכו'. כל אירגון צעד בנפרד עם סיסמותיו שלו, נוסף לכרזות המשותפות. המפגינים התכנסו בשדרות בן־גוריון פינת דיזנגוף. ומשם צעדו לאורך רחוב דיזנגוף וברחוב פרישמן אל כיכר מלכי ישראל. במהלך ההפגנה נעצרו כמה משתתפים, ערבים ישראלים, אשר נשאו בידיהם אבנים כסמל ה"אינתיפאדה". כן נמסר על פציעתו של צלם עתונות, אשר מיהר לצלם את האירועים הללו. עם זאת נמסר, כי ההפגנה עברה בשלום וללא תקריות חריגות. (צילום: ישראל סימיונסקי)

סוף־השבוע של שולץ: 2 הרוגים, עשרות פצועים, שביתות, הפגנות

המשטרה חוקרת תלונה על הריגת תושב שיוח' בידי חמישה ישראלים

מאת דני רובינשטיין ואוריאל בן־עמי, סופרי "דבר"

שני הרוגים, יותר מ־20 פצועים זהו בסוף השבוע בגדה המערבית וברצועת עזה בימיים של שביתה כללית והפגנות מחאה על ביקורו של ג'ורג' שולץ באיזור. גם היום צפויה שביתה כללית לציון יום ה־5 ביוני יום השנה למלחמת ששת הימים ולמלחמת לבנון.

אחד ההרוגים מוצטפה אל־חלאיקה, בן 20, מהכפר שיוח' צפונית לחברון, נורה בידי צעירים לבושי אזרחית שלפי תושבי הכפר הסתלקו לאחר התקרית לכיוון התנחלות אסמר מזרחית לכפר. דובר צה"ל מסר כי כוח של צה"ל הגיע למקום רק לאחר התקרית ולא חיילים הם שירו בהרוג.

על התקרית מסרו תושבים מהכפר את הפרטים הבאים: ביום חמישי בשבוע שעבר היו מתנחלים בכפר שעיר צפונית לקריית־ארבע. בכפר הונפו דגלים פלשתיניים וצה"ל פיזר את המפגינים. בתקרית ביום ה' נפצעו חמישה מתושבי שעיר, אחד מהם בצורה קשה. ביום שישי שוב נחסמו הכפרים שעיר ושיוח', הסמוכים זה לזה, במחסומי אבנים והתקיימה בהם שביתה

(המשך בעמוד 2)

בפניה רשמית ליועץ המשפטי חריש

בר־לב: להוציא מהמשטרה חקירות שוטרים ומשפטיהם

מאת נתן רועי, סופר "דבר" לענייני משטרה

שר המשטרה חיים בר־לב פנה באחרונה ליועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, והודיע לו כי המשטרה מבקשת להעביר את החקירות והשיפוט של שוטרים החשודים בעבירות פליליות לגוף חוץ־משטרתי.

במכתב של בר־לב ליועץ המשפטי לממשלה הוא מציין כי לאחר דיון ממצה בנושא החקירות הפליליות נגד שוטרים הוסכם על דעת המפכ"ל, כי המשטרה תהיה מוכנה להעביר את החקירה נגד השוטרים לגוף חוץ־משטרתי. כדי לממש הצעה זו מציע השר להעביר את 15 תקני החוקרים של המחלקה לחקירות־פנים אל גורם חוץ־משטרתי, שיוקם כדי לבצע חקירות אלה.

כן סיכמו המפכ"ל והשר כי בית הדין למשמעת במשטרה לא יעסוק עוד בשיפוט שוטרים, הנאשמים בעבירות פליליות אלא בעבירות משמעת בלבד. השר הדגיש כי הוצאת השיפוט בגין עבירות פליליות מבית הדין למשמעת

(המשך בעמוד 2)

האש איננה דועכת

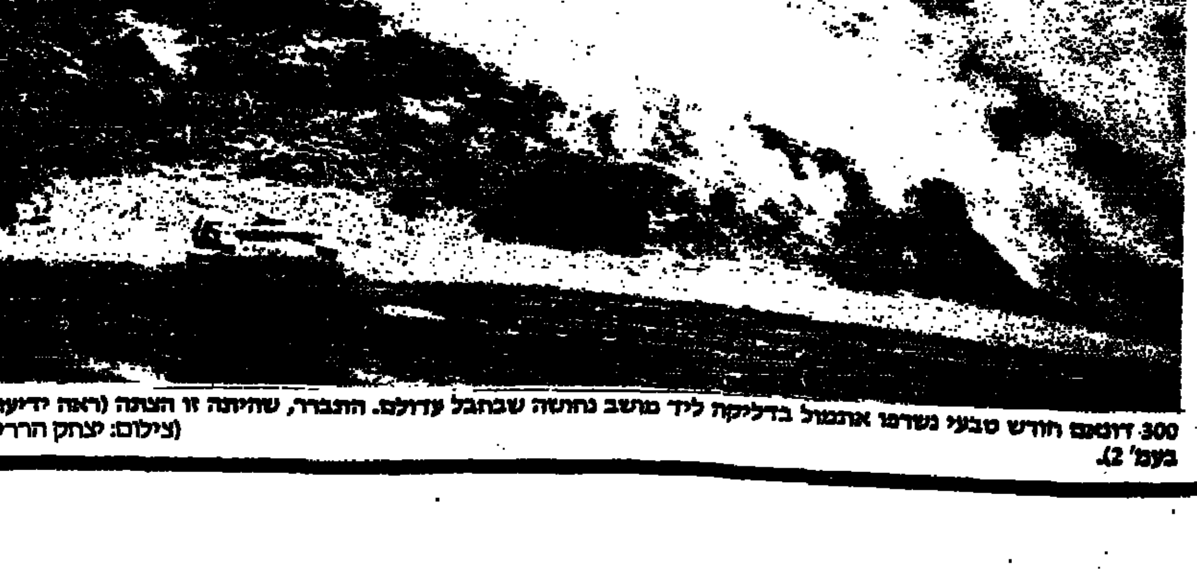

300 דונמים חורש טבעי נשרפו אתמול בדליקה ליד מושב נחושה שבחבל עדולם. התברר, שהיתה זו הצתה (ראה ידיעה בעמ' 2). (צילום: יצחק הררי)

هكذا من الأصل

مكان الأصل

אלימות בקאמפוס בלימה

סטודנטים חובשי מסכות מאוניברסיטת סאן־מארקוס בלימה בירת פרו מיידים אבנים בשוטרי היחידה לפיזור הפגנות ביום ה', יומן הרביעי של הפגנות אלימות במחאה על העלאת שכר הלימוד באוניברסיטאות. ביום ג' נהרג אחד הסטודנטים, והדבר גרם להסלמת העימות בין שני הצדדים. (צילום: א.פ.)

נבון נלחץ – לא יפטר את יעקב הדני מהחינוך הדתי

מאת יעל פישביין, סופרת "דבר" לענייני חינוך

לחצים פוליטיים מצד ראש הממשלה, שרי המערך ואנשי המפד"ל, השפיעו על החלטת שר החינוך יצחק נבון לא לפטור את מנהל החינוך הדתי, יעקב הדני, מתפקידו.

הרעיון לפטר את הדני הועלה בלשכת שר החינוך, לאחר שבכינוס של מועצת החינוך הדתי התבטא הדני בחריפות רבה נגד השר. הדני אמר בכינוס, כי נבון נתון להשפעת שמאלנים, וכי החינוך הדתי נתון להתנכלויות מצד צמרת משרד החינוך. כן הכחיש הדני שקיבל מנבון הוראה ישירה להעביר מתפקידה את חנה גרידים, עורכת האגרות למורים הדתיים, בהן הושמץ השמאל והוצדקה מדיניות הכיבוש בשטחים.

בעקבות דברי הדני שקל שר החינוך לפטרו, אולם לחצים פוליטיים מנעו זאת. בין המתערבים לטובת הדני היה שר הדתות זבולון המר, עמו נפגש נבון בחתונת בנו של הראשון לציון מרדכי אליהו. למקורביו אמר נבון, כי אינו רוצה להפוך את הדני ל"קדוש מעונה", ועל כן החליט לא לפטרו.

ביום ו' נפגש הדני עם שר החינוך והתנצל רשמית על התבטאויותיו ועל פרסום האגרות. בפגישה נאמר להדני בחריפות, כי החינוך הדתי אינו נחלת המפד"ל, ואין בסיס לטענת מפלגתו כאילו היא המייצגת הבלעדית של החינוך הדתי. עם זאת, נמסר לו כי לא יוטל שום שינוי במעמדו וכי לא יינזף רשמית.

בתגובה אמר אתמול שר החינוך יצחק נבון: "יש להפריד בין הדני האיש לבין החינוך הדתי. הדני נוטה לטעון שרודפים אותו, ולקשר זאת עם החינוך הדתי. משרד החינוך אינו מפלה לרעה את החינוך הדתי, אבל לצערי הדני יצר פרשנות משלו לגבי הסמכויות שהחוק מקנה לו. לפי החוק עצמאותו מוגבלת. ספרי לימוד, ספרי עזר, פרסומים ותוכניות לימוד של החינוך הדתי חייבים לקבל אישור מהמנכ"ל או מהשר, ולפי זה היה עליו לפעול".

חבר מועצת החינוך הדתי נסים נעים אמר אתמול: "להדני היתה פליטת פה. מאחר שהשר אמר כי אינו מתכוון לפטרו או לנזוף בו אנחנו רואים את הפרשה כפרשה גמורה".

שריד קורא לנבון להתפטר

(עש"ת).– ח"כ יוסי שריד מר"צ קורא לשר החינוך להתפטר מתפקידו, משום שלא הצליח לפטר את אחד מפקידיו שהיה אחראי לבזיון ההסתה הפרועה בחוברת, הממומנת מתקציבי ציבור, נגד השמאל בישראל. שריד אומר כי יצחק נבון אינו שר במשרתו, אלא בובה שהעסקנים הדתיים מושכים בחוטיה. לאחר שנכנע נבון ללחץ המפד"ל ולא פיטר את ראש אגף החינוך הדתי הפך האגף הזה למשרד בתוך משרד, שלשר החינוך אין עליו עוד שום שליטה.

לישראל הזכות

(המשך מעמוד 1)

הגבלה על התפתחותה."

עתונאי סובייטי שאל אותו על תפקידה של יילנה בונר בפעילותו. "אני רגיל לפרובוקציות כאלה", ענה בשקט סחארוב. "אמרו שאשתי היא סוכנת הסי.איי.' ושהציונות הבין־לאומית השפיעה עלי. אני רוצה להודות לה על שעמדה כל השנים לצידי, סייעה לי לעבור תקופות קשות ולימדה אותי להתייחס לסבלם של בני אדם".

כתבים מערביים מתפלאים, איך זה שנתנו לו להופיע במסיבת עתונאים רשמית. האם הסכים לפשרות כלשהן בניסוחיו, למשל בנושא מלחמת הכוכבים. יילנה בונר מתפרצת, קמה ואוחזת במקרופון ואומרת בהתרגשות "כל השנים קיבלתם מאיתנו חומר, סבלנו, נכלאנו. היום אתם חושבים, שסחארוב מכר את עצמו, שהוא השתנה. אין לי כוח לענות על כל שיחות הטלפונים כל לילה, ואינני יכולה לארח את כולם בדירת שני החדרים שלנו. היינו צריכים לערוך מסיבת עתונאים".

סאחרוב מסביר, שהציע לעתונאים לפנות למשרד החוץ ולבקש מסיבת עתונאים ושמשרד החוץ נענה. הוא מגנה את אמצעי התקשורת הסובייטים על שתקפו את פגישת רייגן עם אנשי האופוזיציה ומסורבי העליה. זו היתה, לדבריו, פגישה במקומה. הוא מגלה, שמהביולוג סרגיי קובלייב, שנאם לפני רייגן, נשללה למחרת הכינוס הצעת עבודה שהיתה לו במכון מדעי רשמי ואומר, כי אמנם יותר יהודים סובייטים יכולים לצאת היום מברה"מ, אך איחוד המשפחות אינו צריך להוות תנאי. יש לאפשר תנועה חפשית וזכות לגור במקום שרוצים בו וגם זכות חזרה מתי שרוצים, הוא מדגיש.

סאחרוב מתנגד לאיסור יציאה מטעמי אחזקת סודות מדינה שחל גם עליו אבל אינו מתלונן ומציין, שאינו חש כאסיר. "אני חי כמו שמתאים לאדם בגילי", הוא אומר ומדגיש שוב "העובדה שאני נמצא באולם זה, אין פירושה, שעמדותי השתנו, אלא שהמצב במדינה השתנה".

השניים קמים ולוחצים ידיים ,יוצאים החוצה, מצטלמים, אנשים מצטופפים סביבם. אני מציג עצמי כעתונאי ישראלי. "זה נפלא", אומרת בונר. "טוב שבאת משם, ששמעת, ושתוכל לספר".

ישיבה רביעית

(המשך מעמוד 1)

בעת ישיבת הממשלה תקיים הבוקר מפ"ם מול משרד ראש הממשלה הפגנה, שבראשה יעמוד שר הבריאות לשעבר ויקטור שם טוב.

פעילות נמרצת ניהל במשך השבוע שעבר מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס, שניסה בשיחות עם שר האוצר משה נסים להביא לעמדה מקובלת על כל הממשלה לגבי הצעדים הדרושים לפתרון הבעיות המיידיות של המערכת והשתרונות היסודיים בטווח הארוך יותר. מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר ישב כמה שעות בדיון עם שר האוצר משה נסים על תקציב של קופת החולים. חומת הסירוב של שר האוצר הכשילה השגת הבנה. במצב התיקו בממשלה כל הבשורה שהיתה בפי ראש הממשלה יצחק שמיר בסוף השבוע הצטמצמה לתקווה שהרופאים יקלו בעיצומיהם. "בצמרך לבקש שהגורמים המעורבים ימתנו צעדיהם עד שהבעיות ייפתרו", אמר שמיר בראיון ב"קול ישראל".

ראש הממשלה יצחק שמיר מעריך כי על אף התנגדות שרי "העבודה", ישיג הבוקר רוב בממשלה להצעתו להקים ועדת חקירה ממלכתית על מערכת הבריאות – מוסר סופרו המדיני של "דבר" יוסי מלמן.

מקורבי ראש הממשלה אמרו אמש, כי אין לו כל כוונה להיענות לדרישת "העבודה" למנות ועדת שרים שתרון בנושא. עם זאת הם הבהירו, כי במקביל לכוונה להקים ועדת חקירה, יציע ראש הממשלה להגביר את קצב המגעים בין שרת הבריאות לשר האוצר כדי להביא לפתרון מהיר של הבעיות השוטפות המעיקות על מערכת הבריאות והגורמות סבל לחולים.

שרי "העבודה" לעומת זאת סבורים כי ועדת חקירה לא תתן מענה לבעיות השוטפות של מערכת הבריאות ובגלל הפער המעמיק בין השרים שושנה ארבלי־אלמוזלינו ומשה נסים יש להקים ועדת שרים מצומצמת, שתביא הצעות מעשיות. בהצעת "יתר שיתוף הפעולה" של שמיר כלולה גם תוכנית להפעלה מיידית של מבצע לקיצור התורים לניתוחים, שגובשה ועדה בראשותו של הממונה על התקציבים באוצר. על פי התוכנית יופעל המבצע על־ידי חברה שתוקם למטרה זו.

שר "העבודה" וההסתדרות רוזה הקמני ועדת חקירה שר הכלכלה גד יעקבי אמר אתמול ל"דבר", כי הוא יציע לממשלה להקים מיד ועדת שרים מיוחדת לטיפול בבעיות המיידיות של מערכת הבריאות ובראשן סכסוכי עבודה והמחסור התקציבי, לאמץ המלצות ועדת שריינין כבסיס למדיניות הממשלה בתחום הבריאות לעתיד, להנהיג ביטוח משלים במימון משותף של הממשלה והמבוטח ולקבוע לוח זמנים מחייב למימוש ההחלטות.

תריי: ועדת חקירה

מזכירות ההסתדרות הרפואית שלחה אתמול מברקים לראש הממשלה ולשר האוצר, ובהם הציעה להקים ועדת חקירה ממלכתית, על פי חוק ועדות חקירה למערכת הבריאות, עם סמכויות בלתי מוגבלות.

במקביל, הציעה מזכירות ההסתדרות הרפואית לראש הממשלה ולשר האוצר להפעיל תוכנית לקיצור תורים לניתוחים בהקדם האפשרי בלי להמתין לכינון ועדת החקירה ומסקנותיה. לשם כך יש לדעת ההסתדרות הרפואית להקים חברה עסקית, שתפעיל את המתקנים לא רק בבתי החולים אלא גם במרפאות הקהילה לאחר שעות העבודה הרגילות. החברה לא תהיה בשליטת הממשלה והיא תתקשר עם הרופאים במסגרת חוזים אישיים ולא יחסי עובד־מעביד.

ההסכם יכלול תגמול לרופאים אך ורק על ידי עבודה בפועל. החברה תתגמל גם את יתר העובדים ותממן את הציוד המתכלה. משרד האוצר והמוסדות המבטחים ישכירו או ימסרו ללא תמורה את המתקנים לשימוש החברה. החולים יקבלו שירותים על ידי ביטוח משלים זובה, שאותו תממן המדינה עבור מועטי היכולת.

ההסתדרות הרפואית מציינת, כי כל זמן שהצעתה לקיצור תורים לניתוחים לא תאושר על ידי הממשלה, היא רואה את הסכם קופת חולים לקיצור תורים לניתוחים כשריר וקיים.

פסח – להפעיל הסכם הרופאים

יו"ר הטיבת רופאי בתי החולים של קופת חולים, ד"ר חיים סולן, הזהיר אתמול את ההסתדרות הרפואית לא ליפול למלכודת. לדבריו הממשלה מנסה לגרור את ההסתדרות הרפואית למשא ומתן מתמשך וללא תכלית. מסיבה זו רופאי בתי החולים של קופת חולים דורשים הפעלה מיידית של ההסכם שנחתם בקופת חולים על קיצור תורים לניתוחים. ד"ר סולן הדגיש, כי הצעד הראשון להחזרת שקט ביחסי העבודה בבתי החולים חייב להיות יישום ההסכם החתום. "אם אחר כך הממשלה תציע הסכם אחר, שיהיה מקובל עלינו, נהיה מוכנים להמיר את הסכם קופת חולים באחר", אמר ד"ר סולן.

המנכ"ל החדש של קופת חולים נחום פסה אמר אתמול ל"דבר", כי הדבר הראשון שצריך לעשות היום בדחיפות הוא להגיע להסכם עם רופאי בתי החולים לגבי מבצע קיצור התורים לניתוחים.

ראשי הסתדרות הרוקחים והסתדרות המיקרוביולוגים והביוכימאים הקימו אתמול מטה מאבק משותף נגד משרד האוצר במגמה לצרף אליו את כל האיגודים הפרה־רפואיים, ביניהם גם ארגון עובדי הרנטגן. קיימת אפשרות כי המטה יציע להסתדרות האחיות להצטרף או לשתף פעולה.

משמרות מחאה

משמרות מחאה של צרכנים ייצאו באופן רצוף להפגין מול משרד האוצר נגד פגיעתו של האוצר במערכת הרפואה הציבורית־השוויונית.

יו"ר הרשות להגנת הצרכן נחמת קבב אמרה, שמאות צרכנים פנים לרשות ומעוניינים לצאת למשמרות מחאה נוכח הקיפאון המתמשך במערכת הבריאות הפוגע בצרכנים.

הפונים מתלוננים על היעדר סדר עדיפויות בחלוקת תקציב המדינה בשל הדרישות שמגלה האוצר בתחום קיומי זה של החיים.

<u>21 שנה אחרי מלחמת ששת הימים</u>

יוני 88: 600,000 חיילים בסד"כ לעומת 250,000 חיילים ביוני 67

ההערכות בצה"ל: המלחמה הבאה תהיה יותר קשה וארוכה

מאת טלי ליפנר, הכתבת הצבאית של "דבר"

היום לפני 21 שנה הנחיתה ישראל מכה מקדימה על צבאות מצרים וסוריה, משהתברר כי פני מצרים למלחמה כוללת, יחד עם סוריה, נגד ישראל.

שישה ימים לאחר שפרצה – הסתיימה המלחמה המהירה והיא הגדול ביותר שידע המזרח התיכון עד כה, שתוצאותיה ממשיכות להכתיב את מהלך העניינים באיזור ולשרטט את דיוקנה של ישראל פנימה.

האם תוכל ישראל לנצח שוב בצורה מוחצת את צבאות־ערב בשישה ימים, אם תפרוץ מלחמה כוללת?

הערכת בכירים בצבא אינה מתאפיינת באופטימיות גדולה בעניין זה. המלחמה הבאה תהיה ארוכה יותר, קשה יותר ותתבע קורבנות רבים יותר, בגלל אופי החימוש, ההולך והופך מודרני והרסני יותר למרחקים ארוכים. חימוש זה תושף בכך את החזית והעורף לסכנות רבות יותר. מגמת צה"ל, על־כן, ב־1988, היא להכריע מהר ככל האפשר במלחמה כוללת, אם תפרוץ.

להמחשת הזמן העובר, להלן טבלה השוואתית בקווים כלליים של סדר הכוחות של צה"ל ביוני 1967, לעומת זה של יוני 1988, במגבלות בטחון־שדה, ובהסתמך על נתוני המרכז למחקרים אסטרטגיים בשנתון הנכון לשנת 1988. זאת, בהנחה שלא חלו שינויים מפליגים מאז, למעט תוספת של מטוסי אף־16־סי וטנקי מרכבה היוצאים מקווי הייצור באופן שוטף.

סדר הכוחות של צה"ל ביבשה

יוני 1967 – 10 חטיבות חי"ר ו־2 חטיבות חי"ר מוצנח; 3 חטיבות ממוכנות, 6 חטיבות משוריינות וסה"כ כ־1,050 טנקים; 1,500 נגמ"שים, ו־536 קני ארטילריה.

יוני 1988 – 450,000 חיילים וקצינים בסדיר ובמילואים, 11 אוגדות ממוכנות, כ־20 חטיבות עצמאיות, כמעט 4,000 טנקים, כ־8,000 נגמ"שים, כ־1,100 קני ארטילריה, מספר לא ידוע של נשק אנטי־טנקים.

סדר הכוחות של צה"ל באוויר

יוני 1967 – 412 מטוסים עמדו לרשות ישראל ערב מלחמת ששת הימים. מתוך אלה היה מספר מטוסי קרב והפצצה 203, 550 קני נ"מ ו־50 משגרי טילי קרקע־אוויר.

יוני 1988 – 80,000 חיילים וקצינים בסדיר ומילואים, יותר מ־620 מטוסי קרב, מהם כ־125 מטוסי יירוט ויותר מ־340 מטוסי תקיפה מאיכות קו ראשון ועוד כמחצית המספר הזה מאיכות קו שני; כמעט 100 מטוסי תובלה, כ־70 מסוקי תקיפה, כמעט 150 מסוקי תובלה ומסוקים נגד צוללות ו־11 שרות־תעופה, מספר לא־ידוע של סוללות טילי קרקע־אוויר והגנה אווירית.

סדר הכוחות הימי של צה"ל

יוני 1967 – 3 משחתות; 3 צוללות (אחת בדרכה ארצה); 10 נתתות למיניקן, 5 סט"רים, 3 בסיסים, קומנדו ימי;

יוני 1988 – 20,000 חיילים וקצינים בסדיר ומילואים, 3 צוללות, 28 ספינות סיור מהירות נושאות טילים (כולל שתי רחפות), טילי ים־ים גבריאל־3 והרפון, 47 ספינות סיור, 13 נחתות.

סך הכל היו בצה"ל, ביוני 1967, על־פי פרסומים זרים, 250,000 חיילים, וביוני 1988 יש בצה"ל כ־600,000 חיילים.

ירדן

(המשך מעמ' 1)

מהצהרותיו מיד עם הגיעו לרבת־עמון. בהצהרותיו הדגיש ג'ורג' שולץ, כי כל הסדר בין ישראל לשכנותיה צריך להתבסס על נסיגה ישראלית מהשטחים שנכבשו ב־1967 (היקף הנסיגה ופיתויה ייקבע, לדבריו, במו"מ) וכי עקרון הנסיגה חל על כל הגזרות, כלומר גם על רמת הגולן. כמו כן אמר, שארה"ב חוזרת להשגת הסדר קבע בין ישראל לשכנותיה וכי שום הסדר לא ייצא לפועל, אם לא ייקח בחשבון את "הזכויות הפוליטיות הלגיטימיות" של הפלשתינים ואת צרכי הבטחון הלגיטימיים של ישראל ושאר מדינות האיזור. שולץ ציין, שיחותיו עדיין נתקלות בקשיים מרובים אך שהוא נחוש להתמיד בה. לאחר שיחותיו עם חוסיין שב שולץ לקאהיר, שם פתח שלשום בערב את סיורו הרביעי באיזור.

בקאהיר ערך אמש הנשיא מובראק ארוחת ערב לכבוד שולץ. בשבת בבוקר נועדו שני המנהיגים לשיחות ממושכות, האחת באבע עיניים והשניה בהשתתפות עוזרים.

יש רפורמה בדלק – אם גם מינהלת בתי־הזיקוק תחתום

מאת יוסף מיכלסקי, סופר "דבר"

הסכם על הפעלת הרפורמה בענף הדלק, במטרה לכך שגם בתי הזיקוק יצטרפו אליה, נחתם ביום ו' האחרון בפגישה בין שר האנרגיה והתשתית משה שחל לבין ראשי שלוש חברות הדלק בתום דיונים שנמשכו חמש שעות. ראשי חברות הדלק הסכימו לרפורמה אחרי שהובטח להם על־ידי השר משה שחל שלא תיפגע רווחיות החברות שלהן.

הטל על היועצים המשפטיים של משרד האנרגיה והתשתית ושל חברות הדלק לנסח את המסמכים הסופיים ולהביאם לחתימת הצדדים היום לפני הצהריים. ביום חמישי הקרוב עומד הדירקטוריון של בתי הזיקוק לקבוע את עמדתו כלפי הרפורמה המוצעת ואם הוא יסכים לרפורמה, היא תופעל תוך חודש ימים.

סופר "דבר" מציין שתוכנית הרפורמה הועלתה לראשונה ע"י השר משה שחל לפני כשנתיים. במסגרת המו"מ הקשה בין הצדדים הסכים משרד האנרגיה לביטול ההקפאה בענף, דבר שיביא לייקור עמלות שנות של חברות הדלק על חשבון הצרכנים, אולם במשרד האנרגיה מרגישים שהתחרות שתיפתח בענף תבטל את ההשפעה השלילית של הייקור הראשוני וכעבור זמן מה ייצאו הצרכנים נזכרים מתחרות פנימית בענף הדלק.

<u>בתיק מצ"ח שהועבר להכנת כתב־אישום:</u>

מפקד מחנה צבאי הטיל אגרת מעבר על אזרחים עוברי אורח

מאת פתן דוני, סופר "דבר" לענייני משטרה

המשטרה הצבאית חוקרת חשד כי מפקד מחנה צבאי במרכז הארץ קיבל במשך תקופה ארוכה שוחד והפר אמונים בצורה שיטתית. החקירה עומדת לפני סיום ונראה כי כבר בזמן הקרוב יוגש נגדו כתב אישום.

הפרשה החלה כשהגיע למשטרה הצבאית החוקרת מידע, שלפיו מפקד המחנה, בדרגת קצונה בכירה, גובה כספים מאזרחים המשתמשים בדרך העוברת בסמוך למחנה, נוטל פירות וירקות משק אזרחי תוך ניצול מעמדו, ועושה במחנה כבתוך שלו. חומר החקירה המודיעיני הגיע לגופים החוקרים השדות ברמה זו והם החלו לחקור את המידע במשך השנה החולפת. בין היתר נעשו פעולות חקירה יוצאות דופן, כדי לנסות לתהות על המניעים שמאחורי מעשי הקצין הבכיר.

עד כה מתברר כי יש יסוד לחשדות נגד הקצין הבכיר והמשטרה הצבאית מבקשת לסיים את החקירה ולהעבירה לפרקליטות הצבאית כבר בזמן הקרוב, כדי להכין כתב אישום נגד הקצין.

המדובר בכתב אישום חמור ביותר שעניינו שוחד מירמה, שכמוהו לא היה זמן רב בצבא. מדובר צה"ל נמסר בתגובה, כי החקירה שעליה הוא נשאל טרם הסתיימה.

טמיר

(המשך מעמוד 1)

לרעיון הוועידה הבינלאומית ויביע דאגתו ממה שנראה לו כהתקרבות של וואשינגטון לעמדותיה של מוסקווה על המזרח התיכון.

גידול במספר היהודים שיורשו לצאת מברה"מ

על גידול הצפוי בעתיד במספר היהודים שיורשו להגר מברה"מ דיווח בסוף השבוע בירושלים פקיד בכיר במשרד החוץ של ארה"ב. ריצ'ארד שיפטר, עוזר לענייני זכויות אדם של ג'ורג' שולץ דיווח בנפרד לפקידים במשרד החוץ ולמנכ"ל משרד ראש הממשלה יוסי בן אהרון על מגעיו במוסקווה בעת ועידת הפסגה בשבוע שעבר בעניין זה. ריצ'ארד שיפטר התרשם, כי ברה"מ תגדיל את היתרי היציאה שיקבלו היהודים, אך במקביל, כך הוא דיווח, יש גם הסתבכות ביורוקרטית המאלצת חלק מהמבקשים לצאת להמתין עד שלושה ימים בתור, כדי לקבל את הטפסים.

הפקיד האמריקאי סיפר גם כי שלטונות ברה"מ הבטיחו להנהיג הקלות שיאפשרו ליהודים שיבקשו להישאר להנות מחיי דת ותרבות יהודיים. שיפטר ייפגש מחר גם עם שר הבטחון יצחק רבין ועם מנכ"ל משרד החוץ אברהם תמיר כדי להביע את דאגת ארה"ב מההרעה שחלה, לדעת הממשל, ביחס שלטונות ישראל לזכויות האדם של התושבים הערבים בשטחים הכבושים.

'סוף־השבוע של שולץ'

(המשך מעמוד 1)

כללית כמו בכל ערי הגדה. סמוך לשעה 11 לפני הצהריים באה לאיזור הבנוי שבין שני הכפרים קבוצה של חמישה צעירים יהודים חמושים. הם הלכו ברגל ובמבואות שיוחי הושלכו עליהם אבנים. החמישה רדפו אחרי אחד ממיידי האבנים ונכנסו אחריו לבית משפחת אל־חלאיקה הנמצא על גבעה סמוך לכפר. בבית הם גרמו נזקים, שברו ריהוט והיכו. בינתיים התאספו סביב הבית צעירים ערבים מהבתים השכנים. כאשר יצאו חמשת הישראלים מהבית ונתקלו בערבים שיידו בהם אבנים – הם פתחו בירי. כתוצאה מכך, נהרג הצעיר הערבי, וצעירים אחרים נפצעו. חמשת הישראלים נמלטו ברגל לכיוון מזרח, בו נמצאת, במרחק של כשלושה ק"מ, התנחלות אספר.

התנחלות אספר המכונה גם "מיצד", שייכת לישיבת התפוצות בירושלים ומונה כ־25 משפחות, שרוב הגברים בה לומדים בישיבת התפוצות בירושלים, ונוסעים לשם מדי יום מן הישוב. ביישוב יש טלפון אחד, והוא עדיין מחובר לגבראסור. התנחלות אספר שייכת למועצה האזורית "גוש עציון".

צה"ל הגיע למקום זמן־מה לאחר התקרית, בשעה שהתושבים הובילו לקבורה את הצעיר שנהרג. בין כוח הצבא לבין התושבים ארעה התנגשות שבמהלכה נפגעו עוד כמה ערבים מגאז מדמיע. לדברי התושבים הערבים – הוציא הצבא את גופת ההרוג מהקבר, כדי לבדוק את נסיבות המוות.

דובר משטרת נפת יהודה, סנ"צ מרדכי ברקת, מסר לסופר "דבר", כי הנושא נתון בחקירת משטרת יהודה, וכי לפי שעה לא נעצרו החשודים הקשורים בתקרית. סנ"צ ברקת אמר שאינו יכול להעריך אם מדובר ביהודים או בערבים החשודים בביצוע המעשה בשיחה. הוא ציין כי משטרת נפת יהודה תגבירה את תחנת המשטרה בחברון בקצין ובאיש מודיעין נוספים, במיוחד לצורך חקירה זו.

הצעיר הערבי השני, מוחמד גאנם, בן 26, מהכפר דיר־אבזיע הסמוך לרמאללה, נורה למוות ביום שישי לפנות ערב בכפר צפא הסמוך. סיור של צה"ל שעבר במקום הותקף באבנים ואנשיו ניסו לרדוף אחרי מיידי האבנים. קצין, שמצא עצמו בתוך הכפר מוקף במפגינים, ירה והרג את הערבי.

אתמול היו הפגנות ותקריות בכפרו של ההרוג אבזיע ובכפרים הסמוכים ראס כרכר וצפא. השביתה בשטחים היתה אתמול מלאה. בקלקיליה, בכפר שוויכה ובשכונה מחנות גדולים בעזה נמשך העוצר. במחנה ארדהיישה היו ביום שישי תקריות עם פצועים ועל המחנה הוטל עוצר. בשכם היו הפגנות בעיר העתיקה וחמישה תושבים נפצעו. תקריות היו בסוף השבוע גם בכפר סאלם ליד אלון־מורה, מזרחית משכם, וגם במחנה בלאטה הסמוך לעיר. בג'נין היתה הפגנה בשכונה המזרחית והוטל עליה עוצר. במחנה הפליטים של ג'נין התנגש כוח של צה"ל במיידי אבנים וכן בעיירה קאבטיה ובנפת ג'נין. מרמאללה נמסר על תקריות במחנה הפליטים ג'לזון. צה"ל נערך לאפשרות של הרפת התקריות היום ולקראת פתיחת בתי הספר התיכוניים בגדה המערבית מחר.

נאטמה מסגריה בעזה

כוחות הבטחון איתרו ביום ה' בלילה בשכונת רימאל בעזה מסגריה, שבה הכינו דוקרנים לניקוב צמיגי מכוניות. בדוקרנים, המכונים בעגה העממית – "ג'ינג'את", השתמשו מפירי סדר, שפיזרו אותם על הכביש. כך הם היכלו בכלי רכב של כוחות הבטחון והפריעו ליציאת עובדים לישראל. עם איתור מסגריית הג'ינג'את, אטמו כוחות הבטחון את פתחי המסגריה לתקופה של שלוש שנים.

באותו לילה הרסו כוחות הבטחון חדר בדירה בשכונת זייתון בעיר, בחדר שנהרס גר צעיר, שהודה כי השליך בקבוק תבערה לעבר רכב של צה"ל.

מדיניות ברה"מ

(המשך מעמ' 1)

ישראל לעם היהודי בעולם, וזו הסיבה שהיא נכונה לקיים אתה מגעים בנושא זה. על־פי הגישה השניה, שהיתה בדרך כלל נחלת מומחי משרד החוץ הסובייטי, ברה"מ נחשבה כבעלת ברית טבעית של הערבים במזה"ת. לפי מומחי המפלגה הקומוניסטית, ברה"מ היום אינה בעלת ברית טבעית של איש וביכולתה לנהל מדיניות מאוזנת.

בסמינר השתתפו, בין השאר, המומחה לענייני המזה"ת אלכסנדר זוטוב, הממונה הפוליטי, הקומיסר בילייב, ואחרים. המקורות אמרו, כי יש לצפות בעתיד הלא רחוק להתקרבות נוספת של ברה"מ לישראל ולגמישות סובייטית בנושא הוועידה הבינלאומית.

שמיר רוצה לפגוש

(המשך מעמ' 1)

לפני שעה טרם התקבל בלשכתו האישור כי הפגישות אכן יצאו אל הפועל. יצחק שמיר יוצא היום, לאחר ישיבת הממשלה ושיחותיו עם שר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ למסע של ארבע ימים. בהרצאתו הוא ינאם בפני באי העצרת שתעסוק בסוגיות של צמצום נשק ויתריע על שימוש הולך וגובר בטילים וחומרים כימיים במזרח התיכון תוך "אדישותו של העולם החופשי".

ראש הממשלה ינצל את הביקור לפגישות גם עם שרי חוץ של כמה ממדינות מערב אירופה ועם נשיאים וראשי ממשלות מדרום אמריקה, בכללם הנשיא אריאס מקוסטה ריקה שהוא גם חתן פרס נובל לשלום.

בר־לב

(המשך מעמוד 1)

מחייבת שינוי חקיקה ונושא זה ישולב במסגרת הצעת־חוק לתיקון פקודת המשטרה, שעבר בקריאה ראשונה של הכנסת ותמצא בדיון בוועדת הפנים של הכנסת, לקראת הבאתו לקריאה שניה ושלישית.

דובר משרד המשטרה נחום מנביל אמר אתמול כי הוסכמה של השר והמפכ"ל להוציא את החקירה והשיפוט של השוטרים מידי המשטרה באה להבטיח כי למשטרת ישראל אין מה להסתיר בנושא חקירה ושיפוט שוטרים, אולם לאור טענות שהועלו באחרונה הוחלט להעביר את החקירות והשיפוט לידי גורם חוץ.

יצויין, כי מפכ"ל המשטרה התנגד בעבר ואף אמר זאת בצורה רשמית, כי אינו חושב שהעמדה הפלילית נגד שוטרים יכולה להתבצע על־ידי גוף חוץ־משטרתי. הוא אמר "אני מעריך שהחקירה תועבר מן המשטרה לאחר שאסיים את שירותי כמפכ"ל המשטרה".

<u>היות שההזמנה היתה לחד"ש</u>

בלחץ קיסר ביטלו שני בכירים בהסתדרות את יציאתם לברה"מ

מאת חיים ביאור, סופר "דבר"

יו"ר האגף לדמוקרטיה תעשייתית בהסתדרות רעיה רטיג וסגן יו"ר האגף לתרבות וחינוך פיני שומר, שעמדו לצאת בקרוב לברה"מ ולהיפגש שם, בין היתר, עם בכירים באיגודים המקצועיים הסובייטיים – לא יסעו בגלל "וטו" של מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר.

בפגישה שקיים שלשום מזכ"ל ההסתדרות עם השניים, בהשתתפות מנהל המחלקה לקשרי חוץ בהסתדרות אברהם אלון, הוא הבהיר להם את התנגדותו לנסיעתם לברה"מ, מאחר שהביקור מאורגן על־ידי חד"ש.

קיסר ציין שהסובייטיים לא שלחו הזמנה להסתדרות, אלא העדיפו לשגר אותה לחד"ש, אשר בחרה באישים שיסעו לברה"מ. לדעתו, התעלמות של האיגודים הרוסיים מההסתדרות גורמת לכך שהביקור, אם יצא לפועל, אינו עומד בקנה אחד עם רצונה של ההסתדרות לטפח קשרים פורמליים וישירים עם האיגודים בברית זו.

נודע, כי ההסתדרות פועלת כבר זמן רב כדי ליצור קשרים עם האיגודים המקצועיים בברה"מ באמצעות הפדראציה של האיגודים המקצועיים החופשיים, שבה חברים האיגודים במדינות המערב. ההסתדרות מעדיפה את שירותיה של פדראציה זו על פני תיווכה של חד"ש.

יצויין, כי לעומת עמדתו של קיסר ושל המחלקה לקשרי חוץ, השוללים את אופן הזמנתם של רטיג ושומר, הרי גורם בכיר במשרד החוץ, שהתבקש לתגובה, צידד בקיום הביקור, למרות תפקידה המרכזי של חד"ש בו.

3000 דונאם חורש נשרפו ליד נחושה • חשד הצתה

מאת יורם לוי, סופר "דבר" בירושלים

3000 דונם חורש טבעי, מרעה ושדות חיטה נשרפו בדליקה שהשתוללה אתמול במשך שמונה שעות ליד מושב נחושה בחבל עדולם.

השריפה החלה סמוך לשעה 10.30 בבוקר משני צידי כביש בית־גוברין־זכרון, מדרום למושב נחושה. תוך זמן קצר הגיעו למקום שמונה מכוניות כיבוי, יערני קק"ל, עובדי הסיירת הירוקה ומתנדבים שנלחמו באש. בשלב מסוים התקרבה האש עד למרחק 30 מטר מן הלולים של המושב, אך הכבאים מנעו את התפשטותה למושב.

בשעה 15.30 היתה כבר שליטה על האש וכעבור שעתיים כובתה השריפה כליל.

מפקד כבאי בית־שמש, אלי פרץ מסר, כי העובדה שהאש פרצה במקביל משני צידי כביש מלמדת כי היתה זו הצתה. לפני מספר שבועות גרמו אלמונים נזקים קשים לציוד הקלאי של חברי המושב.

סופר "דבר" מציין כי בעקבות גל השרפות באזור עמק האלה וחבל עדולם הוקמה ועדת היגוי שתתאם את פעילות כל הגורמים למניעת שרפות.

בדליקה שפרצה ביום שישי בשעה שתיים אחה"צ ביער סמוך למחלקת עבודות ציבוריות בפאתי כביש עוקף נצרת עלית, נשרפו עצי אורן ונגרמו נזקים בחלקת יער בת 15 דונם. השריפה כובתה על־ידי מכבי האש בעמק ואנשי הקק"ל. דובר משטרת מרחב העמקים אמר, שקיים חשש להצתה. החקירה נמשכת.

יחד עם המשפחה
אנו אבלים על מותו של חברנו
יצחק כפתורי ז"ל
עובד בנק הפועלים בגימלאות
בנק הפועלים בע"מ
ההנהלה, העובדים והגימלאים

דבר
DAVAR دافار
מאוחד עם למרחב
העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר המערכת: ד"ר יורם פרי
מנהל כללי אמנון בר־נוי
המו"ל - "דבר" בע"מ
נדפס בדפוס "דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית "דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאזיה קומה ג'
טלפון 242203, מ. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3-642111-2, מ 33104

שערי מטבע חוץ ביום 3.6.88

המטבע	בנקנוטים לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	1.54	1.61	1.54	1.61	1.54	1.61	1.5752	1.5948	1.5767	1.5963	1.5782	1.5980	1.5861
1 מארק גרמני	0.89	0.93	0.90	0.94	0.90	0.94	0.9142	0.9256	0.9167	0.9281	0.9156	0.9271	0.9217
1 לישט"ש	2.77	2.90	2.79	2.92	2.79	2.92	2.8409	2.8762	2.8380	2.8734	2.8398	2.8756	2.8658
1 פרנק צרפתי	0.26	0.28	0.26	0.28	0.26	0.28	0.2705	0.2738	0.2703	0.2737	0.2707	0.2741	0.2723
100 ינים יפאניים	1.23	1.28	1.24	1.29	1.23	1.29	1.2541	1.2697	1.2573	1.2730	1.2574	1.2730	1.2611
1 גולדן הולנדי	0.80	0.83	0.80	0.84	0.80	0.84	0.8160	0.8261	0.8165	0.8267	0.8160	0.8262	0.8207
1 פרנק שווייצרי	1.07	1.12	1.08	1.13	1.08	1.13	1.0992	1.1129	1.0987	1.1124	1.1012	1.1151	1.1068
1 כתר שוודי	0.26	0.27	0.25	0.27	0.25	0.27	0.2619	0.2652	0.2618	0.2651	0.2621	0.2654	0.2636
1 כתר נורבגי	0.24	0.25	0.25	0.26	0.24	0.26	0.2494	0.2525	0.2499	0.2550	0.2501	0.2533	0.2514
1 כתר דני	0.24	0.25	0.24	0.25	0.23	0.25	0.2404	0.2434	0.2403	0.2433	0.2407	0.2437	0.2417
1 מארק פיני	0.38	0.39	0.38	0.40	0.37	0.40	0.3836	0.3884	0.3839	0.3887	0.3839	0.3888	0.3663
1 דולר קנדי	1.25	1.31	1.26	1.32	1.26	1.32	1.2791	1.2950	1.2829	1.2989	1.2812	1.2973	1.2865
1 דולר אוסטרלי	1.20	1.32	1.22	1.32	1.23	1.32	1.2695	1.2851	1.2686	1.2844	1.2704	1.2863	1.2785
1 ראנד דרא"פ	0.46	0.55	0.42	0.84	0.45	0.63	0.7045	0.7132	0.7054	0.7142	0.7064	0.7153	0.7078
10 פרנקים בלגיים	0.43	0.45	0.42	0.45	0.42	0.45	0.4376	0.4450	0.4374	0.4428	0.4384	0.4440	0.4406
10 שילינגים אוסטריים	1.27	1.33	1.28	1.34	1.28	1.34	1.3010	1.3171	1.3028	1.3190	1.3029	1.3187	1.3100
1000 לירטות איטלקיות	1.20	1.26	1.21	1.28	1.21	1.29	1.2297	1.2450	1.2317	1.2471	1.2327	1.2482	1.2369
1 סל"י (ECU)	—	—	—	—	—	—	1.8981	1.9217	1.8996	1.9233	—	—	1.9113
1 דינר ירדני	4.30	4.57	4.36	4.64	4.40	4.70	—	—	—	—	—	—	4.4411
10 לירות לבנוניות	—	—	0.09	0.10	0.03	0.04	—	—	—	—	—	—	0.0453
1 לירה מצרית	0.64	0.68	0.60	0.64	0.65	0.71	—	—	—	—	—	—	0.7053

דבר ספורט

סוף סוף

בשורה לעם שבילה את השבת בפיקניקים ובשפת הים: הליגה נגמרה ✓ פנינו אל משחק הגמר ביום שלישי בין האלופה הפועל ת"א לבין מחזיקת הגביע מכבי ת"א ✓ החזאי צופה שיהיה חם, חם מאד בדרבי ✓ למען הפרטיכל נזכיר שהאלופה סיימה את הליגה בנצחון 0:2 על בית"ר ת"א ✓ הסגנית נתניה והשלישית באר־שבע נפרדו בתיקו ✓ שמשון רביעית למרות ההפסד בפתח־תקוה

הפועל ת"א – בית"ר ת"א 0:2

ללא החמישייה

מאת ג. אשר

ללא חמישה משחקני ההרכב הראשון, הנוהים לקראת גמר הגביע מחרתיים, השכילה האלופה קבוצת הפועל תל־אביב לסיים את משחקי הליגה בנצחון נוסף, הפעם על בית"ר תל־אביב 0:2 (0:0).

היעדרם של יהודה עמר, יעקב סגל, רמי הרמה, יוסי זאנה ומורים ראבו (שלוב רק במחצית השניה) לא השפיע על משחקה של האלופה, משום שהמחליפים, בניצוחו של המאסטרו משה סיני ידעו להבריק פעמיים ולכבוש את הבית"רים.

מי אם לא סיני היה כוכב המשחק. הוא מצוי בכושר מעולה והשער שכבש התאים לשחקן ברמתו. לצידו בלט השוער יום־טוב טליאס שכבש מהמכיו של יצחק שום הרחבות להבקיע שער. הוא גם עצר כדור מ־11 מטרשבעט מרגלי הדר לביא.

בית"ר דווקא הפתיעה בפתיחה בכדור חזק שבעט ניסים כהן (18) לקורת שער הפועל. בהמשך התנהל המשחק לפי התכתיב של סיני. בדקה ה־49 השתלט סיני על כדור סמוך לקו ה־16 ושיגר כדור אויר־רשת חזק, שלא התיר כל סיכוי לניסים ג'דבי, שוער בית"ר. בדקה ה־60 נגח שבתאי לוי כדור למשקוף בית"ר. מנגד, בדקה ה־70 הוכשל ירון כהן ברחבה והשופט רוזנברג בהפתעת פרידה הורה על הנקודה הלבנה. לביא שנבעט קודם לכן בעט וטליאס הדף.

את השער האחרון במסגרת הליגה כבש שבתאי לוי שהצליח לבעוט כדור חזק מ־16 מטר לפינה הימנית התחתונה של ג'דבי, 0–2 להפועל.

בסיום המשחק היו אלה דווקא צעירי המועדון שהקיפו את האיצטדיון עם דגל המדינה. כנראה שהבוגרים מקווים לעשות זאת מחרתיים ביחד עם גביע המדינה.

באר שבע – מכבי נתניה 1:1

פרידה מהמאמן זלצר

מאת רונן בר־לב

שחקני מכבי נתניה נהנו אתמול מעודף מזל בבירת הנגב. הבאר־שבעים ששלטו ללא עוררין במשחק סבלו מחוסר ריכוז מרגיז ע"י השער אפשרו לשחקני עיר היהלומים לסיים בכבוד את העונה במשחק הפרידה מהמאמן זאב זלצר – 1:1 (0:0).

נתניה שיחקה ללא חשק. אובדן האליפות וההפסד בחצי גמר גביע המדינה הוציאו את הרוח ממפרשי ה"יהלומים". שחקני בירת הנגב ניצלו זאת כדי לשלוט ללא עוררין במרכז המגרש.

הם תקפו ללא הרף את שערו של בלדב ורק התמצאות מסמרות שיער של הזולונים התירה את התוצאה בעינה עד לסיום המחצית.

גם במחצית השניה נמשך הלחץ הבאר־שבעי. בדקה ה־62 תורגם היתרון האיכותי לשער יתרון. אבי חיון הגביה את הכדור ושמעון ביטון התרומם מתוך הרחבה כדי לקבוע – 0:1.

באר־שבע המשיכה ללחוץ, אבל השער נפל דווקא בעברו השני של המגרש. בדקה ה־73 הגביה בני לם כדור קרן והשוער מדר החטיא את הכדור, שחדר בקשת לרשת – 1:1.

בדקות הסיום עוד ניסו המקומיים להבקיע שער נצחון, אבל ההגנה הנתנית עמדה בפרץ.

צפרירים חולון – כפר סבא 0:1

נצחון מבית הילל

מאת חיים לוי

במשחק חלש ומשעמם זכתה אתמול קבוצת הפועל צפרירים חולון בנצחון חוץ מפתיע על קבוצתה השאננה של הפועל כפר־סבא 0:1 (0:0).

שחקני השרון שיחקו בחוסר חשק. הם הרבו להשתעשע עם הכדור וציפו בקוצר רוח לשריקת הסיום. האורחים השאפתנים מחולון ניצלו זאת כדי להכתיב את קצב המשחק.

לאחר לחץ חולוני בפתיחה הצליח לאון פנסו לשלוח את רונן הילל לעבר השער. האחרון חלף על־פני שני מגינים ומול שמיר קבע – 0:1.

עד לסיום המחצית התאוננו במקצת יחסי הכוחות במגרש, אבל השער החולוני לא סוכן. המחצית השניה היתה שוב של חולון, ששחקניה שלטו במרכז המגרש, אבל השער כמעט נפל בעברו השני של המגרש.

בדקה ה־66 הדף יעקובי את הכדור בתוך הרחבה. את בעיטת העונשין מ־11 מ' בעט פולבר לפינת השער, אבל יעקב ביטון, שהיה השחקן הבולט במגרש, הצליח להדוף את הכדור בזינוק נאה.

הפועל פ"ת – שמשון ת"א 0:2

גן של שושני

מאת עמיר גבין

במשחק שקול ועשיר באירועים ע"י שני השערים הצליחה אתמול קבוצת הפועל פ"ת לזכות בנצחון ביתי על קבוצתה המאוכזבת של שמשון ת"א – 0:2 (0:1).

שני המאמנים ויתרו על שמירות אישיות ואפשרו לשחקנים לשחק בחופשיות. עובדה זו גרמה למשחק מעניין ועשיר באירועים.

בדקה ה־16 ניתנה לשמשון הזדמנות נוחה לעלות ליתרון, אבל כדורו של שלמה אודרי נהדף במשקוף השער. המשחק המעניין נמשך ובדקה ה־27 הצליחו שחקני אם המושבות לעלות ליתרון.

קלמנוביץ' שיגר כדור פז למני בסן, שבבעיטה נאה מ־16 מ' קבע – 0:1

בדקות הסיום של המשחק ניסו האורחים מכרם התימנים להבקיע שער משווה. הם הפקידו את ההגנה והדבר עלה להם בשער נוסף. בדקה ה־89 שוב היה זה קלמנוביץ' ששיגר כדור פז, הפעם ליוסי שושני, שבנגיחה מקרוב קבע את תוצאת המשחק – 0:2.

אופק מברך

מנכ"ל הפועל, יצחק אופק שיגר מברק ברכה להפועל טבריה: "אני שמח בשמחתכם ומברך אותכם לעלייתכם לליגה הלאומית. הבאתם כבוד לעיר ולהפועל", מציין אופק במברק.

הניחוש הנכון

1.	הפועל כפ"ס – צפרירים	2
2.	הפועל פ"ת – שמשון ת"א	1
3.	הפועל ב"ש – מכבי נתניה	x
4.	בית"ר ת"א – הפועל ת"א	2
5.	הפועל חדרה – הפ. יהוד	1
6.	מכבי יבנה – הפ. טבריה	x
7.	שעריים – הפועל חיפה	1
8.	הפ. ר"ג – הפועל ים	2
9.	קמבלטאון – קמברלאנד	x
10.	קראוסיה – בידיקאלה	1
11.	ליון בריג' – מרדבורי	2
12.	פרה־הילס – פולניה	x
13.	סאליסבורי – הלאס	1
14.	מרביל – אולאידר	2

הליגה הלאומית

הטבלה הסופית

	הקבוצה	מש'	נצ'	תיקו	הפס'	שערים	נק'
	בית עליון						
1.	הפועל תל־אביב	33	19	9	5	23–43	66
2.	מכבי נתניה	33	16	12	5	35–56	60
3.	הפועל באר־שבע	33	13	13	7	22–33	52
4.	שמשון תל־אביב	33	13	11	9	33–35	50
5.	הפועל פתח־תקוה	33	12	10	11	41–46	46
6.	הפועל כפר־סבא	33	11	12	10	31–33	45
7.	בית"ר תל־אביב	33	9	13	11	40–38	40
8.	הפועל צפרירים	33	9	13	11	34–32	40
	בית תחתון						
1.	מכבי חיפה	31	13	8	10	33–56	47
2.	בני־יהודה	31	11	11	9	23–28	44
3.	בית"ר ירושלים	31	10	9	12	42–38	39
4.	מכבי תל־אביב	31	8	12	11	43–43	36
5.	הפועל לוד	31	3	9	19	69–17	18
6.	מכבי פתח־תקוה	31	3	8	20	49–19	17

ניתוח שלאחר המחזור

הראש היהודי ממציא לנו פטנטים

מאת ניסן פרידמן

הנה חלף עבר לו הפליי־אוף הראשון בהיסטוריה של הכדורגל הישראלי. יהיה הרבה זמן במשך הקיץ לנתח – נכשל או הצליח, להמשיך או לחתוך. גם שיטת הניקוד – 3 נקודות לנצחון, 1 נקודה לתיקו – תושכב על שולחן הניתוחים. במשך 40 שנות המדינה שונו השיטות כמה וכמה פעמים. אתם יכולים בעצמכם לבדוק עד כמה זה הועיל לפיתוח הכדורגל שלנו. השיטות הוחלפו וחודשו, כמו היו התרופות הסודיות לתחלואי הכדורגל, אך בתשתית אף אחד לא נגע. התשתית נותרה רעועה, רוטטת על כרעי תרנגולת. מה רוצים לבנות לנו? מגדל בבל של פטנטים והמצאות, שקורס בכל פעם כמו מגדל קלפים?

אני מוצא את עצמי מעט משועשע (אם זה לא היה אבלנו זה היה מצחיק) מההמצאות הגאוניות בשנים עברו. פעם שלטה בכדורגל שיטת הפיפטי־פיפטי. אתם זוכרים – 50 אחוז להפועל, 50 אחוז למכבי. כדי לנטרל מכירות סוף עונה של קבוצות לאחיות מאותו מרכז, הוחלט שבסיבוב הראשון של הליגה ישחקו רק קבוצות הפועל בינן לבין עצמן וקבוצות מכבי בינן לבין עצמן. בסיבוב השני כבר נערכו משחקי תערובת. יפה, לאו בשנת 1966 (שנת האליפות של הפועל ת"א) ניסו פטנט אחר. לא היה סיבוב ראשון ושני. כל זוג קבוצות שיחקו את שני המשחקים ביניהן בזה אחר זה. כלומר, במחזור הי"ו של הליגה התמודדו הפועל ר"ג והפועל ים במגרש המקומי וב־2 (אחרי שבוע) מפגש גומלין ברמת־גן.

גם נושא צמצום ועיבוי מספר הקבוצות לא יורד מסדר היום. 16, 15, 14, 12 קבוצות. עברנו הכל.

אין לי ספק, הראש היהודי מסוגל להמציא לנו הרבה פטנטים ושינויים מרעננים. אבחנו זקוקים לשיטה הכי פשוטה. אבחנו זקוקים לתשתית בריאה, לשינוי בגישה, בניהול, במחשבה ובביצוע. אין לי ספק, [illegible]

[illegible]

שמעטוב התקף!

מאת משה כהן

במכבי ת"א סוערות הרוחות מהפגיעה הקשה של שני בריונים בבלם הקבוצה, מנשה שמעטוב. האירוע החמור אירע בליל שבת ושמעטוב סובל מפגיעות קשות בברכיו.

בערב שבת בשעה 10.30 הגיעו שני בריונים לפתח ביתו של שמעטוב ותקפו אותו. מטרתם היתה כנראה לפגוע ברגליו. נודע, כי אמרו לו "דמתי לא משחק כדורגל וגם אתה לא תשחק". במשך כל הלילה עבר הבלם התמיד טיפולים אצל האורטופד, ד"ר ניסים, שציווה עליו מנוחה מוחלטת. הוגשה תלונה למשטרה ונפתחה חקירה.

כזכור, במשחק חצי גמר גביע המדינה של מכבי ת"א מול שמשון ת"א נפגע גרשון דמתי בצורה חמורה ע"י שמעטוב והוא לא חסך ביקורת ממשחקו הנוקשה.

חבר הנהלת מחלקת הכדורגל של מכבי ת"א, ד"ר צבי רחל מסר אמש הודעה תקיפה בעקבות האירוע: "אגודת מכבי ת"א מביעה מורת רוח מההסתה המגמתית המתנהלת בתקשורת, אשר למעשה מעודדת אנשים מהשוליים לבצע פשעים פליליים. מכבי ת"א על כל מחלקותיה מקווה, כי המקרה החמור לא יעיב על משחק גמר גביע המדינה מול הפועל ת"א ותעשה הכל לעידוד חיזוק הקבוצה".

אמש נעשו ניסיונות לעשות "סולחה" בין שמעטוב לדמתי וראשי שתי הקבוצות מקווים לפתור את הסכסוך בהקדם.

עובדות ומספרים: פליי־אוף 7

הפועל ת"א 2 (0)
בית"ר ת"א 0 (0)

● משה סיני (50), שבתאי לוי (86)
ציון משחק: 6
המצטיין: משה סיני
המאכזב: רוני צמח
שופט: יצחק רוזנברג
צופים: 1000
איצטדיון: בלומפילד

★ הפועל ת"א: טליאס 7; שוקרון 6, אקפויז 5, ברקוביץ 5, הרשליקוביץ 6; מוסא 5, אלי כהן 4 (ראבו 4), ר. שמואל 5 (ברנס), סיני 7; ש. לוי 6, ברשטורית 4.

★ בית"ר ת"א: ג'דבי 5; טורס 6, צמח 4, עמר 4 (לביא 4), אופנהיים 4; עזרן 4 (יחזקאל 5), יעקב כהן 6, מאיה 5, נסים כהן 5; ירון כהן 6, אברהמי 5.

הפועל פ"ת 2 (1)
שמשון ת"א 0 (0)

ציון המשחק: 6
● מני בסן (27), יוסי שושני (89)
המצטיין: רוני גרדבי
המאכזב: יגאל הילל
שופט: בני כהן
צופים: 1000
איצטדיון: הפועל פ"ת

★ הפועל פ"ת: גרדבי 6; גיא לוי 5, בודניק 6, קייסי 5, דוד לוי 5; קלמנוביץ 6, חזן 5, שושני 6, בסן 6; לוין 5, רבינזון 5 (ניר און).

★ שמשון ת"א: חדד 5; שוקרון 5, בדרה 5, אורי כהן 5, הלוי 4; הלל 4 (זכרוני), מליחי 4, עזוביה 6; יוסי כהן 5; ראמתי 4 (ארביב), אודי 5.

צפרירים 1 (1)
כפר־סבא 0 (0)

ציון משחק: 5
המצטיין: יעקב ביטון
המאכזב: מייקל יפה
שופט: דאוד סוהיל
צופים: 2000
איצטדיון: כפר־סבא

הפועל חולון: ביטון 6; ויתני 5, יעקובי 5, אלי כהן 5, מחלוף 4; בן ברוך 5, דמתי 5, אהרונוב 5; עטרי (טליאס 5), פנסו 5, רונן הילל 6.

הפועל כפר־סבא: שמיר 5; מללי 4, סימון 5, בן חיים 4, רביבו 5, איינשטיין 5; פולבר 4, ספולטר 4 (הילל), ברדיין 4 (גוזה; יפה 4), מוחרד 5.

באר־שבע 1 (0)
מכ. נתניה 1 (0)

ציון משחק: 5
המצטיין: אלי אוחן
המאכזב: יובל אוחנה
שופט: יהושע לויה
צופים: 1500
איצטדיון: באר־שבע

★ הפועל באר־שבע: מדר 6; בן חמו 6, דוידי 5, אילת 6, נגן 5 (אפריאט 5), חיון 6, זאן 7, צרפתי 5; עורן 5, אוחנה 5, ביטון 5.

★ מכבי נתניה: בלדב 5; חיים לוי 5, חלפון 5, חסן 5, קורן 5; עציוני 5 (רחוון 4), רוני לוי 6; גבאי 5, בני לם 6, עודד מכנס 5 (זאגו 4).

הפועל תל־אביב תמונות למזכרת

צילומים מעונת האליפות: אריה קנפר

השער האחרון. שבתאי לוי בין מגיני בית"ר ת"א יעקב לוי (מימין) ושלומי עמר מכניע את השוער ג'דבי וקובע אתמול 0:2 במשחק הנעילה

המאסטרו. ככל שהעונה התקרבה לסיומה, הלך והתקרב גם משה סיני לשיאו. מנהיג, מבשל, מבקיע ואחראי

הקשיש. יאנקה אקהויז (מימין) חזר לאחר פציעה ותרם מנסיונו ועקשנותו. מאחוריו אלי כהן נחסם ע"י מגן הפועל פ"ת (1:1)

הסקורר. מיקי ברשטורית, מלך שערי האלופה, צוהל לאחר שכבש את שער שמשון. על הקרקע השוער הבין־לאומי אבי חדד

ההתרגשות האחרונה. לבלם יוסי זאנה היתה עונה מצוינת. כאן בתחילת העונה עדיין ללא הסרט על מצחו

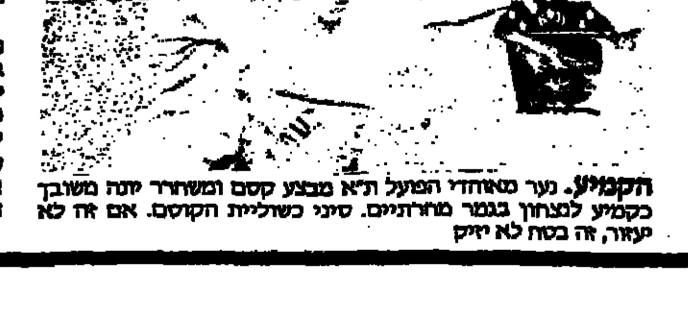

הקמיע. נער מאוהדי הפועל ת"א מבצע קסם ומשחרר יונה משובך כקמיע לנצחון בגמר מחרתיים. סיני כשוליית הקוסם. אם זה לא יעזור, זה בטח לא יזיק

הפועל טבריה העפילה אתמול לליגה הלאומית, למרות התיקו ביבנה 1:1 ✓ מכבי שעריים, שעצרה לפני שנה את הפועל ים, עשתה זאת השנה להפועל חיפה (0:2) ✓ וגם חיפה היתה בסרט הזה בשנה שעברה, כשנוצחה במחזור הסיום ואיפשרה לחולון לעלות ✓ הקהל הטברייני התוסס, שמזכיר את הקהל הירושלמי, מבטיח הרבה צבע בלאומית ✓ יהיה כדאי לנסוע לטבריה: עין אחת על המגרש ועין אחת על נוף הכנרת היפהפה

מאת שמואל טל

הפועל טבריה ללאומית. 23 שנה לאחר שנשירה שבה נציגת עיר הכנרת וחזרה אל צמרת הכדורגל הישראלי והיא עשתה זאת בגדול. לאחר שהלמה בשבת הזולפת על פני הפועל חיפה הספיק לטבריינים תיקו 1:1 אתמול כדי לזכות בכרטיס העליה.

טבריה נהנתה גם מהעובדה שיריבתה הפועל חיפה היחידה שהיתה יכולה לחלוף על פני הטבריינים נוצחה בפעם השניה ברציפות הפעם בהוכבות מול מכבי שעריים 2:0. גיבור הנצחון של שעריים היה החלוץ נתי עזריה שהבקיע את שני השערים.

הפועל ים 1
הפועל ר"ג 0

האלופה והעולה, הפועל ירושלים, לא הבקיעה אתמול שערים בר"ג אך ניצחה בכל זאת את הפועל המקומי בזכות שער עצמי של הרמת־גני עינב הוטולר.

ירושלים הגם שהמשחק היה חסר חשיבות עבורה היתה עדיפה על יריבתה אולם חלוציה היו נידפים ולא התאמצו. את המלאכה עשה עבורם הוטולר שבדקה ה־35 נכשל בהרחקת כדור והבקיע את שוערו הוא.

השחקן הבולט בשדה היה השוער המחליף של הפועל ר"ג ליאור מיכלסון שעצר כמה כדורים מסוכנים ומנע הבקעת שערים פעמים רבות יותר.

שפט יצחק יחבס לעיני 300 צופים באיצטדיון ר"ג.

הפועל חדרה 1
הפועל יהוד 0

אהוד ראנה העניק אתמול את הנצחון האחרון העונה לקבוצתו כשהבקיע את שער הנצחון 12 דקות מהסיום למשחק נגד הפועל יהוד.

חדרה היתה ראויה לנצחונה משום שהתייחסה ברצינות רבה יותר למשחק. רק חוסר מזל ואולת רגל מנעה ממנה נצחון גבוה יותר. הטוב בשורותיה היה המגן הותיק גד מכבס שעמל להלך כדורים בהגנה ומהעבר השני סייע רבות להתקפה.

שפט שלמה יוסף לעיני 200 צופים בחדרה.

והעיר טבריה צהלה ושמחה

מאת שמעון וייס

העיר טבריה צהלה ושמחה אמש עד השעות הקטנות של הלילה. אחרי השעה 9 בערב הגיעו שחקני הפועל טבריה לעיר הכנרת מלווים בקהל האלפים המריע.

מבעוד זמן הוצבה בגן העיר בימת בידור שסביבה רוכזה השמחה העיקרית, שבה כיכבו האחים, דן, עמור, שמריה וחבריהם. גם מקומו של ראש העיר, יגאל ביבי לא נפקד והוא קיבל את בשורת העליה של בני עירו מייד עם צאת השבת.

ביבי הנרגש הבטיח לבנות איצטדיון חדש שישרת את הקבוצה בליגה הלאומית. במשך השבוע האחרון דיברו בטבריה רק על משחק השבת ואתמול פרצה השמחה הגדולה.

כבר אמש הורעפו על שחקני טבריה הבטחות רבות ובונוסים שמנים מהאוהדים ומבעלי עסקים בעיר. מזכיר הפועל טבריה, אורי בינימין הודיע, כי הקבוצה תצא בקרוב למסע נופש בחו"ל. בינתיים, מתכננים בטבריה שבעת ימי משתה לרגל עלית הקבוצה לליגה הלאומית לאחר 25 שנים.

בגולן ובתקו"ם מרוצים

בישובי רמת הגולן קיבלו בקורת רוח את עליתה של הפועל טבריה לליגה הלאומית. "מהעונה הבאה תנתן לתושבי רמת הגולן אפשרות להיות במשחקי הליגה הלאומית בלי לשרוף את השבת", אמר בשמחה יו"ר המועצה האזורית רמת הגולן, יהודה וולמן.

וולמן הדגיש, כי רבים מתושבי רמת הגולן הם אוהבי כדורגל מושבעים וטבריה פתרה להם בעיה רצינית. "כולנו נחזיק אצבעות לקבוצה בליגה הלאומית", הוא הדגיש והבטיח עידוד לכל אורך הדרך.

גם בתקו"ם היתה שביעות רצון מעלית הקבוצה. קיבוצים רבים גובלים עם טבריה והדבר יאפשר לקיבוצניקים רבים לראות את משחקי הליגה הלאומית סמוך לביתם. "אנו משתתפים בשמחת טבריה ומאחלים לה הצלחה", אמר בשמחה עודד רייני, מראשי המועצה האזורית של תקו"ם.

(משה כהן)

הליגה הארצית

הטבלה הסופית

	הקבוצה	מש'	נצ'	תיקו	הפס'	שערים	נק'
	בית עליון						
1.	הפועל ירושלים	33	22	5	6	32–61	71
2.	הפועל טבריה	33	20	6	7	42–69	64
3.	הפועל חיפה	33	18	8	7	23–32	62
4.	מכבי יבנה	33	16	8	9	28–37	56
5.	הפועל חדרה	33	13	8	12	46–50	47
6.	מכבי שעריים	33	13	7	13	42–42	46
7.	הפועל רמת־גן	33	11	8	14	36–31	41
8.	הפועל יהוד	33	8	12	13	52–43	36
	בית תחתון						
9.	מכבי יפו	31	9	10	12	38–34	37
2.	מכבי רמת עמידר	31	9	9	13	41–34	36
3.	הפועל בתים	31	8	11	12	39–34	35
4.	בית"ר נתניה	31	9	6	16	47–31	33
5.	הכח רמת־גן	31	8	6	17	36–27	30
6.	הפועל עכו	31	6	7	18	46–25	25

המשחק המרכזי

3000 שחקנים

מכבי יבנה – הפועל טבריה 1:1

מכ. יבנה 1 (0)
הפ. טבריה 1 (0)

● עופר דן (56)
● אבי פרץ (75)
● ציון משחק: 6
המצטיין: פרידי לסנר
המאכזב: בוארון
שופט: יעקב שיינר
צופים: 5000
איצטדיון: יבנה

★ מכבי יבנה: לסנר; בוארון, מזרחי, עלוואה, חלפון; בדשמעון, שמעון פרץ, ציון יעקב, אבי כהן; ועקנין, גלילי (אבי פרץ).

★ הפועל טבריה: בדשמעון; אברהם־צירא, אייל דן, שינו, עשור, שמריה, אוולאי, יעקב לוי, סיידה; עמור, עופר דן.

מאת שמואל קליגר

הפועל טבריה בלאומית. לעיני קהל ססגוני שבא באלפיו ויצר אווירת קרנבל ברזילאית שבה הקבוצה לליגה הלאומית לאחר הפוגה בת 24 שנים. לטבריה לא רק 11 שחקנים, אלא 3000, אם ניקח בחשבון את האפקט של האוהדים.

דקות הפתיחה היו מעוררות חשש במיוחד. שחקני טבריה עלו על כר הדשא ועוררו רושם כי הם שרויים ב"הלם קרב" וכי אין הם נמצאים במשחק. הדקות הראשונות אכן מצאו את היבנאים במיתקפה על השער הטברייני. ועקנין המקומי כמעט עשה זאת בפתיחה בפריצת יחיד השוער יצא לקראתו וחילץ מצב מביך ביותר. בדקה ה־25 בעט ציון יעקב מעמדה אלכסונית ושוב רפקו לבבות האלפים בעה. עדיין 0:0.

אוהדי טבריה שאבו עידוד משער היתרון של שעריים נגד חיפה יותר מהתצבותו של יוסי שמריה, עופר דן וחבריהם במגרש היבנאי. אולי היה זה האות להשתלטות טברייינית על טבור המגרש. ואכן בשלהי המחצית ראינהו יותר כדורים מאיימים על שערו של לסנר.

לאחר ההפסקה היו זקוקים האלפים לשער כדי לשחרר את השסתומים שאיימו להתפקע. היה זה בדקה ה־57 – ובעוד האלפים מריעים לשערו השני של ההתמבותי נתי עזריה – "מסר" בוארון היבנאי כדור במתנה לעופר דן וזה בבעיטה אדירה עם כל הלב קבע את ה־0:1 המבטיח.

בדקה ה־75 שוויון שמחזיר את המתח למגרש ואת החיוורון ליציעים: השוער שלמה בדשמעון שמט כדור ואבי פרץ המחליף השיג את השוויון 1:1.

שער העליה נסגר

מכבי שעריים – הפועל חיפה 0:2

שעריים 2 (1)
הפ. חיפה 0 (0)

● נתי עזריה (29, 57)
ציון המשחק: 5
המצטיין: חיים מסיקה
המאכזב: יורם לנדאו
שופט: אריה פרוסט
צופים: 1000
איצטדיון: רחובות

★ מכבי שעריים: עסיס; מרציאנו, חיימוביץ', אלברט, צבי צומן, דרזון (ממן), מסיקה, עזרן גד (שרעבי), עזריה.

★ הפועל חיפה: לנדאו; ברק, קירשנר (יוסי עמר), קרמר, לוי, בנין, שמעון עמר, מירה; בן־אמו, מלכה, כהן (שטיקר).

מאת יעקב זינגר

המציאות העגומה טפחה על פניו כבר בכניסה. אין ראש ואין הגולה ואין גם צופים, כלומר יש, אך רק כ־500, מרביתם חיפאים שבסיום המשחק נותרו עם דגלים מקופלים וכרזות שנותרו ללא שימוש. קבוצתם תאלץ לשנס מותניים עונה נוספת בליגה הארצית לאחר הפסדם 2:0 לשעריים. ואם לאחת השכונות בכניסה לחיפה קוראים "שער העליה", אז בפני הפועל נסגר השער הזה.

ניצחונם של המקומיים קבע שתי עובדות, האחת כי הפועל חיפה לא תעלה לליגה הבכירה והשניה, כי הפועל טבריה כן תעלה ליגה. האמת, על פי משחקם אין החיפאים ראויים לעלות.

כל הטבריינים, כגון הרכב חסר, הם רק תירוצים. שחקנים באורסילבן מחיפה נראו אובדי עצות, מסכנים וחסרי רוח לחימה. רצון ונחישות – כמתחייב מהמשחק. וכך, רבותי אין "עושים עלייה". האורחים מהצפון חייבים היו "לאכול את הדשא", לרוץ ולהלחם על כל כדור ולהגיר פלגי זיעה. ואת כל אלה הם לא עשו, ולא שמאורחיהם הציגו משחק גדול. גם משחק רגיל הספיק להם. ואולי המוטיווציה של בני שעריים היא בקביעת העולה ללאומית. כי כזכור גם בעונה שחלפה הם מנעו את העליה מהפועל ירושלים במחזור האחרון.

האיתות הראשון מצד שעריים על הצפוי נתקבל בדקה ה־18 כאשר שוער הפועל קלט בזינוק בפול נגיחה של יצחק צבי אך בדקה ה־29 קבע נתן עזריה בנגיחה מצויינת 0:1 חרף זינוקו של יורם לנדאו שוער הפועל מצא הכדור את דרכו לרשת. בדקה ה־57 אותו השחקן באותה הצורה קבע 0:2 ואת כל העובדות בשטח.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

אליפות אירופה לאומות

כדורגלני דינמו קייב השלד של נבחרת ברה"מ

אלכסנדר זבארוב

ברה"מ מבקשת לשחזר בגרמניה ימיה הגדולים בשנות ה־60

מאת שמואל טל

אחת הנבחרות המלהיבות יותר בגביע העולם במקסיקו היתה ללא ספק נבחרתה של ברה"מ. היא היתה שותפה להצגות גדולות והוכיחה, כי הכדורגל הרוסי יצא מהשבלוניות והשעמום שלו לטובת כדורגל אטרקטיבי, מהיר מוחץ ומרתק. באליפות אירופה, שתחל בסוף השבוע בגרמניה, תציג ברה"מ נבחרת טובה אף יותר, מזו ששיחקה לפני שנתיים במקסיקו.

על יכולתם של הרוסים ניתן היה ללמוד מהופעתם בטורניר במערב ברלין, שם מוסטו את אלופת העולם, ארגנטינה, בנצחון 2:4. גם הצלחתן של הקבוצות הרוסיות בגביעי אירופה השונים ובעיקר דינמו קייב, המהווה את שלד הנבחרת, תרמו לשיפור ביכולתה של הנבחרת, שהפכה לגורם בזירה האירופית. גם אם לא תזכה בתואר, כדאי יהיה לבוא ולראות את הרוסים.

את האיתות, למה שמצפה מהם, נתנו חניכיו של המאמן ואלרי לובאנובסקי כבר בשלב המוקדמות, בו הדיחו את מחזיקת הגביע, צרפת, כמו גם את מזרח גרמניה. עכשיו הם רוצים לשחזר את הימים הגדולים של שנות ה־60, בהם נטלו את התואר באליפות הראשונה ב־1964 ואת הסגנות שמונה שנים לאחר מכן.

הרוסים מגיעים לגרמניה עם ההרכב החזק ביותר העומד לרשותם. יעדר ממנו המפורסם בשחקנים, אולג בלוחין, המשחק עתה בליגה האוסטרית השניה. אולם גם בלעדיו, כולל הסגל שחקנים מעולים המסוגלים להופיע בכל ליגה אירופית. למעשה תהווה האליפות מבחן עבור חלק משחקנים אלה. הצלחה של הנבחרת תפתח את הדרך בפניהם לצאת אל מחוץ לגבולות ארצם.

כמו הנבחרת הספרדית, מתבססת גם הנבחרת הרוסית על שחקנים של קבוצה אחת, דינמו קייב, המהווה את השלד של הנבחרת. לא פחות מעשרה משחקני הקבוצה נכללים בסגל ויחד עם ארבעה משחקני ספרטק מוסקווה, הם ישאו בעיקר המלאכה.

כוכבה של הנבחרת הוא אולג פרוטאסוב, המתנפץ בחוד ההתקפה יחד עם איגור בלאנוב, מי שהיה ב־1986 שחקן השנה באירופה. פרוטאסוב, מצעירי הנבחרת (24), הוא חלוץ "מריח שערים" בעל מיקום מצויין ושליטה מצויינת בכדור. הוא מופיע השנה במדי דינמו קייב, לאחר שהגיע אליה מדנייפר פטרובסק. נבחר כשחקן השנה בארצו.

החלק השלישי של הרוסים הוא העורף. שני הותיקים בני ה־30, באסונוב וקידיאטולין, אינם מצליחים לארגן תמיד את השורות, למרות שלצידם מופיעים שחקנים מנוסים כבלאסצ'ה, קוזנייצוב ודמיאניקו. למזלם ניצב מאחוריהם שוער מעולה, אחד הטובים בעולם, רינאט דסאייב בן ה־30, המצוי על הכוונת של קבוצות רבות ביבשת, כולל מנצ'סטר־יונייטד האנגלית.

חוליית הקישור היא החוליה החזקה והדומיננטית של הנבחרת. מכבב בה אלכסנדר זבארוב (26), אחת ההתגלויות הטובות במסגרת הנבחרת, לצידם של ואסילי ראץ, גנאדי ליטובצ'נקו ואלכסיי מיכאליצ'נקו, כולם שחקני דינמו.

בהתקפה כאמור, פרוטאסוב ובלאנוב, כשלצידם איגור דוביאנוב מספרטאק.

הרוסים יפתחו את הופעתם בגרמניה במשחק נגד ההולנדים. סגנונן של שתי הנבחרות מבטיח עניין רב בהתמודדות זו, כמו גם ביתר המשחקים בבית ב', לו שותפות גם אנגליה ואייר.

(כתבה שישית בסידרה)

חגורת בטחון צמודה בפני 8000 האנגלים

כוחות משטרה מבריטניה, בלגיה, הולנד ומערב־גרמניה יקיפו בחגורת בטחון את המגרשים, בהם יערכו משחקי אליפות אירופה בכדורגל. זאת כהגנה בפני 8000 חובבי הכדורגל האנגלים, שיבואו לצפות במשחקי נבחרתם.

האוהדים האנגלים יהיו תחת מעקב מהרגע בו יעזבו את ארצם ועד שיחזרו הביתה בתום המשחקים. קציני משטרה מארבע המדינות, שקיימו מגעים ערב המשחקים, הבטיחו שלא יתירו לאנגלים לעשות צרות. "עשינו שעורי בית כדי לקבל את פניהם של האנגלים", הבטיח מפקד כוחות המשטרה בלונדון ברנרד קינג.

כפי שנמסר אוהד שיתפס שתוי ישלח מיד הביתה.

פסק זמן

עם: אהרן להב

אומלל יוצא לפגרה

שחקנינו וקהלנו הגיעו לסוף השבוע, ששם קץ לסיום המתמשך של הליגה הלאומית. אחרי 33 שבועות של 26 מחזורים רגילים ועוד שבעה מחזורי פליי־אוף, יוצא הכדורגל הישראלי לפגרה, באחת העונות האומללות שלו. אומללות מקצועית ואומללות כלכלית.

מעט הקהלים שנשאו למשחק ה־11 וביתמו העלו יוקם אל המגרשים, אולי כדי לאפשר "לכלי התקשורת" למלא את סדר הסטאטיסטיקה. תורי הרבילות, נשאה התקבורת בבית הם יותר מאחלים לידלו לעשות את חשבון הנפש של הכדורגל הישראלי. השורה התחתונה מראה על מצב עגום בכל הקבוצות הלאומיות ובחלק גדול מאד של הקבוצות הארציות.

זו היתה העונה הדלה ביותר מבחינת מספר הצופים שפקדו את המשחקים. רמתו של הכדורגל שלנו הידרדרה כל כך, עד כי שרופים ומושבעים בכל דרגות "סולם ריכטר" העדיפו כל מיני עיסוקים אחרים בשבתות ובלבד שלא להתענות במגרשים.

העובדה הזאת, בתוספת ניהול כושל של רוב הקבוצות, מוצאת עתה את האגודות במשבר כספי קשה. גרעונות, חובות, התחייבויות אין קץ עם שחקני הסגלים על כספי ואי כיבוד חוזים. ולא רק עם שחקנים. גם חלקם של המאמנים לא שפר. בימים הקרובים, כאשר כולם יפרשו לפגרה, יצוצו כל בעלי החוב. אצל ההנהלות (אלה שלא יתפטרו), רק תתחיל העונה של ריצות לבתי משפט ולבוררויות, בגין אלפים רבים של שקלים שיהיה עליהן לשלם לבעלי־חוב מקופות ריקות שמעולם לא הצליחו להתמלא.

שני פלאים התרחשו בעונה החולפת: הפועל ת"א, עם חובות מעיקים וסיכסוכים עם השחקנים, נטלה את כתר האליפות ומכבי ת"א, עם הנהלה מקצועית צעירה ודינאמית ומצב כספי סביר, נאלצה לספוג את הקשה בתבוסותיה 0:10, תוצאה שתשאר לדראון עולם והיא יותר מכל מסמלת את שקיעתו של הכדורגל הישראלי.

שיטת המשחקים של העונה, עם הנהגת הפליי־אוף, לא הביאה את הפירות המקוים. בהתאחדות חשבו, כי שבעת המחזורים האחרונים ירייצו את הקהל ליציעים ויזרימו את השקלים לקופות. המציאות היתה אחרת, אכזרית. הקהל הצביע ברגלים, היפנה עורף לסוג כזה של כדורגל, בו המשכורות מרקיעות שחקים והשמיים המקצועיים קודרים.

העונה הזאת גם הוכיחה, כי שיטת שלוש הנקודות לנצחון ואחת לתיקו אינה מצדיקה את עצמה. קבוצות צברו שלוש נקודות בהבקעת שער או שניים. התבדו אלה שסברו, כי תמריץ הנקודות יביא למשחק התקפי ולמבולי שערים. שלוש הנקודות רק הביאו להכרעה בצמרת ובתחתית בשלבים די מוקדמים והכניסה לפליי־אוף בבית העליון ובבית התחתון מצאה את מרבית הקבוצות ממוקמות במקומות הבטוחים: את הירודות עמוק בתחתית ובצמרת שתי קבוצות והזרות. למצב כזה בטבלה לא יכול לעזור שום מומחה לקידום מכירות ושום משרד ליחצנ"ת.

אל התשתית ההרוסה, מבחינה הכלכלית והירידות המקצועית, מבקשים עתה כמה מראשי הכדורגל להביא מזור, בדמותם של שחקנים זרים. את הדוגמה, כנר לרגליהם, הם נוטלים מהכדורסל. כהצלחה נראים להם 3 – 5 זרים (אורחים ומתאזרחים) בכל קבוצה, שבה מתמודדים רק חמישה שחקנים ולא 11. בצד המקצועי יש אמת, אבל מה עם הצד הכלכלי. שום קבוצה, להוציא את מכבי ת"א, לא סיימה בתקציב מאוזן. ההנהלות כורעות תחת הנטל, כאשר בהפועל ת"א, שרצה לאליפות, אין במה לשלם לזרים והאגודה מחפשת בנרות גורם מסחרי שיטול ממנה את המעמסה הזאת. אם לא ימצא הגורם, עשויה הקבוצה לרדת מן הבמה הלאומית בעונה הקרובה, כמו שאירע לפני כמה עונות להפועל עפולה/יזרעאל ולהפועל רמת־גן וכמעט להפועל חיפה.

ידידי חבר הכנסת פנחס גולדשטיין, יו"ר ועדת הספורט של הכנסת, הוא בין הלוחצים לפתיחת שערי הכדורגל הישראלי לכדורגלנים־זרים. לחיזוק עמדתו הוא מביא כמסייעים את בתגי ובוסטמנטו הדרום־אמריקאים, שכיכבו תקופה לא ארוכה במדי קבוצת בית"ר והכניסו ענין במשחקי הליגה של אז. ח"כ גולדשטיין סבור, כי ההיסטוריה תחזור על עצמה. אין הוא לוקח בחשבון את העובדה, כי אז היה כדורגל טוב ובריא ופופולארי בארץ והיו קבוצות מצויינות בלי חיזוק זרים והקהל אהב את הכדורגל הזה. בהשוואה להיום, גדש ומילא את המגרשים של הימים ההם. בתגי ובוסטמנטו לא היו שיטה. הם היו בבחינת שני דובדבנים על עוגה טעימה. גם זלסקי צ'ייקובסקי בהפועל חיפה היה דובדבן שהכניס נופך, אבל מעולם לא באו הזרים האלה למלא את ציפיות הקהל כתחליף לישראלים – לא במכבי חיפה ולא במכבי ת"א ולא בהפועל ת"א ולא בהפועל פ"ת. זה היה כדורגל שהיום אפשר לכנותו "מעולם אחר".

למה צריך ח"כ גולדשטיין לאיים בחשיפת שיני ועדת הספורט של הכנסת נגד ראשי ההסתדרות והפועל. הוא הרי איננו מתחייב לכסות מבית המחוקקים את הגרעונות שיוצרות הקבוצות. ח"כ גולדשטיין גם מסכים שמספר הקבוצות בליגה הלאומית גדול מדי והמשאבים שלהן מתפזרים בלי תכלית. גם לטעמו 12 קבוצות בליגה העליונה עשויות להעלות את הרמה המקצועית בה. הוא יודע שהרעה החולה נעוצה בניהול הבלתי מקצועי של הקבוצות והיא שגורמת לגרעונות עתק. מוטב שוועדת הספורט של הכנסת, יחד עם ועדת הכספים, תתבע להפריד בתוך מרכזי הספורט את הענפים הייצוגיים מכל היתר ושהם יתנהלו על בסיס מקצועי־עיסקי בפיקוח ובקרה ותקציבים מאוזנים ואז, כאשר "שולמך" לא יצטרך לשלם את החשבון, אפשר יהיה לדבר על זרים.

לוועדת הספורט של הכנסת זה בהחלט יכול להיות אתגר, אם ח"כ גולדשטיין מתכוון באמת ובתמים להבריא את הכדורגל ולא לחפש לעצמו הרשות לבקרים עוד זוית לניגוח פוליטי – פעם של הפועל ופעם של ההסתדרות. כל קבוצת הכדורגל בישראל, כולל קבוצות בקשת הפוליטית שלו, יושבות על שרטון כלכלי, מקצועי, ניהולי, אירגוני ושיווקי. הדרך לרדת ממנו עשויה להיות במאמץ משותף עליה הצביעו, למשל, מסקנות המיפוט ב"ועדה לשיתוף זרים בהפועל" ובעוד כמה פעולות, אשר עשויות בסופו של תהליך להחזיר את האוהדים ליציעים ועטרת ליושנה.

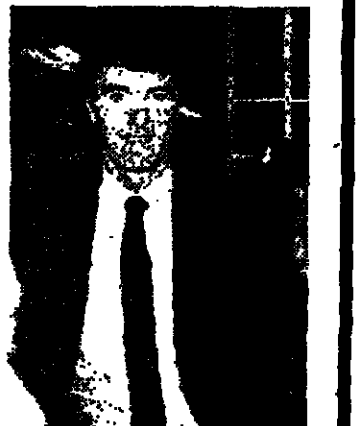
דינו זוף, מי שהיה שוערה של נבחרת איטליה, התמנה כמנהלה של יובנטוס

יש עתיד למכבי ת"א:

הנוער של האגודה זכה אתמול באליפות הליגה העלית

נערי מכבי ת"א נקמו את נקמת הבוגרים: 0:10.

מכבי ת"א זכתה באליפות הליגה העילית לנוער לאחר שניצחה את הפועל נוה יוסף חיפה 0:10. מכבי ת"א הקדימה את מכבי נתניה ואת הפועל ב"ש בנקודה.

שייט ישראלי בין חוצי האוקיאנוס

מאת דליה שרון
סופרת "דבר" בלונדון

ישראל משתתפת השנה לראשונה בתחרות חצית האוקיאנוס עם מפרשיות ליחידים. את ישראל מייצגת המפרשית, "מכבי", שמשיט אותה קליב שלסר בן ה־38.

שלסר הוא קצין ראשון בצי הסוחר. הוא עלה לארץ מבריטניה בשנת 1971. הסירה היא מדגם "קונטסה 5", שאורכה 11 מ'. השיט יחל היום בצהרים מפלימוט בדרום בריטניה לאורך מסלול של 3300 מילים ויסתיים בניופורט שבארה"ב.

120 סירות מ־17 ארצות ינסו לשבור את השיא משנת 1984: 16 ימים ו־6 שעות.

טניס

בפתיחת משחקי בית הגמר העליון בליגה הלאומית בטניס הפתיעה מכבי צפון ב' בנצחון על המוליכה, אס"א ת"א – 2:4.

יתר התוצאות: מועדון הכרמל – מכבי ת"א 2:4; אס"א ת"א – מועדון הכרמל 3:3; מכבי ת"א – הפועל ת"א 3:3. בתום המשחקים מוליכה אס"א ת"א לפני הפועל ת"א.

במשחקי הבית התחתון הושגו התוצאות הבאות: מכבי נתניה – מכבי רחובות 3:3; מכבי צפון ב' – הפועל ת"א ב' 1:5; מכבי רחובות – מכבי צפון א' 3:3.

קליעה

יצחק ינאטי ואדי פפירוב קבעו הישג של 595 נקודות כל אחד בתחרות במסגרת הגביע העולמי בקליעה הנערכת במינכן. ההשג נקבע בידי 60 כדור.

כדורמים

אלופת המדינה, הפועל גבעת חיים ממשיכה להוליך גם השנה בליגה הלאומית. אתמול ניצחה הפועל גבעת חיים את הפועל עמק הירדן 9:19. רמי פירור הבקיע שישה שערים. הפועל גוש חולון – הפועל קרית טבעון 8:16; מכבי קרית אונו – אס"א ת"א 9:13.

התעמלות

אלופי ישראל בהתעמלות הוכתרו אתמול במכון וינגייט. בדרגה ב' זכתה אמיר רותם מקרית ביאליק שצברה 37.45 נקודות. בדרגה ג' זכתה קרן להב מקרית ביאליק – 37.90 נקודות. בדרגה ד' זכתה מיכל שוף מקרית ביאליק – 38 נקודות ובקבוצתי זכתה הפועל כפר סבא – 175 נקודות. בדרגה ה' זכתה מיטל חדד מראשל"צ ובקבוצתי הפועל ראשל"צ.

סיוף

בני דיין מהפועל אשקלון זכה אתמול באליפות ישראל בסיוף במקצוע הדקר עד גיל 14 לאחר שגבר בגמר על גיא קסטריאני מהפועל מודיעין 3:10. האליפות נערכה באשקלון.

משקולות

משקולני מכבי ת"א זכו אתמול באליפות המדינה לשנה זו, לאחר שצברו בסיכום 5916 נקודות לפני מכבי חיפה והפועל ת"א. יצויין שבמחזור האחרון לא התייצבה הפועל ת"א לתחרות לאחר שבקשתה לדחות את התחרות נענתה בשלילה. במקום האחרון סיימה הפועל קרית חיים.

קריקטורה

מעט פרץ

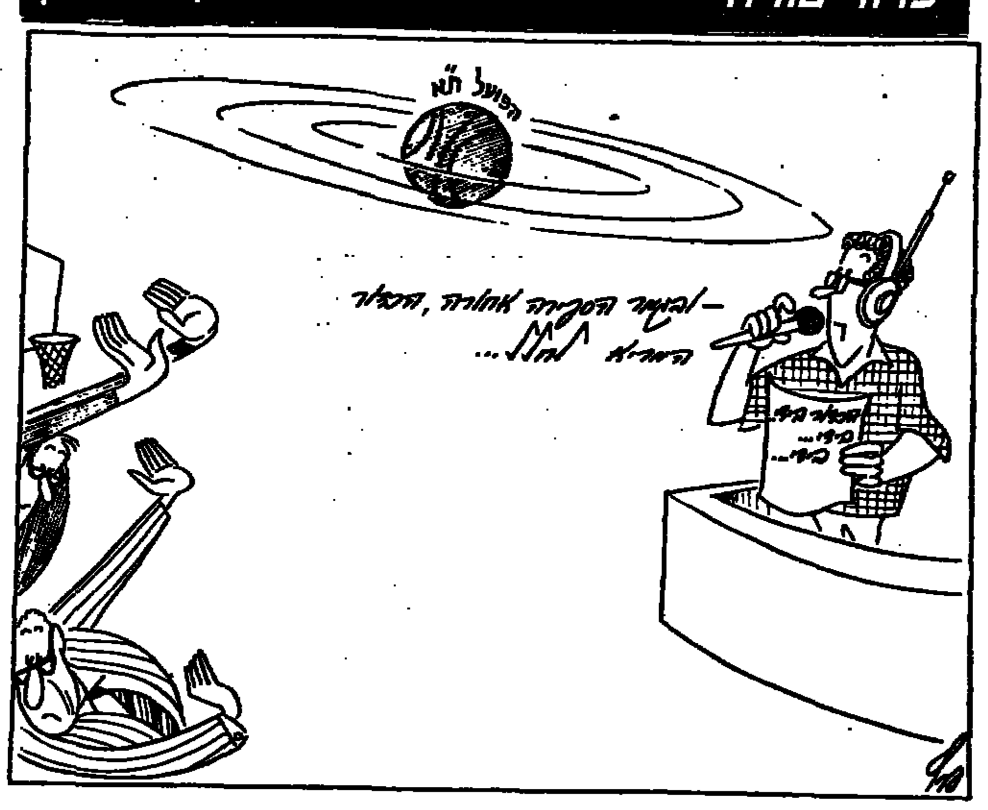

סטפי גראף אלופת ה"רולאן גארוס" (מימין) לאחר נצחונה החלק 0:6, 0:6 על הרוסיה בת ה־17 נטליה זורבה

וילאנדר ולאקונט היום בגמר; גראף אלופת ה"רולאן גארוס"

סטאפי גראף היא אלופת ה"רולאן גארוס" ועוד איזה אלופה. אתמול, במשחק הגמר, מחצה הטניסאית מספר אחת בעולם את הרוסיה נאטאליה זורבה בשתי מערכות חלקות, 0:6, 0:6. בגמר הגברים, שיערך היום, יתמודדו השוודי מאטס וילאנדר מול המקומי הנרי לאקונט.

גראף הוכיחה אתמול מדוע היא נחשבת לטניסאית הטובה בעולם. היא לא התירה ליריבתה הזדמנות וסיימה את המערכה הראשונה בתוך 7 דקות. רק הגשם, שקטע את המערכה למשך כשעה, נתן לרוסיה הזדמנות להשאר במגרש למשך זמן רב יותר.

גם במערכה השניה חזרה התמונה על עצמה. גראף, שהיא האלופה ה־55 של האליפות הפתוחה בצרפת, חבטה את כל סוגי החבטות המוכרות והותירה את יריבתה בת ה־17 חסרת אונים.

אולם את הצרפתים מעניין יותר משחק הגמר לגברים, בו יתמודדו כאמור השוודי וילאנדר והמקומי לאקונט. ואתם כמובן יכולים להבין מדוע יש כל כך הרבה ענין במשחק. אחרי שיאניק נואה זכה בטורניר ב־1983, לאקונט הוא הצרפתי הראשון שהגיע למשחק הגמר והוא לא יהיה שם לבד. יעמדו מאחוריו אלפי הצופים שינסו ל"שגע" את השוודי המנוסה וקר הרוח.

וילאנדר כבר זכה בעבר פעמיים בטורניר בשנים 1982 ו־1985. פעמיים נוספות נוצח בגמר ב־1983 ואשתקד. היום הוא ישאף להוסיף לארון הגביעים שלו את התואר השלישי וכמובן את הפרס הכספי העומד על 246,750 דולאר. המפסיד יצטרך להסתפק במחצית הסכום.

לאקונט הגיע לגמר, לאחר שניצח בדרך את הגרמני בוריס בקר ובחצי הגמר את השוודי יונאס סוונסון (שהדיח את לנדל). וילאנדר ניצח באותו שלב את האמריקאי הצעיר אנדרה אגאסי בחמש מערכות. מעניין לציין, אגאסי הצליח להפוך פיגור של 4:0 במערכה הראשונה לנצחון 4:6, אך בהמשך לא עמד לו כחו מול נסיונו העדיף של השוודי.

לורי מקניל מארה"ב והולנדי לואנו ממקסיקו זכו בתואר הזוגות המעורבים, לאחר שגברו על ברנדה שולץ ומיכאל סחייפרס מהולנד 5:7, 2:6. הזוכים בתואר ניצחו בחצי הגמר את המדורגים ראשונים מרטינה נברטילובה ואמיליו סאנצ'ז (ספרד) 6:7, 5:7.

הסלטיקס בחוץ! 90:95 לפיטונס

בוסטון סלטיקס העפילה לגמר האנ.בי.איי בכל אחת מארבע השנים הראשונות בהן אימן אותם קיי. סי. ג'ונס. אחד ליום אתמול הוא סיים את קריירת האימון שלו בכשלון. קבוצתו לא הצליחה להעפיל לגמר, לאחר שנכנעה לדטרויט פיסטונס במשחק השישי, ב"סילברדום" – 95:90 ובסיכום הכללי 4:2.

אולם ג'ונס לא נשמע כלל מאוכזב בתום המשחק כשאמר: "היו לנו לאורך הדרך עליות ומורדות. בדרך כלל עליות. אני מעריך את הבחורים על מה שעשו עבורי בחמש השנים האחרונות".

אחרי שברך את הפיסטונס על עלייתם לגמר, חזר ג'ונס לחדר ההלבשה של חניכיו כדי להודות להם על התקופה הנהדרת שלהם יחד.

השחקנים היו מלאי שבחים למאמנם. "לג'ונס היתה קריירה גדולה אתנו", ציין דני איינג' והוסיף "תמיד נזכר אותו לטובה".

בחמש השנים, בהן שימש כמאמן הסלטיקס, זכתה הקבוצה פעמיים בתואר האליפות ופעמיים נוספות הפסידה בגמר. עכשיו הוא מפנה את הזירה למשהו אחר.

הפיסטונס העפילו לגמר, לראשונה בתולדותיהם, בזכות יכולתו הוירטואוזית של איזייה תומאס, שבכלל המשחקים נגד הבוסטון סלטיקס היה הבולט בקלעים וניווט את חבריו לתצוגות נפלאות.

בגמר הם יתמודדו נגד המנצחת במפגש השביעי והמכריע בין האלופה לוס אנג'לס לייקרס והמווריקס מדאלאס. ביום שישי עמדה הלייקרס לפני עליה, אולם נכנעה בסופו של דבר למארחיהם על חודו של סל 105:103.

המשחק השביעי נערך אמש בלוס־אנג'לס.

לארי בירד במאמץ לחלוף על פני אדריאן דנטלי מהפיסטונס. הפיסטונס ניצחו גם במשחק השישי ועלו לגמר

אליפות העולם בגלשנים תפתח בשבוע הבא בחיפה

מאת יצחק צ'יבין

אליפות העולם בגלשני מפרש בדגם אולימפי תפתח בחיפה בחוף הגלשנים הצמוד לטיילת בת־גלים ב־15 ביוני ותמשך עשרה ימים.

באליפות יטלו חלק 24 נבחרות מכל רחבי העולם, 125 גלשנים ו־125 גולשים וגולשות. הסגנית הראשונה של הגולשים הגיעה כבר בסוף השבוע מבראזיל. הם ג'ורג' אברו, שקיים כבר אימון יחד עם הגולשים של הנבחרת הישראלית.

הנבחרת הישראלית כוללת את אמיר עיד מזבולון ת"א, ערן רעמית ענבר מת"א, יאיר טוהרי ואמיר קליפל ממכמורת ותמי ישראלי ממכמורת.

במסיבת עתונאים שנערכה ביום שישי מסר ראש העיר, אריה גוראל, כי תקציב האליפות מסתכם ב־900,000 שקל. העיריה תשתתף בסכום של 350,000 שקל ויתר הכסף יגיע מתורמים.

אריה גוראל ציין, כי אחרי הצלחת ארגון אליפות העולם בשייט מפרשיות, הוא קיבל מכתבי תודה רבים מכל רחבי העולם והדגיש כי חיפה הופכת בהדרגה למרכז ספורט ימי והוא יעזור בכך.

הערב: משחק רביעי בסידרת הגמר־יד

מאת שמואל קליגר

במצב של תיקו יתקיים הערב המשחק הרביעי בסדרת הגמר־יד. הפועל ראשל"צ תארח את מכבי ראשל"צ בקרב האליפות.

לאחר ניצחון ביתי לכל קבוצה ותיקו 20:20 במשחק האחרון צפוי הערב משחק חריף במיוחד, שלתוצאתו תהיה השפעה מכרעת על מאבק האליפות.

ניצחון צפוי של הפועל ראשל"צ (מתקבל על הדעת בפרט לאור גורם הביתיות) יעתיק אמנם את ההכרעה למיגרש היקב – הוא מיגרשם הביתי של המכבים – אבל אז לא יוכלו האלופים להסתפק בניצחון סתם, אלא יצטרכו להשיג נצחון רב שערים – בהחלט משימה קשה נוכח יתרונם הכללי של שחקני הפועל.

קבוצת הפועל סובלת מהעדרו של כוכב הקבוצה אליעזר ורד שיחמיץ את כל המשחקים עד סוף העונה מחמת פציעה ולעומת זאת שב לשורות מכבי יואב רדוקר. אנו מהמרים על ניצחון הפועל.

משמר משטרתי כבד בכפר האולימפי בסיאול. בספטמבר הקרוב יערכו שם המשחקים האולימפיים

בין הסל"ים — משה כהן

פלדה חוזר כנראה להפועל־תובע להיות מנהל בלבדי

מאת משה כהן

אברהם פלדה חוזר הביתה. המנכ"ל לשעבר של הפועל ת"א, שעזב את הקבוצה בטריקת דלת לפני שנתיים, עומד לקבל שוב את שרביט הניהול של הקבוצה.

פלדה הודיע אמש, כי רק אם יתמלאו כל תנאיו ואוהדי הפועל ת"א יסכימו להרתם לשיקום הקבוצה, הוא יסכים לשמש מנהל הקבוצה.

בסוף השבוע גרמה היה לפלדה כי הקבוצה עומדת להמסר לאנשי העסקים, בידרמן וגורי. הוא הודיע ללא היסוס על פרישתו: "אני רוצה שהפועל ימשיך להתקיים ולא למסור את הקבוצה לאנשי עסקים", נימק פלדה את צעדו.

אולם, בסוף השבוע חלו התפתחויות. חברי המזכירות בראשותו של משה ולדמן נמנו להענות להצעותיו של פלדה. אומנם הם ניסו לשכנע אותו לשתף פעולה עם אנשי העסקים, אבל פלדה הבהיר, כי הוא יהיה מוכן לשבת איתם בתנאי שהקבוצה תנוהל על־ידו בלבד. נראה שהיום תתקבל החלטה למסור את השרביט לידי פלדה.

נודע, כי בימים האחרונים התקשרו רוב שחקני הקבוצה לפלדה, כדי לברך את הצעד. דבר אחד ברור: אם פלדה יקבל היום את ניהול הקבוצה לא ימשיך משה ויינקרנץ לאמן את הפועל ת"א. בין השניים לא שוררת אהדה וקשה להאמין שהם ישתפו פעולה. ויינקרנץ הוא אחד מהמועמדים לאמן את מכבי ת"א בעונה הבאה.

ולוטיקמן פורש

נבחרת ישראל פתחה ביום שישי את הכנותיה לקראת משחקי קדם אליפות אירופה בהולנד. חיים ולוטיקמן ביקש לפרוש מהנבחרת בגלל "סיבות אישיות". את מקומו ימלא ארי רוזנברג. ולוטיקמן הוא לא הראשון שפורש מהסגל. קדם לו מוטי דניאל, שיצא לירח דבש בארה"ב. את האימונים ניהל רלף קליין לבדו, כיון שמשה ויינקרנץ יצא ליוון, כדי לרגל אחרי חלק מיריבותיה של ישראל בהולנד.

חולון לא תיסע לפולין

ראשי הפועל חולון החליטו לדחות את ההזמנה להשתתף בטורניר בינלאומי בפולין. הטורניר יפתח בערב ראש השנה וסמוך לפתיחת משחקי הליגה. "הגענו למסקנה שהטורניר רק יפגע בהכנות שלנו למשחקי הליגה", הסביר יו"ר מחלקת הכדורסל, מאיר מאור.

דיון על שיתוף זרים היום במרכז הפועל

מאת ג.אשר

מזכירות מרכז הפועל תדון היום את דיוניה בנושא שילוב הזרים בליגה הלאומית בכדורגל. לדיון הוזמנו גם חברי סיעת הפועל בהנהלת ההתאחדות לכדורגל. מנכ"ל הפועל יצחק אופק יציג בפני החברים את עמדת מרכז הפועל בנושא הזרים ואח"כ ידבר יו"ר ההתאחדות לכדורגל שאול סוירי.

חברים בסיעת הפועל בהנהלת ההתאחדות המתנגדים לשילוב זרים בכדורגל הודיעו כי יעלו היום הצעה מחודשת להגדלת מספר הקבוצות בליגה הלאומית והארצית ל־16. לדבריהם מרכז מכבי לא יסכים לצמצום הליגות ל־12 קבוצות בלי שילוב זרים ולפיכך אין מקום להשאר עם 14 קבוצות בליגות הבכירות. לדעתם ליגה של 16 קבוצות הרבה יותר מעניינת.

מנכ"ל הפועל יציג בפני חברי המזכירות את עמדת ההתאחדות בנושא הזרים אולם החלטות לא יתקבלו בסיום הישיבה היום שיהיה לה המשך.

היאבקות

מתאבקי הפועל באר שבע זכו אתמול בארבע מדליות זהב באליפות ישראל בהאבקות בסגנון יווני־רומי שנערכה בנס ציונה. ואלה האלופים: 40 ק"ג: בוריס אברהמוב; 43 ק"ג: ואדים משייב; 55 ק"ג: נחום פיזהב; 60 ק"ג: ראובן פוקין; 65 ק"ג: מריוס ברקוביץ; 70 ק"ג: יהודה כהן; 83 ק"ג: יוסי אמשקשווילי; 95 ק"ג: שמואל פריאלי.

השיבה הביתה

נשיא ארה"ב רונאלד רייגן ורעייתו ננסי מתקבלים על-ידי סגן הנשיא ג'ורג' בוש ורעייתו עם הגיעם ביום ו' לבסיס חיל-האוויר "אנדרוז" בשובם ממסגת מוסקווה. (צילום: א.פ.)

האלוף פלד: איני צופה מלחמה בקרוב – אבל הסורים מתכננים

מאת יוסי ליבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

"בטווח הקצר איני חושב שהסורים הולכים ליזום מלחמה נגדנו, אבל בטווח הארוך מי שעוקב אחרי התנהגות ההנהגה והצבא הסורי, צריך להבין שסוריה לא ויתרה על אופציה של מלחמה נגד ישראל", כך אמר אלוף פיקוד הצפון יוסי פלד בהרצאה שנשא ביום שישי בפני תלמידי בית הספר האזורי "סולם צור", במסגרת ציון שנה לנפילתם של הי"ד בליל הגשרים.

אלוף פלד הוסיף כי פיקוד הצפון עומד בשתי משימות מרכזיות: הטרור והסורים. "הטרור, ככל שהוא טורדני, אינו מהווה איום על קיומה של מדינת ישראל ולכן חשוב להתמקד במיבצע השני – האיום הסורי. אינני חושב שמלחמה עם הסורים היא מכת שמים. יש לנו כושר ויכולת להשפיע גם על החלטות של הצד השני וזהו אחד היעדים היותר חשובים של פיקוד הצפון. בהתנהגות ובעשייה שלנו אנחנו מסוגלים, אם לא למנוע, או לפחות לדחות את המלחמה הבאה בכמה שנים".

בתגובה לשאלת תלמיד האם ישנה אפשרות שנשק כימי ייכנס גם לאזורנו, אמר האלוף פלד: "העובדה שבמלחמת איראן-עיראק משתמשים בנשק זה ובעולם לא עושים מזה עניין צריכה להדאיג אותנו, כיון שהשימוש בנשק כימי יהפוך לנורמה שעוברים עליה לסדר היום. הסורים מפתחים נשק כזה ולכן אנו חייבים להתכונן לכך גם במיגזר הצבאי וגם האזרחי".

בתשובה לשאלה מהו הקו האדום של התקדמות הצבא הסורי בלבנון, אמר האלוף פלד: "זו שגיאה להכריז על קווים אדומים. בעבר הוכרזו קווים אדומים שנפרצו ולא הגבנו וכך נפגעה האמינות וכושר ההרתעה שלנו. אנחנו צריכים להכריז צעדים שהם טאבו מוחלט לגבינו ולהתייחס ענייניות למצבים שקורים", אמר אלוף פיקוד הצפון.

צה"ל – למאבק במסחר השחור שצמח בשולי השביתות ברצועה

מאת דני צדקוני, סופר "דבר" בדרום

מהשבוע יפעל הצבא לחיסול תופעת "המסחר השחור", כפי שהיא מוגדרת אצלו, שהתפתחה בחצי שנת האינתיפאדה באזור ואיפשרה לאוכלוסיה להתקיים גם כשהמסחר הרגיל משבת.

התופעה כללה מכירות בבתים של סוחרים ואחרים, רוכלות ברחובות ושווקים פתוחים בעיבורי הערים. מעתה ינסה הצבא להפסיקה כדי לעודד את הסוחרים שעסקיהם יאובטחו ע"י הצבא להמשיך את חיי המסחר כרגיל.

תושבת מחנה הפליטים נוסייראת נפצעה אתמול בבוקר מירייה בעת הפרות סדר שהיו במחנה. הפרות סדר היו גם במחנה השכן אל בוריג'. על שני מחנות אלה ועל המחנה הסמוך אל מועזי וכן על שאטי הוטל סגר כדי למנוע התפרעויות. במחנה ג'יבליה נתון העוצר. ביום שישי ואתמול שבתה הרצועה במסגרת שלושת ימי השביתות שעליהם הכריזה ההנהגה המאוחדת של האינתיפאדה.

כתבים זרים שסיירו בכלא קציעות מצאו

עתונאים, מורים, רופאים, ראשי איגודים ומרצים – בצד השבאב

(עיט ועיר) – בין 2,061 העצירים הכלואים במעצר מינהלי ללא משפט במחנה קציעות עתונאים, מורי בתי-ספר, מרצים באוניברסיטאות, רופאים, משפטנים וראשי איגודים מקצועיים וכן "שבאב", שם חיל הרגלים של ההתקוממות הערבית – זאת גילו העיתונאים הזרים שהוזמנו על-ידי צה"ל לבקר במחנה.

"אם תשים נחש במקום זה, הוא ימות", התלוצץ מפקד מחנה המעצר קציעות, בית הכלא הצבאי, שבו כלואים 2,483 אסירים, שרק 322 מביניהם נשפטו, כונה "מחנה המוות האיטי" במכתב שהוברח על-ידי אסירים פלשתינאים בחודש שעבר.

צה"ל פתח את מחנה הכליאה לפני כתבים זרים ביום ה' ואיפשר להם לשוחח ללא נוכחות צד שלישי עם אסירים ולבדוק את תלונותיהם, במסגרת המאמצים להזים את האשמות הכבדות שהועלו בנושא.

האסירים התאוננו על נחשים ועקרבים, על שירותים ומתקני רחצה פרימיטיביים, על העדר עתונים, ספרים ומכשירי רדיו, על החום, האבק, החול והשעמום. צעיר פלשתינאי בן 21 טען, כי אילצו אותו להשאר עומד במשך 10 שעות כשרגליו וידיו קשורות בשירותים, ושחייל בעט בו במשך זמן זה בפניו.

אך המפקד, סגן אלוף דוד צמח, אמר, כי לישראל אין מה להסתיר. "לדעתנו, המצב הרפואי וההיגייני של העצירים מצויין", ציין.

האסירים, מרביתם בגילים מ־25 עד 32, מתגוררים באוהלים בקבוצות של 28, ציינו העתונאים. הם אמרו, כי במקום הגיעה הטמפרטורה ביום ה' לכ־40 מעלות צלזיוס.

סגן־אלוף צמח אמר לכתבים הזרים, כי השלטונות אוסרים על כל התקהלות, אפילו לצרכי תפילות. הוא ציין, כי אירעו כמה תקריות, כאשר התקהלויות הפכו להפגנות, שבמהלכן השמיעו האסירים שירים לאומניים.

הוועד הבין־לאומי של הצלב האדום טוען, כי החזקת האסירים מן השטחים הכבושים בקציעות מהווה הפרה של אמנת ג'נבה הרביעית, בעניין הגנה על אזרחים בעתות מלחמה.

אמנה זו אוסרת על העברת עצירים משטחים הנתונים תחת כיבוש לטריטוריה של הכובש.

כתב "רויטר" מציין, כי אמנם תנאי בית-הכלא הם באמת פרימיטיביים, אך המצב פחות חמור מזה שתואר על-ידי "אל חאק", הסניף הפלשתינאי של הוועדה הבינלאומית של המשפטנים.

במכתב של האסירים, שפורסם על-ידי "אל חאק", נאמר: "מנהלים נגדנו מלחמת הרעבה, צמא והשפלה. מנסים להרוס אותנו פיזית ופסיכולוגית".

האסירים, שרואיינו על-ידי העיתונאים באווירה חופשית, תיארו את המצב בצורה פחות דרמאטית.

"התנאים הם גרועים ביותר", אמר קאסם על קאסרנה, עתונאי מהכפר בית חנון שברצועת עזה. "אין לנו מה לעשות במשך כל שעות היום, אין ספרים. אנו סתם יושבים באוהלים".

ד"ר עיז אדדין אריאן, חבר מועצת אגודת העזרה הרפואית של הסהר האדום בגדה המערבית, אמר: "הכל נבנה כאן בניגוד לכללי ההומאניות. אפילו מזג האוויר הוא בלתי־אנושי. המזון מועט ולא מגוון. מי שמשתמש בשירותים ובמתקני הרחצה חש כי מענישים אותו".

האסירים התאוננו, כי בני משפחה לא ביקרו אצלם מזה חודשים. הצבאים הישראלים טוענים, שהמשפחות מחרימות את בית-הכלא, מפני שהן חוששות מפעילים פלשתינים, שסרבו אוטובוס ישראלי שהיה בדרכו לקציעות בחודש אפריל.

בתחנת העזרה הראשונה של מחנה הכליאה אמר הרופא, כי הבעיה הבריאותית הנפוצה ביותר היא התייבשות, אך הוא הוסיף: "מאחר שיש פה כמות מים מספקת, זו אשמת האסירים עצמם".

עוד אמר הרופא, כי הוא משרת במקום כחייל מילואים מזה חודש ימים ולא טיפל אפילו באסיר אחד שהתלונן על הכשת נחש או עקיצת עקרב.

"התנאים קשים ביותר", אמר ד"ר עבדול עזיז ראנטיסי, רופא ילדים מחאן יונס, הנמצא במעצר מינהלי שיימשך שישה חודשים מאז ה־20 במארס.

אמש בפסטיבל • אמש בפסטיבל • אמש בפסטיבל

הצגה יפהפיה ורבת דמיון

מאת מירי פז

"רומיאו ויוליה", בהפקת תיאטרון דל־קארטה (איטליה) היא הצגה חזותית יפהפיה ומבריקה בהמצאות תפאורה ואביזרים רבי־דמיון.

הבמאית גראסיה צ'יפריאני פירשה את הטראגדיה השקספירית כעימות בין עולם התום של הילדים רומיאו ויוליה, לבין העולם האכזרי, המפחיד וגם המגוחך לעתים של המבוגרים. בהצגה משולב פס הקול של האופרה "בני קפולט ובני מונטגיו" מאת בליני. לאופרה מעין תפקיד מאזן לתוכן המחזה, המוסיף אירוניה לטראגיות שבו.

זוהי הפקה עשירה מאוד, כאשר שחקנים עושים כאן תפקידים רבים – מפעילים בובות, צעצועים ואביזרים המעוצבים להפליא. יש כאן עירוב של סגנונות אמנותיים ותיאטרליים מנוגדים: התיאטרון האליזבתני, הקומדיה דל'ארטה והשראה מציוריו של ברויגל. יש בזה חידוש לצופה הישראלי, אך קשה לו להזדהות עם המתרחש על הבמה, מפאת הקושי הטכני: הצפייה בהצגה דוברת איטלקית באמצעות תרגום סימולטאני גורמת לאובדן מסויים של הקסם הבימתי הזה. התוצאה היא של תיאטרון מוזיאוני: מעין חוויה של ביקור במוזיאון.

השירים העבריים נולדו לשנים

מאת ישראל וליות

בהאזנה לשירים עבריים כ"שלכת" של זעירא ואורלנד, "הליכה לקיסריה" של זהבי וחנה סנש, מתנות שירי מדבר ושירי ערש מוכרים, בשירתה המוצגת התמימות של ה"אלט" מירה זכאי – נוצרה תחושה שהשירים נולדו מחדש, נתגלו בעוצמתם האמנותית הטבעית.

בדומה לזמרות גדולות כבריטית קטלין פרייר בעבר, והספרדיות מונסרה קאבייה ותרזה ברגאנצה, מסוגלת מירה זכאי "שלנו" למזג בכוח אישיותה רוח עממית ותרבות של שירה קונצרטית. ברסיטל שלה, "משירי ארץ אהבתי" אכן המיזוג הצליח. הרעיון היפה, ועריכת הרסיטל, זכה להגשמה שהעניקה חיות.

קולה עשיר וצלול גם בצלילים הגבוהים. פיסוק המנגינות נובע מתבונה והנגינה רב. הייתי מעדיף לשמוע בחלק הראשון יותר שירים אמנותיים כאלה של הדייה שלונסקי, בראון ובסקוביץ'. הרסיטל היה לדידי תרומה מוסיקלית מקורית והישג יוצא-דופן. המסגנון המוכשר מנחם ויזנברג היה מלווה אידיאלי. רצוי היה להדפיס בתוכניה את הטקסטים המלאים של השירים. הקהל אהב את זכאי והגיב באהדה ובהתלהבות לשירתה. גם הזמרת האמריקאית האורחת סינתיה קלארי ("כרמן") גבוה ברסיטל.

נשיא עיראק ובני משפחתו ניצלו ממוות

'פאנטום' איראני הפציץ את מעון־הקיץ של סדאם חוסיין

מאת דן אבידן, סופר "דבר" לענייני ערבים

נשיא עיראק סדאם חוסיין ובני משפחתו ניצלו ממוות כאשר מטוס פאנטום איראני הפציץ שלשום את ביתם הקיצי בכפר עוג'ה, השוכן 250 קי"מ מצפון לבגדאד.

דובר צבאי עיראקי מסר כי המטוס הטיל את פצצותיו באזור בלתי מיושב ליד מעון הקיץ הנשיאותי מבלי לגרום נזק, ואחר כך חזר לתחומי איראן בלחץ אש הנ.מ. שנורתה לעברו. היתה זו פעם ראשונה מאז פרצה המלחמה האיראנית-עיראקית לפני שמונה שנים, שהאיראנים ניסו לפגוע ישירות בסדאם חוסיין או בבני משפחתו על ידי התקפה מהאוויר. ככל הידוע לא שהה סדאם חוסיין אותה שעה במעון הקיץ בכפר הולדתו, עוג'ה.

אתמול התקשר הנשיא מובארק לשליט עיראק כדי לברכו על שניצל ממוות. זמן קצר לאחר התקרית כינס סדאם חוסיין לישיבה מיוחדת את הצמרת הפוליטית והצבאית בעיראק. בתום הפגישה התפרסמה הודעה שבה נאמר שנסיון ההתנקשות בסדאם חוסיין הוא הפרה בוטה מצד איראן של ההבנה שהושגה לאחרונה בין שתי המדינות בדבר הפסקת הלחימה נגד מטרות אזרחיות בעומק שטחן. אי לכך, נאמר בהודעה, שומרת לעצמה עיראק את הזכות להגיב בבוא העת על תקרית זו, בכל האמצעים העומדים לרשותה לרבות בחידוש ירי הטילים ארוכי הטווח מדגם "סקאד בי" משופר לעבר טהראן וערים נוספות השוכנות בעומק איראן.

בינתיים הסתפקו העיראקים בחידוש התקפותיהם נגד מיכליות נפט הפועלות בשירות איראן. אתמול תקפו מטוסים מיכלית נפט שעגנה ליד מסוף הנפט האיראני החשוב באי חארג', לאחר הפוגה שנמשכה שלושה שבועות. שלשום אמר בטהראן, האשמי רפסנג'אני, שמונה ביום חמישי שעבר למפקד העליון של כל הכוחות המזויינים האיראניים, שהמלחמה נגד עיראק תימשך ללא לאות עד אשר איראן תממש את כל מטרותיה כפי שנקבעו על ידי האימאם חומייני.

הוא רמז שהחלטת חומייני למנותו אחראי על כל זרועות הביטחון והצבא במדינה, נבעה מחוסר התיאום ששרר בין הצבא הסדיר ל"משמרות המהפכה", שגרם למפלות שספגה לאחרונה איראן, ומהחלשותו הפיזית של המנהיג הישיש, המונעת ממנו לפקח ביעילות על המנגנון הצבאי על כל שלוחותיו. רפסנג'אני, המחזיק גם בתפקיד יושב ראש הפרלמנט, חזר ואמר שאיראן לא תסכים להפסיק את מלחמתה נגד עיראק כל עוד לא יוקע סדאם חוסיין כמנהיג התוקפן שפתח במעשי האיבה.

המעילה בכספי הפיצויים יותר משׁשוער

בון (עטס"א).– המכון הכלכלי החוקר את המעילה הגדולה בכספי הריבית של קרן הפיצויים לקרבנות הנאצים בהיקף של 400 מיליון דולאר, חושש, כי הסכום שנגנב רב מכפי שנחשד קודם לכן.

חשש זה הביעו מקורות מקורבים למועצה המרכזית של יהודי מערב-גרמניה.

אסיפות במקום שביתה היום בנמל התעופה

מאת אריה אריד, סופר "דבר"

עובדי רשות שדות-התעופה ויתרו על קיום השביתה בת השעתיים שתוכננה להיום ויקיימו במקומה אסיפת הסברה. אין צופים כל שיבוש בתנועת המטוסים.

אסיפת-ההסברה תתקיים בשעה 9.00 בבוקר ותימשך עד השעה 10.00. בזמן האסיפה ממילא אין מתוכננות המראות ונחיתות. באסיפת ההסברה הזאת ימחו העובדים על התמוטטות מערכת הבריאות.

נעצר סרסורה של הפרוצה שהרגה האברך

מאת יהודה לוי, סופר "דבר" בירושלים

משטרת ירושלים עצרה לחקירה בסוף השבוע צעיר ערבי תושב סילואן, שהיה הסרסור של הפרוצה נעמי ג'עבר, כדי לבדוק אם יש לו קשר לרצח תלמיד הישיבה אליעזר שלזינגר.

הצעיר היה בקשר שוטף עם הפרוצה והמשטרה מעוניינת לבדוק את מעורבותו בתכנון הרצח. עד כה אין למשטרה מידע ברור על מניעיה של הצעירה לרצח תלמיד הישיבה.

ראש הממשלה לוברס מהולנד יבוא בכל־זאת

האג (א.פ.). – ראש ממשלת הולנד רוד לוברס יבקר בארץ בחודש הבא לאחר דחיות חוזרות ונשנות במשך חודשים ארוכים בגלל ביקורתה החריפה של ממשלתו על מדיניות ישראל בגדה המערבית וברצועת עזה.

מחלקת ההסברה של ממשלת הולנד הודיעה ביום ו', שביקורו של לוברס יתקיים בין 17 ביולי ל־19 בו, אך לא ציינה את הנושאים שבהם הוא עתיד לדון עם מארחיו. ללוברס יתלווה בביקורו שר החוץ האנס ואן דן ברוק.

בג"ץ יחליט הבוקר על עתירת מובארק עוואד

(עי).– שלושת שופטי בג"ץ, פרופ' אהרן ברק, גבריאל בך ושושנה נתניהו, יתנו היום בבוקר את החלטתם בעתירתו של ד"ר מובארק עוואד, ראש המרכז ללימודי אי־אלימות במזרח ירושלים, שעתר לבג"ץ בתחילת החודש שעבר לאחר שראש הממשלה יצחק שמיר הוציא נגדו צו גירוש.

פרקליטיו, עורכי הדין ג'ונתן כותאב ואברהם גל, ביקשו מבג"ץ לבטל את צו הגירוש והעלו טענה משפטית חדשה, שלפיה אי אפשר לגרש את עוואד מהארץ על סמך הנימוק שפג תוקפה של אשרת התייר שלו, משום שעוואד נהנה ממעמד של תושב ירושלים, המעניק לו זכויות של מעין אזרח.

עוואד טען בעתירה, כי בשל מעמדו זה צו הגירוש שהוצא נגדו בלתי חוקי. פרקליטות המדינה ביקשה מבג"ץ לדחות את העתירה ולבצע את צו הגירוש. לטענת הפרקליטות, מעמד של תושב נקבע ע"י חוק האזרחות וחוק השבות – ועוואד איננו משתייך לשתי הקטגוריות האלה.

מדענים ומומחים מ־32 מדינות מגיעים היום לטבריה לפתיחת התערוכה והקונגרס הבינלאומי "אנרגיה 88"

טבריה והכנרת יהיו מלכות אנרגיה בשבוע הקרוב.

השר שחל: "קיום הקונגרס בטבריה בימים אלה, הישג בינלאומי לישראל".

מאת ר. אפרת

מברזיל ומתאילנד, מטאיוון וממקסיקו, מפולין ומהונגריה, מארה"ב ומבריטניה ומעשרות מדינות מפותחות ומתפתחות, הם הגיעו ארצה. עשרות מדענים ומומחים לבעיות אנרגיה, שהתקבצו היום בטבריה כדי להשתתף בקונגרס האנרגיה הבינלאומי "אנרגיה 88", הנפתח היום בעיר הכינרת בידי נשיא המדינה, חיים הרצוג ושר האנרגיה והתשתית משה שחל.

הם לא הגיעו לישראל רק כדי ללחוץ את ידיהם של הנשיא הרצוג והשר שחל. הם מתכוונים ללמוד, וישראל בהחלט מסוגלת להתחלק עמם בידע שנצבר בארץ, בניצוחו של משרד האנרגיה.

אכן, מובטחת למשרד האנרגיה חגיגה אמיתית. שנתיים של הכנות באו לסיומן המוצלח. השתתפות המדענים שהתקבצו בטבריה מ־32 מדינות בעולם, לרבות ממדינות שמעבר למסך הברזל ומן העולם השלישי, מרשימה. לכולם יש עניין מיוחד לעמוד מקרוב על הישגיו של המחקר הישראלי בתחומי האנרגיות החליפיות, האנרגיה הסולארית, פצלי שמן, טורבינות רוח וניצולת של פסולת חקלאית לייצור אנרגיה. "אין לנו במה להתבייש בתחומים אלה", קובע השר שחל, מארחם הרשמי של עשרות המדענים מכל קצות תבל. "הגענו להישגים מרשימים, על פי כל קנה מידה", אומר השר המופקד על נושא האנרגיה בישראל, אשר מקדיש את מיטב תשומת הלב למעקב צמוד אחר המחקר הישראלי ומסייע ככל יכולתו לקידומו.

הצלחת הקונגרס הינה הישג לא רק בשל עצם היכולת לרכז בארץ עשרות אורחים מומחים מעשרות מדינות, ולקיים למענם תערוכת אנרגיה מרשימה. הישג בפני עצמו יש ביכולת לקבץ בישראל אישים חשובים, על רקע הדי המאורעות השונים בשטחים, המהדהדים עדיין בחו"ל. אלו, כידוע, כבר הלמו קשות בתנועת האורחים לישראל. כשתוכנן לפני שנתיים שהקונגרס הבא יערך בטבריה, לא העלה כמובן איש בדעתו שאירועים מסוג זה יטילו צל כבד על עצם קיומו של הקונגרס. אבל השר משה שחל היה נחרץ בדעתו, לקיימו בכל מחיר, ומשרד האנרגיה הבהיר לכל הנוגעים בדבר כי גם אם לא יגיע איש, יתקיים הקונגרס עם תערוכה מרשימה לצידו. התשובה להחלטה נראית היום בטבריה, המארחת את 500 משתתפי הקונגרס הבינלאומי.

בין האורחים המוקדים מהיום, לשבוע ימים, את טבריה בולטים מדענים דגולים שהתמחו במחקר בנושאי האנרגיה, וכן אישים בכירים בתחום זה, וביניהם שר האנרגיה הקולומביאני ד"ר פרי רוביו וסגן שר האנרגיה האמריקאי דייויד ואלר.

חמישה ימים הם יאכלו וישתו, ישנו ויחלמו, בנושאי אנרגיה במסגרת הקונגרס הבינלאומי. השר שחל ביקש, שאחד הנושאים המרכזיים בו יהיה – שיתוף פעולה בינלאומי באנרגיות חליפיות. זאת, לנוכח הצורך הכלל עולמי במציאת מקורות אנרגיה חדשים, לתיגבור המקורות הקיימים. נציגי המדינות ממזרח וממערב יעסקו על כן בסוגיות ניצול טכנולוגיות מתוחכמות להפקת אנרגיה, ייעול השימוש באנרגיה, שימור אנרגיה, שמירה על איכות הסביבה ופיתוח אנרגיות חילופיות.

לצידו של הקונגרס תתקיים תערוכה בינלאומית גדולה לענייני אנרגיה. על שטח של 4000 מטרים מציגים 60 משתתפים, ישראלים ונציגי מדינות זרות, מיגוון של מיתקנים ושיטות להפקת אנרגיה, ממיטב השגי המחקר העולמי, ושפע של שיטות ניצול אנרגיה מהמתוחכמות בעולם.

הדיונים הנפתחים היום עוסקים בכל תחומי האנרגיה, והיו עולם ומלואו. ישתתפו בהם מומחים בעלי שם בינלאומי מהארץ ומחו"ל. הם יבחנו ויבדקו את בעיות האנרגיה, יציעו פתרונות ויציגו ממיטב פירות המחקר העדכני. כל מה שרצית לדעת בנושאי אנרגיה. דומה שמעולם לא התקיים בארץ קונגרס כה מגוון, כה מקיף וכה מעמיק בנושאי אנרגיה.

וזה עדיין רק חלק ממסכת החשיבות של הקונגרס הבינלאומי לאנרגיה. משתתפיו לא רק יבלו באולמות ממוזגי אוויר ובתערוכה רבת ההיקף, אלא גם יוזמנו לכתת רגליים ולהיווכח במו עיניהם בהישגיה הבולטים של ישראל בתחום זה. המשתתפים יוזמנו לאתרים שונים שבהם מיישם ובודק משרד האנרגיה שיטות מתוחכמות לניצול, שימור ושימוש במקורות אנרגיה חילופיים. כך למשל יגיעו האורחים למגדל הסולארי החדשני במכון וייצמן, למרכז הניסויים הסולאריים ע"ש בן גוריון בשדה בוקר, בבריכות השמש הנודעות ובמיתקנים נוספים. שר האנרגיה יוכל לבטח להיות גאה כשיציג לעיני אורחיו את הפיתוחים האחרונים שישראל עשתה כשנקלעה למצוקות אנרגיה קונוונציונאלית וחיפשה מקורות חילופיים להפקתה.

הם ילמדו לדעת כי לישראל יש במה להתגאות בתחום זה. יהיה להם מה לספר לממונים על נושאי האנרגיה באקדמיות ובמיניסטריונים בארצות מוצאם, עם שובם מטבריה הביתה.

תכנית הכנס הבינלאומי השני לאנרגיה

טבריה 5 – 10 ביוני 1988

יום ראשון, 5 ביוני:

19.30 – טקס פתיחה חגיגי במעמד נשיא המדינה, שר האנרגיה והתשתית, קבלת פנים, ריקוד הכנס (באנגלית) – בהשתתפות מלווים ובמשתתפים מקבילים (נושאי המושבים המקבילים מפורטים באנגלית).

יום שני, 6 ביוני:

מושב מליאה: משה שחל – שר האנרגיה והתשתית; ד. הולר, ארה"ב – תת שר האנרגיה לשיתוף פעולה בינלאומי; לורד ..., אנגליה – מנכ"ל הבנק העולמי לאנרגיה; ... בלוקשטיין, ישראל – מדען ראשי, משרד האנרגיה והתשתית; א. צ'רצ'יל, ארה"ב – מנהל המח' לאנרגיה והתעשיה, הבנק העולמי.

INTERNATIONAL CORPORATION AND COMPARATIVE STUDIES
OVERVIEW ON TECHNOLOGIES
EFFICIENT USE OF ENERGY

יום שלישי, 7 ביוני:

מושב מליאה: מ. קוהן, שוויצריה – יו"ר ועדת האנרגיה של לשכת המסחר הבינלאומית; ג. ברדליק, ארה"ב – מנהל החטיבה למשאבי טבע ואנרגיה באו"ם.

PLANNING AND ECONOMIC MODELS
STORAGE AND CONVERSION
BIOMASS AND ENVIRONMENTAL ASPECTS

יום רביעי, 8 ביוני:

מושב מליאה: ג' דוישטר – המנהל לפיזיקה, אוניברסיטת ת"א; ג. מרקוביץ, ברזיל – הפקולטה לכלכלה, אוניברסיטת סאן־פאולו; ב. מוהס, ארה"ב – משרד האנרגיה האמריקאי; ג. מלך, ישראל – ראש הפקולטה להנדסת מכונות, הטכניון.

ENERGY MANAGEMENT
COAL AND OIL SHALE
WIND ENERGY
ALTERNATIVE RESOURCES
DESIGN AND OPERATIONAL ASPECTS

(מ)

בין המדינות המשתתפות:

אוסטרליה, אוסטריה, איטליה, איסלנד, אנגליה, ארגנטינה, ארה"ב, בלגיה, ברזיל, גרמניה המערבית, דנמרק, דרום אפריקה, הולנד, יוון, יפן, ליבריה, נורבגיה, ספרד, פינלנד, צרפת, קוריאה, קנדה, שבדיה, תאילנד, טיוואן, הודו, תורכיה, מקסיקו, ישראל.

ראיון עם שר האנרגיה והתשתית, משה שחל, לרגל הקונגרס.

"אנו נותנים משמעות חדשה לביטוי "אור לגויים""

שאלה: מדוע דווקא בישראל?

תשובה: היה לנו עניין מיוחד לקיים את הקונגרס בישראל, ולחצנו בכיוון זה כבר בקונגרס הקודם, שהתקיים לפני שנתיים בקאן שבצרפת. ישראל רק יכולה להפיק תועלת, רבה מאד לדעתי, מאירוע כזה.

שאלה: ומדוע דווקא בטבריה?

השר שחל: רצינו לתרום בדרך זו את תרומתנו לחיזוק הגליל. משרדנו נוהג להיות לא רק בין המדברים אלא גם בין העושים. חיפשנו מקום מתאים בצפון הרחוק, וטבריה אכן מתאימה.

שאלה: במה חשיבותו של הקונגרס?

שר האנרגיה: כשמגיעים 500 איש, רובם מומחים מהמעלה הראשונה, מרחבי תבל כדי לדון בענייני אנרגיה, ואגב כך עוסקים עמנו בבעיות שלנו בענייני אנרגיה, יש לכך חשיבות עצומה.

שאלה: מה יש לישראל להציע למדענים המשתתפים בכנס?

תשובה: ישראל נחשבת לאחת המדינות המתקדמות בעולם במציאת פתרונות בתחום האנרגיה החליפית.

לישראל אין מקורות אנרגיה עצמיים משלה ועל כן בשנים האחרונות השקיע משרד האנרגיה, בשיתוף עם חברות ישראליות מאמצים רבים למציאת אותם פתרונות שיהיו בעת ובעונה אחת כלכליים ויסייעו להקטנת תלותה של ישראל ביבוא אנרגיה בעתיד.

כל המיתקנים הללו המוצבים ברחבי הארץ יהיו פתוחים בפני האורחים מחו"ל המשתתפים בכנס, ללימוד ולבחינה.

בישראל מרוכז מיטב הידע העולמי בתחום האנרגיה הסולרית.

נוכל להציג בפני האורחים את בריכות השמש ליד ים המלח, את האתר לניסויים סולריים ע"ש דוד בן גוריון בשדה בוקר ואת מגדל השמש החדשני במכון וייצמן. אין זה מקרה, שחברות ישראליות כמו לוז ואורמת, מייצאות מדי שנה, בעשרות מיליוני דולרים, תחנות כוח למדינות שנחשבות למעצמות בתחום הזה. כך אנו נותנים משמעות חדשה לביטוי הישן "אור לגויים".

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

חלפן כספים נרצח בתום עיסקה

מאת דבה מאר, סופרת „דבר" בשרון

חלפן כספים, רובינזון כהן (כהן־שוילי), בן 48, תושב נתניה, נרצח ביום שישי אחר הצהריים בפרדס ליד מושב ביתן־אהרן שבשרון.

שלשום בבוקר סיכם בנתניה חלפן הכספים עם לקוח אלמוני על ביצוע עיסקה גדולה של המרת דולרים לשקלים. השניים קבעו לבצע את העיסקה שעות מספר לאחר מכן ביום שישי אחר הצהריים. סמוך לשעה 2 אחר הצהריים אסף רובינזון כהן במכוניתו לביצוע העיסקה חלפן כספים נוסף, תושב נתניה. שני החלפנים אספו בנתניה את הלקוח האלמוני ונסעו עמו במכוניתו של הנרצח.

השלושה נסעו לכיוון מושב ביתן־אהרן סמוך לנתניה, שם נכנסו לאחד הפרדסים הנמצא ממזרח לכביש החוף.

בשלב כלשהו של ביצוע העיסקה הכספית מסר הנרצח לרוצח את הדולרים שנדרשו. הרוצח שלף אקדח, ירה למוות בחלפן הכספים ונמלט במכוניתו של הנרצח – „אאודי" שנת 1980 בצבע כד, שמספרה 350359.

חלפן הכספים השני, בן 40, נשאר בפרדס עם גופת חברו. הוא הזעיק פרדסן שעבר בפרדס סמוך וזה הזעיק את המשטרה.

תחת פיקודם של ניצב אגוש גבעתי, מפקד מחוז המרכז של המשטרה, וניצב משה פרידמן, מפקד משטרת מרחב השרון, הוקמו מחסומים בכל הכביש ות היציאות של איזור השרון ומונה צוות חקירה מיוחד בפיקודו של פקד עמנואל מילה.

מכוניתו של הנרצח נמצאה אתמול בשעה 10:30 לפני הצהריים, חונה באחד הרחובות המרכזיים בנתניה. הרוצח טרם נעצר.

רובינזון (רובינס) כהן (כהן־שוילי) יליד גרוזיה, התגורר עם משפחתו ברחוב ש"י עגנון בשכונת קריית־נורדאו בנתניה.

עסקות חלפני הכספים של נתניה מתבצעות, בדרך־כלל, בשני רחובות מרכזיים בעיר, הסמוכים זה לזה – רחוב שער העמק ורחוב שער הגיא, אשר זכו זה מכבר לכינוי „הרחובות הירוקים".

מועדון הגלישה גרם למשטרה הקפצות־שווא – ופעילותו שותקה

אלפים באו אתמול למפגן אווירי ססגוני בקיבוץ סער

מאת יוסי ליברוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

מועדון התעופה המופעל באיזור חיפה משותק כמעט לחלוטין, משום שהמשטרה מונעת את פעילותם של מפעילי מזל"טים וגילשוני אוויר – גילה אתמול יו"ר מועדון התעופה בישראל שאול חורב לסופר „דבר" במהלך מפגן אווירי גדול ויוצא דופן שנערך לראשונה בצפון הארץ.

המחוז הצפוני של המשטרה „הוקפץ" לאחרונה מספר פעמים כאשר למשטרה הגיעו ידיעות על גילשוני אוויר. עקב הרגישות הגדולה בעניין זה מאז „ליל הגילשונים", הוקפצו מאות שוטרים למשימות בהולות מחשש הסתננות חבלנית ועד שהוברר כי מדובר בחובבי גלישה עבר זמן יקר של כוננות שיא – הקפצה שהתברר כי היתה לשווא.

אחד מחובבי הגלישה, אמנון שלב מנהריה, המפעיל מטוס זעיר ללא טייס, אף נעצר לחקירה ונשלל ממנו רשיון הטיס למשך תקופה.

אתמול באו אלפי אנשים לצפות במפגן האווירי שהתקיים בשטחים החקלאיים של קיבוץ סער מצפון לנהריה. במפגן, שנערך בחסותה של עיריית נהריה ואורגן על־ידי מועדון התעופה הישראלי, ערכו תשעה צנחנים, חברי המועדון, מפגן צניחה ואקרובטיקה מרהיב ביופיו. עוד הוצגו במפגן תרגילי דאייה, גלישה אווירית, תרגילי אקרובטיקה של מטוסים זעירים (עד 1500 סמ"ק) וטיסנות.

מועדון התעופה בישראל מונה כיום ארבע עמותות: גלישה אווירית, דאייה, צניחה חופשית וטיסנאות ובקרוב יצטרפו מפעילי מטוסים זעירי־משקל כעמותה חמישית. בסך הכל פעילים במועדון 2500 חברים.

מפגן בקיבוץ

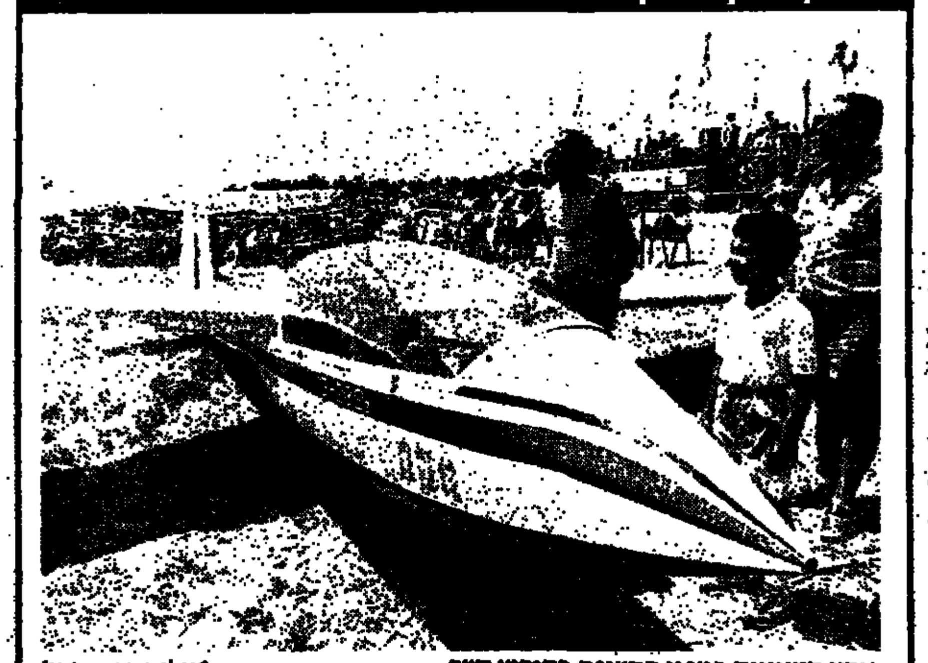

אחד הדאונים במפגן התעופה בקיבוץ סער (צילום: אורי נבו)

ירידה של 30־50 אחוז ביוצאים הקיץ לחו"ל – צופים סוכני הנסיעות

מאת אריה ארד, סופר „דבר"

ירידה תלולה נרשמת בתנועה בנמל בן־גוריון בחודש מאי והדבר משקף את העמקת השפל בתיירות לארץ. בקרב סוכני־הנסיעות שוררת פסימיות גם ביחס למספר הישראלים, שיצאו הקיץ לחו"ל.

תנועת הנוסעים פחתה בחודש שעבר ב־17 אחוז בהשוואה לאותו החודש אשתקד, לאחר שגם באפריל פחתה התנועה ב־20 אחוז. גם תנועת המטוסים פחתה במאי ב־5 אחוזים, לאחר ירידה של 13 אחוז באפריל בהשוואה לאותם החודשים אשתקד בהתאמה. התפוסה ירדה בחודש שעבר ב־12 אחוז מ־145 נוסעים למטוס אשתקד ל־127 נוסעים במטוס השנה.

העובדה שמספר המטוסים שפקדו את נמל בן־גוריון ירד פחות ממספר הנוסעים, מוסברת בכך שחברות־התעופה מקיימות את לוח־הטיסות כמעט במלואו, אך במטוסים יותר קטנים משתיכננו. הירידה בתפוסה מעידה, שצימצום היצע המושבים בכל זאת לא הדביק את הירידה במספר הנוסעים.

בד בבד מדווחים סוכני־נסיעות על קשיים במכירותיהם לקראת הקיץ ונראה, כי יקטן מספר הישראלים שיבלו השנה את חופשותיהם בחו"ל. יש מדברים על ירידה של 30־50 אחוז בהשוואה לקיץ שעבר.

מדענים מסין – בכינוס האנרגיה הבין־לאומי שייפתח היום בטבריה

מאת שמעון ויים, סופר „דבר" בעמקים

כינוס האנרגיה הבין־לאומי ייפתח הערב בטבריה במעמד נשיא המדינה, שר האנרגיה והתשתית משה שחל, שרים, חברי־כנסת ואישי ציבור, ובהשתתפות נציגים מכ־40 מדינות ברחבי העולם שכבר הגישו את עבודותיהם.

הכינוס יעמוד בסימן „שימושים באנרגיה לצרכי שלום". האטרקציה המיוחדת בו, תהיה קבוצת מדענים מסין העממית שהבטיחו את השתתפותם, ועבודותיהם נשלחו לוועדה המארגנת כבר לפני חצי שנה. מרכז התיירות ומרפא בטבריה המארגן את הכנס בשיתוף עם משרד האנרגיה והתשתית ומשרד התיירות הקים בתערוכה ביתן מיוחד לקבלת מידע וייעוץ בנושא חסכון באנרגיה לכל אנשי המקצוע שהגיעו לתערוכה.

48 נהרגו ו־301 נפצעו קשה – ב־257 תאונות החודש

מאת אריה ארד, סופר „דבר"

48 אנשים נהרגו ו־301 נפצעו קשה ב־257 תאונות־דרכים חמורות בחודש האחרון, שהיה העקוב מדם בחמשת החודשים הראשונים של השנה. מספר ההרוגים עלה בחודש האחרון ב־50 אחוז בהשוואה לאותו החודש אשתקד וב־68 אחוז בהשוואה לאפריל השנה.

בשבוע האחרון נהרגו שבעה אנשים ו־65 נפצעו קשה ב־44 תאונות־דרכים חמורות ובכך מגיע מספר ההרוגים מתחילת השנה ל־191 ומספר הפצועים קשה 1,276. מספר ההרוגים בחמשת החודשים הראשונים של השנה עולה ב־10 אחוזים בהשוואה לאותה תקופה אשתקד. עם זאת ירד מספרם של הפצועים קשה ב־23 אחוז, כנראה תודות להחלת השימוש בחגורות בטיחות גם בשטח בנוי. בהשוואה לאפריל עלה מספר הפצועים קשה במאי ב־53 אחוז. בהשוואה למאי אשתקד חלה ירידה קלה של 5 אחוזים.

„חודש הספר העברי" נפתח השבוע בצה"ל (צילום: טל יודקוביק/דו"צ)

דוד ואיזבל

בלאס ואשתו בבית־המשפט, שלשום (צילום: ישראל סמיונסקי)

בלאס הורשע בקבלת דבר במרמה: אני הולך לעליון

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה.

שנתיים לאחר שהוגש כתב האישום נגד „להיטון השוק האפור" – דוד בלאס (43) ועוזרו צבי אהרוני (35) הם הורשעו ביום שישי בעבירה של קבלת דבר במרמה שהעונש הקבוע עליה בחוק הישראלי הוא שלוש שנות מאסר. פסק־דין זה הוא ניצחון משמעותי למשטרה לאחר שורה של אי־הצלחות בהענשתם של אנשי „הבוהארין הלבני".

שופטת בית המשפט המחוזי בתל־אביב דיכתה את השניים מעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות וזימקה זאת בכך ש"התק"ם לא היה במקרה זה הנגזל או הקרבן המסכן שנעשו לו דברים בנסיבות מחמירות. הוא ידע שהוא נכנס ל"שוק האפור" והבין כי המדובר על אווירה מסויימת מאוד...".

בלאס ואהרוני האשמו בהוצאת 29 מיליון דולר במרמה מחברת אש"ת־כספים של התק"ם והם נעצרו לראשונה בתחילת מאי 1986 בהוראת פרקליט מחוז תל־אביב אהרן שדה, לאחר שמפקד היחידה הארצית לחקירות הונאה, תנ"ץ יורם גונן, הורה שלא לעצור את דוד בלאס. בלאס היה עצור 14 חודשים בבית המעצר בהוראת שופטי בית־המשפט המחוזי בתל־אביב שעצרו אותו עד תום ההליכים ובהוראות של שופטי בית המשפט העליון שדנו בערעורי השניים. בסיום שלב עדויות עדי התביעה, שוחרר בלאס ממעצרו אך לא שונו תנאי הערבות שלו עד סיום המשפט ביום שישי, למרות ערעוריו השונים לבית־המשפט העליון, באמצעות עורכת הדין מיכל שקד.

בשולי פסק הדין שיבחה השופטת באורח יוצא דופן את צוות החקירה בראשותו של רב פקד בועז גוטמן על עבודת הצוות הטובה והרמה הגבוהה שהפגין הצוות במהלך המשפט המורכב שהיו מעורבים בו אלפי פרטים ואלפי דפים של עדויות ותזכירים. כן שיבחה את התביעה בראשותה של פנינה דבורין, ואת ההגנה בראשותם של ד"ר יעקב וינרוט וגיורא אורדת.

בסיום הדיון הולך לזרום התגובות. בלאס הודיע שהוא זוכה ב"למעלה מחמישים אחוזים" והוסיף: „אני הולך לבית־המשפט העליון שם ייפגשו החוק והצדק".

יקיר צור, סופר „דבר", מוסר כי בתגובה על הרשעתו בדין של דוד בלאס, אמר דובר התק"ם, שלמה לשם: „פרשת בלאס לא תסתיים מבחינתנו עד שיוחזר את כל הכסף, עד לפרוטה האחרונה. הוא חייב עדיין לתנועות הקיבוציות עשרות מיליוני דולרים. בלאס מפר בצורה בוטה ובמצח נחושה את הסדרים האזרחיים שלנו אתו. פסק הדין, שמצא אותו אשם בקבלת דבר במרמה, מאפיין גם את התנהגותו בעצם ימים אלה. נמשיך בכל הדרכים להיאבק למען החזרת הכסף".

קיסר: צעירי ההסתדרות יועדפו בקבלת משאבים

„הנהגת ההסתדרות קבעה שהנוער והצעירים בהסתדרות נמצאים בסולם העדיפויות הגבוה להקצאת משאבים לפעילות מקיפה, במרחב ובמקומות. נעניק לכם את הכלים ואתם תעשו את המלאכה" – אמר מזכיל ההסתדרות ישראל קיסר, בדיון מיוחד שקיימה הוועדה המרכזת בנושא הצעירים בהסתדרות והפעולת המחלקה לצעירים בראשותו של אבי יחזקאל.

קיסר ציין, שההסתדרות רואה בפעילות הצעירים בשורותיה גורם מרכזי בהמשכיותה של ההסתדרות ובשינוי הדימוי שלה במדינה ובחברה, נוכח כשרה ושאיפתה להתמודד. באתגרים העומדים בפניה בעת הזאת ולקלוט נכונה את הדור הצעיר בתוכה.

מזכ"ל ההסתדרות שיבח את תנופת הפעילות בחוגי הצעירים בהסתדרות, לרבות במיגזר הערבי והדרוזי, ואמר: „קיים פוטנציאל אדיר של הצעירים לפעילות שכולנו נהיה שותפים לה".

יו"ר האגף לצעירים מועה"פ יעקב ישי, הבהיר [illegible] בקרב הבנים והבנות [illegible] שומה על ההסתדרות לבנות דרכים אטרקטיביות להגיע אל שכבת הגיל הזאת כגון „יום הגילאים" במועצת פועלים, סיורים במפעלים הסתדרותיים באזורים קרובים לבסיסים וכו'".

מנהל המחלקה לצעירים אבי יחזקאל ציין שהפעילות בקרב הצעירים צריכה להיות גם חברתית שתבוא לידי ביטוי פעילותי והכנת קאדרים למנהיגות הסתדרותית בעתיד. יחזקאל מסר על ביזור הפעילות במקומות וקבוצות צעירים שעובדות על־פי מודלים מתוכננים.

מפלגת העבודה הישראלית
המרכז
ועדת הבחירות המרכזית
לבחירת מועמדי המפלגה לכנסת ה־12

הודעה בדבר הצגת מועמדות לדירוג המתמודדים

כל מתמודד יגיש לועדת הבחירות המרכזית את מועמדותו לאחד מארבעת „סיבובי הבחירה", שיקבעו את דירוג המועמדים לכנסת ה־12.

המועמדות תוגש על גבי טופס הצגת מועמדות במשרד ועדת הבחירות המרכזית בבניין מרכז המפלגה, הירקון 110 ת"א (חדר 301), החל מיום ראשון 5 ביוני 1988 בשעה 10.00 ועד ליום חמישי 9 ביוני בשעה 14.00.

משרד ועדת הבחירות המרכזית יהיה פתוח מדי יום בין השעות 10.00—16.00.
כל „סיבובי הבחירה" יתקיימו ב„אפעל" ביום 15 ביוני 1988 החל משעה 9.00 בבוקר ועד לסיומם.

חיים י. צדוק יו"ר ועדת הבחירות המרכזית

אמנו וסבתנו היקרה

בלומה גל־עוז

איננה

ההלוויה תצא היום יום ראשון כ' בסיון תשמ"ח 5.6.88 בשעה 4.00 אחה"צ מבית „יד לבנים" בכפר ויתקין לבית העלמין המקומי.
יושבים שבעה בבית ארלוזורה גרינברג בבת־חן טלפון: 058־663287

אבלים:
אביבה וגדעון יבין
ארלוזורה וטוביה גרינברג
רוחמה וצביקה בן־יהודה
רבקה ומשה אופיר
הנכדים והנינים

מודעות לדבר
מתקבלות 24 שעות ביממה
עם או בלי כרטיסי אשראי
03־812160

אנו מודיעים בצער רב על פטירתה של חברתנו

בלומה גל־עוז

ומשתתפים בצער המשפחה

ההלויה תצא מבית „יד לבנים" בכפר ויתקין היום, יום ראשון כ' סיון תשמ"ח 5.6.88 בשעה 4.00 אחה"צ לבית העלמין המקומי.

כפר ויתקין

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
הוועד הפועל –
המרכז לתרבות ולחינוך
מכון אבשלום
מכון לידיעת הארץ
ע"ש חיים אבשלום

ערב עיון לזכרו של מהנדס הלל בירגר ז"ל

חלוץ הטופוגרפיה בישראל, מראשוני המורים במכון אבשלום וחבר הנהלתו במשך שנים רבות

ייערך על ידי מכון אבשלום ביום חמישי, כ"ד סיון תשמ"ת, 9.6.88, בשעה 19.30, בבניין מכללת לוינסקי, קרית החינוך של תל־אביב.

הרצאה מרכזית:
ד"ר מאיר פעיל – השפעת הטופוגרפיה על המחשבה הצבאית

דברים לזכרו:
פרופ' שמואל אביצור, ציון שהרוג, אורי דביר

אזכרה למהנדס הלל בירגר ז"ל תיערך באותו יום בשעה 17.00 בבית העלמין בחולון. נפגשים ליד השער הישן

אבלים על חברנו היקר

חיים פז ז"ל

שהלך מאתנו לאחר מאבק וסבל רב

ההלוויה תתקיים היום, יום א', כ' בסיון תשמ"ח 5.6.88 בשעה 17.00 בדגניה א'

המשפחה
וחברי דגניה א'

אנו משתתפים בצערה של חברתנו לעבודה
זמרטוב דינה
במות **אמה** ז"ל

תנובה – סניף מחוז חיפה
ההנהלה והעובדים

נהג !
עשה את המינימום למען אלה העושים את המכסימום.
תן טרמפ לחייל !

מפלגת העבודה הישראלית
– המרכז

ישיבת מועצת ותיקי התנועה והגימלאים
שנועדה להיום, יום ראשון 5.6.88
נדחית
מסיבות בלתי תלויות בנו.
על מועד הישיבה החדש נשוב להודיעכם.
עם החברים הסליחה.

נשים לשלום

ביום ג' 7.6.88 בשעה 14.00 ייערך
טקס פרישת מפת השלום

נשים בלבן תשאנה את המפה מגן אמיל גרינצוויג עד משכן הכנסת. מפת השלום הוא יריעת בד, שאורכה כ־200 מ' והיא עשויה מאלפי משבצות בד, רקומות או מצוירות. תתומות עליהן נשים יהודיות וערביות, מזרחיות ואשכנזיות, מבוגרות וצעירות, דתיות וחילוניות תושבות קיבוצים, ערים וכפרים שנתנו יד אחת למען השלום.

השעות מסודרות לטקס הצאנה:
• מחיפה – מכיכר סולל בונה בשעה 11.30
• מת"א – מכיכר הבימה בשעה 12.30.
טל' לפרטים נוספים 03־615470, 04־389311

מארגנות מפת השלום

אנו מודיעים בצער על
פטירתו של גימלאי תנובה

שוורץ לופו ז"ל

תנובה – סניף מחוז חיפה
ההנהלה ועד גימלאי תנובה

השתתפותנו הכנה באבלו הכבד של חברנו
סימון מור־יוסף
במות
אביו ז"ל
ועדי עובדי חברת החשמל לישראל
מרחב הדרום

בקו הבריאות
לשכת דובר קופת חולים הכללית
והאגף הרפואי עורכים
קו פתוח לבריאות הציבור
ילדים ומחלות קיץ
דיזנטריה, בריחות, שלשולים.
זיהומים בבריכות שחיה ועוד.
צוות צעיר של רופאים מומחים ברפואת המשפחה ישיב לפניות הציבור במבצע מיוחד שיערך
ביום שלישי 7.6.88
בין השעות 16.00-19.00
03 · 433500

קופת חולים הכללית
מבצע 88
בריאות היא ענין רציני

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
האיגוד הארצי של עובדי הדפוס הכריכה והקרטונז'

לידיעת נציגי הסיעות וציבור הבוחרים

ועדת הבחירות המרכזית תקבל רשימות המועמדים לועידה ה־3 של איגוד עובדי הדפוס הכריכה והקרטונז' – מוצרי נייר ואריזה, עד יום ד' – כ"ג בסיון תשמ"ח 8.6.88 משעה 9.00 ולא יאוחר משעה 14.00 בבית הועד הפועל של ההסתדרות, רח' ארלוזורוב 93 תל־אביב בחדר 419.

הוא הדין לגבי ועדות הבחירות המקומיות שיקבלו את רשימות המועמדים למועצות האגודות המקצועיות במועצות הפועלים באותם הזמנים כנ"ל.

אלבו בנימין
יו"ר ועדת הבחירות המרכזית

דבר היום

לקבל החלטה נכונה

נחום פסה, המנכ"ל החדש של קופת־חולים, כמו גם פרופ' סרוגויה, היו"ר החדש של מועצת המנהלים, ראויים חזקים לכל האיחולים. האמון התמיכה בתפקידים אלה. האחריות על מוסד כקופת החולים הכללית היא משימה כבדה בכל עת, כאשר שירותיו פרוסים בכל יישוב בארץ ונוגעים כמעט לכל אוכלוסיית ישראל. על אחת כמה וכמה כבדה המשימה בעת משבר זו.

עם זאת יש לקופ"ח תשתית איתנה, פרי חזון ותנופה של ראשונים וממשיכים, שזכו להישגים חסרי תקדים בכל מקום שהוא. פרופ' חיים דורון, המנכ"ל שפרש זה עתה, נאלץ בעשור האחרון להתמודד עם מדיניות עקבית של צמצום התמיכה הממשלתית בבריאות הציבור – משיעור של כמעט שליש מתקציב קופ"ח לפני עשור, ועד כמעט־אפס עכשיו – וזאת במקביל להתפתחות דינאמית בתחום הרפואה שעלותה הולכת וגבוהה. אמנם, מדיניות זו של הממשלות מאז 1977 היתה חלק מתפיסת עולם שהכתיבה אותן גם בתחומים אחרים – מגמה של הטבה עם הפרט על חשבון הכלל, שפירושה המעשי גרימת עיוות סוציאלי על חשבון השכבות החלשות. אך בלי ספק היתה מגמה זו משולבת גם בכוונה ברורה לפגוע במוסדות הקשורים בתנועת העבודה.

למרבה האבסורד התעוררו נציגי המערך בממשלת האחדות הלאומית מאוחר, ולא השכילו לבלום את העמקת העיוות החברתי, משום שנתנו עדיפות ראשונה להבראה כלכלית. על כן מוטלת עליהם עכשיו חובה כפולה ומכופלת למנוע בישיבת הממשלה היום החלטות שגויות: אין מקום להקים ועדת חקירה ממלכתית. המלצות ועדת טריינין המונחות לפני הממשלה הן פרי עבודה רצינית של ועדה מכובדת, התעלמות מהן, כהצעת ראש הממשלה, תהיה צעד שרירותי ומגמתי. קבלת המלצות של ועדת פרופ' טריינין מחייבת גם השלמה בתרופה לטווח קצר – נוכח חילוקי הדעות הממשכים והקוטביים בין שרת הבריאות לבין שר האוצר, מן הדין למנות ועדת שרים שתיישב סתירות אלה.

כל נסיון מצד הממשלה להגניב רפואה פרטית לתוך השירות הציבורי, כאותן ההצעות שהועלו, תיתקל בהתנגדות נמרצת שהשלכותיה בוודאי יחרגו מתחום הבריאות. קשה להאמין ששר האוצר מחפש לו עוד עימות. אך אם אמנם כך הוא, הוא ימצא אותו. בריאות הציבור חשובה מכדי להמשיך במשחק האכזרי שציין את הטיפול הממשלתי בה עד כה.

חינוך / יעל פישביין

כיבוש המוח ע"י מקראות

כיצד מחדירות המקראות סטריאוטיפים ואמונות למוחם של התלמידים ומה צריך לעשות נגד זה

סעודה דשנה היא ערך יהודי חשוב שיש לחנך לאורו את תלמידי ישראל. זה לפחות הרושם שמתקבל מעיון רופף במקראות הנהוגות כיום בבתי־הספר היסודיים הכלליים והדתיים גם יחד.

חגי ישראל מוגשים לקורא הצעיר, הן בציור והן במלל, באמצעות מאכליהם האופייניים, חלוקת ממתקים מצטיירת כטקס בסיסי שבלעדיו [illegible] שמחה, והישיבה סביב השולחן העמוס בכל טוב מסמלת פסגה של מימוש עצמי ולאומי. לנוכח הדגשה כה מאסיבית של נושא האוכל במקראות העבריות אין פלא שילדי ישראל שמנים מדי. אפילו אם האמהות ורופאי השיניים יזהירו מפני הוללה, יבואו המקראות ויהרסו לזן את החינוך.

על תופעה מגוחכת זו העיד באחרונה פרופ' אריה לוי, ביום עיון שנערך מטעם מרכז לוין קיפניס בסמינר לוינסקי, לרגל פתיחת התערוכה "200 שנות המקראה העברית", מאוספו של אליהו הכהן.

הערתו של פרופ' לוי עשויה לשמש אילוסטרציה לעובדה, שעד היום לא נערך מחקר מקיף על המסרים המובלעים במקראות. כמו בנושא האוכל, המודעות למסרים המובלעים במקראות היא נמוכה, המורים מלמדים טקסטים ובהרבה מקרים אינם נותנים את הדעת מהו הרושם המצטבר של הוראתם.

כך במשך שנים לא שמו לב לדעות קדומות וסטריאוטיפים של מזרחיים, נשים וערבים שבספרי הלימוד. כשהתעוררה המודעות לבעייתיות של הנושאים הללו, ננקטו אמצעים לשינוי בספרי הלימוד. נושאים סבוכים לא פחות, כמו ארץ ישראל, מדינת ישראל, מלחמות ישראל, או השואה, לא נבדקו כלל. המקראות אינן באות במקום לימוד ההיסטוריה, אבל כמעט בכולן נדונים פרקים היסטוריים בהקשרים של חגי ישראל ומועדיו.

לימוד פרקי היסטוריה באמצעות קטעי ספרות הוא עניין פרובלמטי, שכן היצירה הספרותית אינה מחוייבת לכללי ההיסטוריה, היא אישית, רגשית וחווייתית וההקשרים ההיסטוריים משתקפים דרכה בעיוות הכרחי. בכיתות הנמוכות הפרקים ההיסטוריים הנוגעים למלחמות ישראל, או לשואה, אינם נלמדים כלל ומקור המידע העיקרי לנושאים אלה הוא המקראה.

ילדי ישראל מקבלים את יוסף טרומפלדור כמופת לגבורה, כשפרשת תל חי אינה נלמדת לעומקה, ואת חנה סנש כדוגמא לסיועו של הישוב ליהודי אירופה בזמן השואה. אין ספק שכל עם זקוק למיתוס והמקראות, כפי שמוכיחה תערוכתו של אליהו הכהן, הן מכשיר אדיר בעיצובם. התנועה הציונית הנחילה את ערכיה ואת גיבוריה דרך המקראות, והמפעל היחיד במינו של תחיית השפה העברית לא יכול היה לצאת לפועל בלעדיהן. בויכוח הנצחי בשאלה אם בית־הספר משפיע על החברה או להיפך, עשוי מחקר המקראות לשמש הוכחה בידי הטוענים שלבית־הספר יש השפעה מכרעת בעיצוב מוחו של הדור הצעיר. השאלה היא עד כמה מודעים המורים למה שהם עושים. ממיעוט המחקר בנושא זה ברור שהמודעות היא נמוכה, ואם מקבלים את ההנחה שהשפעת המקראות אינה מבוטלת, ניתן לומר שהיעדר מודעות זו היא אפילו מסוכנת.

במשך שנים היתה השאלה באיזו מקראה לבחור נתונה באופן בלעדי בידי המפקחים. כיום רשאי כל בית־ספר לבחור בעצמו את המקראה המועדפת על ידיו. ד"ר מירי ברוך טוענת כי בכך עשתה מערכת החינוך צעד חשוב לקראת פלורליזם. העובדה שכיום יש מבחר די גדול של מקראות מקשה על המורים לבחור, ביחוד כשאין קריטריונים ברורים לפיהם יש לערוך את הבחירה. ד"ר ברוך מציעה לא לבחור, לנצל את ריבוי המקראות על מנת להשוות כיצד מוגשים נושאים אידיאולוגיים סבוכים במקראות שונות, לבדוק כיצד אותו נושא משתקף מנקודות מבט שונות, להביא בפני תלמידים יצירות שונות על אותו נושא, וכך, במקום שהמקראות יהיו כלי לשטיפת מוח, הן ישמשו לחינוך פלורליסטי אמיתי.

מובאה

"האשה אינה מחלה מדבקת והמועצה הדתית איננה בית כנסת"

רות תקוע, יו"ר ויצ"ו בישראל בתגובה לדברי הרב הראשי

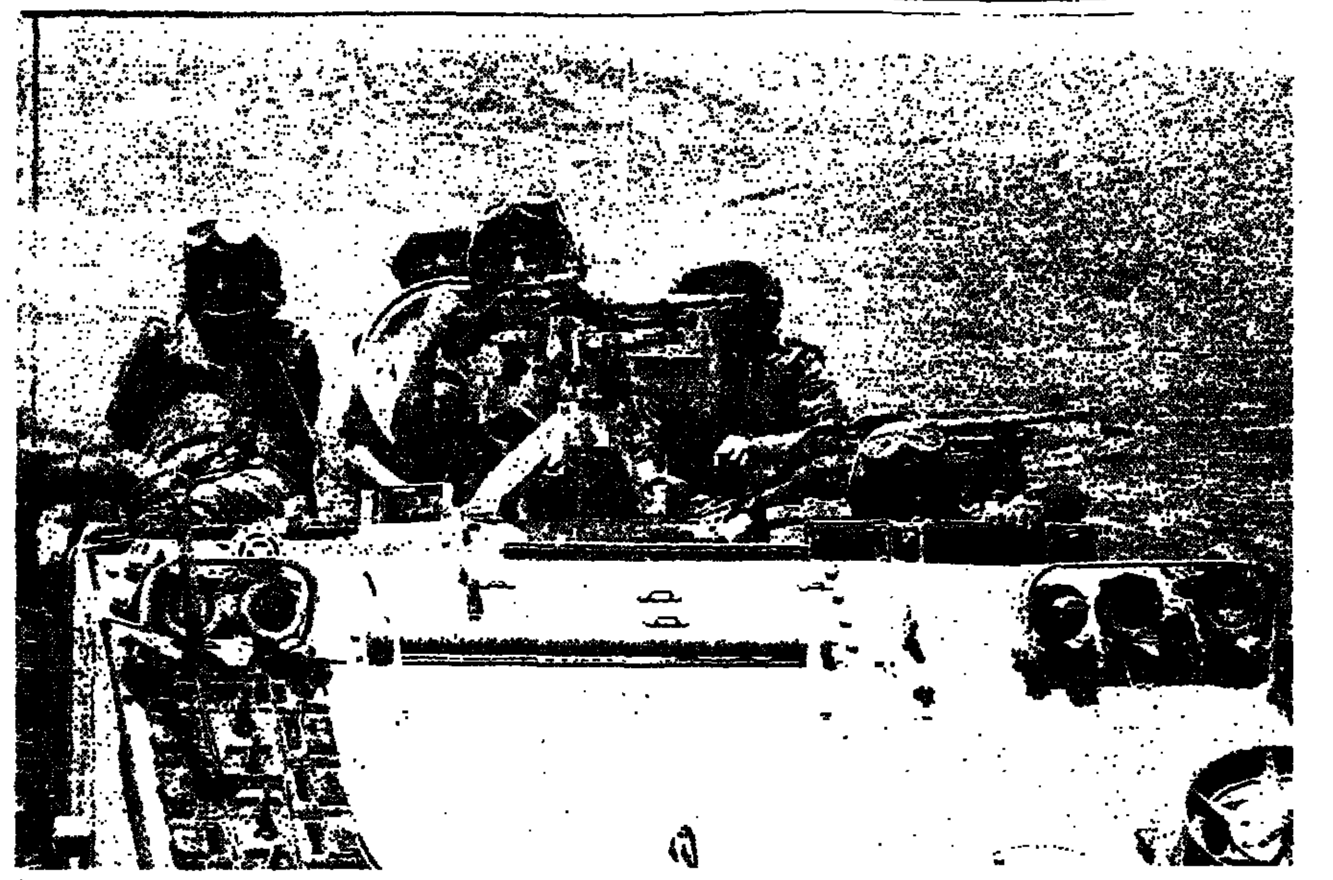

היום לפני שש שנים נכנס צה"ל ללבנון למבצע בזק שנמשך שלוש שנים... היה זה בדיוק ביום השנה ה־15 של פרוץ מלחמת־ששת־הימים, היום לפני 21 שנה. ששת הימים היה מלחמת אין ברירה, של דוד נגד גליית, ומלחמת לבנון הוכרזה כ"מלחמת ברירה" של גליית נגד דוד.

זילות היועץ המשפטי / טובה צימוקי

למה הוא נטפל לקינן?

היועץ המשפטי החליט לפתע להחיל את מרות החוק. אבל הוא עושה זאת בשיטת האיפה ואיפה

בפרץ נדיר של חריצות ותגובה מהירה לאירועים, החליט היועץ המשפטי לממשלה לבקש מן המשטרה לפתוח בחקירה פלילית נגד מפיצי עצומה של "יש גבול". האשמה – חשד לעבירה של הסתה לאי־ציות. באותו זמן החליט חריש לפתוח בחקירה נגד העיתונאי עמוס קינן בחשד לעבירה של זילות ביהמ"ש, בשל מאמר ביקורת שלו נגד פסק־הדין של השופט אורי שטרוזמן. לפני חריש מונחת בימים אלו גם המלצה של משטרת חיפה להעמיד לדין את דב ירמיה בן ה־75, בשל קריאה לחיילי צה"ל לסרב לפקודות בלתי חוקיות בשטחים.

שלוש דוגמאות אלה, שבאופן מקרי מאוד נוגעות לפעילות אנשי שמאל ישראלים, מחזירות אותנו שנה וחצי אחורה. לפני שנה וחצי חתמו 30 דיינים בראשות גדליה אקסלרוד על עצומה, הקוראת שלא לכבד פסיקת בג"ץ בעניין הגיורת שושנה מילר. ואם זה לא מה שחריש מכנה "זילות ביהמ"ש" אז מה כן? או למה הוא נטפל לעמוס קינן?

חריש יצא מגדרו כדי שלא למצות את ההליכים המשפטיים בנושא זה, מחשש התנגשות עם הממסד הדתי. הוא היה שותף לכמה תרגילי לוליינות, שאף פוליטיקאי לא היה מתבייש בהם. מחשש שבג"ץ שהגיש בנושא ח"כ יאיר צבן ממפ"ם, הודיע חריש לבג"ץ, בחודש אוקטובר שעבר, כי הוא נוטה להגיש כתבי אישום נגד הדיינים, ואף יזמן את הרב אקסלרוד לשימוע. מאז עברו תשעה חודשים.

האם היועץ המשפטי לממשלה אינו מתכוון לקיים את התחייבותו לבג"ץ? קשה להאמין.

אין פלא שהממסד הדתי שואב עידוד, וגם בפרשת לאה שקדיאל אינו מתייחס ברצינות לפסיקת בג"ץ. כיבוד שלטון החוק במדינה נתפס כעניין משני לחוק ההלכה. בדיוק כפי שמאותת לו חריש. לו מיצה חריש את ההליכים נגד הדיינים, שזילזלו בפסיקת ביהמ"ש העליון, וממשיכים לעשות כן, היתה הקרקע עליה מהלך חריש יציבה יותר. אך אם לא כן, מה טעם ראה להיטפל דווקא לעמוס קינן? מדוע נטפל חריש לשמאל, המאיים באי כיבוד חוקי המדינה, ואינו עושה כן כלפי אנשי הימין, המאיימים השכם והערב שלא לציית לחוקי המדינה בנסיבות פוליטיות שלא ייראו להם? מדוע אינו מורה חקירות נגד מתנחלים יהודים המפירים על ימין ועל שמאל את החוק בגדה?

בעיקר בימים אלו של זילות בערכים ראוי שהיועץ המשפטי לממשלה יטיל את מרות החוק. אבל לא בשיטה של איפה ואיפה.

מטבע־חוץ / אמנון אטד

מי צריך פיקוח?

שלילת הפיקוח על מטבע־חוץ אינה בהכרח ערובה לביטולו. סיפורון מהחיים בהשתתפות ברונו, נסים, מדינה ושרון

לדעת שר האוצר היתה, כזכור, השנה שעברה הטובה ביותר שידע המשק ב־15 השנים האחרונות. נגיד בנק ישראל, לעומתו, בחר להגדיר את שנת 1987 כשנה של צללים ואורות, בדומה לתאור שהוענק על ידו גם לשנה הקודמת.

עיון בדו"ח בנק ישראל, שפורסם בשבוע שעבר, כמעט ואינו מאפשר לרדת לעומקם של אותם צללים אליהם כיוון הפרופסור ברונו. הדו"ח ממעט בשליחת חצי ביקורת ישירה ומסתפק תחת זאת בלשון הלקונית היבשה השמורה עם מחבריו לתיאור ההתפתחויות במשק.

אחד מאותם קטעי ביקורת ספורים הנבללים בכל זאת בדו"ח מוקדש לנושא הפיקוח על מטבע־חוץ. לדעת מחברי הדו"ח גורם הפיקוח להפליה בין מגזרי האשראי השונים וככל הנראה תורם קימו גם ליכולתם של הבנקים לקבוע מרווחים פיננסיים הגבוהים בהרבה מהמקובל.

אין זו הפעם הראשונה שאנשי מחלקת המחקר של הבנק, האחראים לדו"ח השנתי, יוצאים כנגד הפיקוח על מטבע־חוץ. לפני שנתיים, למשל, טענו אנשי המחקר כי עצם קיומו של הפיקוח מנע מאוחזי המדינה להמיר חובות במטבעות אירופיים לחובות דולריים. עובדה זו הגדילה, לדעתם, את החוב החיצוני של ישראל בכמה עשרות מיליוני דולרים.

למרות כל זאת ניתן להניח כי לא צפוי שינוי של ממש בחוקי הפיקוח בעתיד הנראה לעין. את הסיבה לכך ניתן למצוא בדו"ח בנק ישראל מהשנה שעברה. הנסיון בתחום הליברליזציה בעולם, נאמר בדו"ח, מלמד כי בדרך כלל רצוי להתחיל בליברליזציה של סחר החוץ ורק לאחר מכן ניתן לפנות לליברליזציה של תנועות ההון.

בשלב זה, מסתכמת הליברליזציה בסחר החוץ של ישראל בהצהרת כוונות, שבה מרבים לאחרונה לנפנף ראשי האוצר. כדי לישמה הלכה למעשה יצטרכו נסים ומדינה להתנגש חזיתית בשר התעשיה אריאל שרון. וכל חובב איגרוף מתחיל יודע שהם אפילו לא בקטגוריה שלו.

בריטניה / דליה שרון

הנס הכלכלי של מרגרט תאצ'ר

סוד המהפך הכלכלי של גברת־הברזל – בהגדלה מתמדת של התפוקה

בריטניה, שבמשך עשרות שנים הביאו אותה כלכלנים כדוגמה למדינה תעשייתית בשקיעה, חוזרת ועולה על המפה הכלכלית העולמית. כלכלנים מאמינים היום כי הבריטים מסוגלים לשמור על הקצב הנוכחי של גידול התל"ג – שלושה אחוזים בשנה (הגבוה באחוזים של כלכלות המערב – יותר משל ארה"ב, יפאן וגרמניה המערבית), ללא אינפלאציה וללא הגדלת החוב הלאומי.

עיקר ההצלחה של "המהפך" התאצ'רי הוא, ללא ספק, בתחום גידול התפוקה. בבריטניה גדלה התפוקה לפועל, זה כמה שנים, בשעור ממוצע של חמישה אחוזים לשנה – יותר מאשר בגרמניה, בארה"ב וביפאן. ארץ זו, שסבלה מאינפלאציה של 15% ומשביתות מתמידות ושניבאו לה כי כלכלתה תידרדר לדרגת אחת ממדינות העולם השלישי, היתה למובילה בין חברות השוק האירופי.

תאצ'ר נוקטת צעדים כלכליים קשוחים. בקיזה נמרצת ביותר של התקציב הממשלתי ואיפוס האינפלאציה הצמיחו אבטלה קשה בבריטניה בשנות ה־80 הראשונות. מפעלים רבים נסגרו ושביתות פרצו יום־יום. תאצ'ר נלחמה באיגודים המקצועיים. סיומה של שביתת הכורים היה נקודת המפנה במערכת היחסים ממשלה־איגודים. את מערכת היחסים החדשה סימלה תמונתם של נורמן וליס וחבריו, הנוסעים למנהלת פורד בדטרויט כדי להתחנן כי תחזור בה ותאשר הקמת מפעל לרכיבי מכוניות בסקוטלנד – ההקמה בוטלה משום שהאיגודים לא היו מוכנים להתחייב על תנאיה.

תאצ'ר טענה כי יש תעשיות שאין להן זכות קיום והאחרות חייבות להתייעל. ואכן, "בריטיש סטיל", שנכנסה לספר השיאים של גינס ב־1980 כבעלת ההפסד השנתי הגבוה ביותר, נחשבת היום ליצרנית הפלדות הרווחית בעולם – יותר מן הגרמנים. שילוב של פעולות כלכליות ותחיקה פארלמנטרית הכניסו את האיגודים לסד – שביתות ספונטאניות נאסרו, איגודים חוייבו להיכנס לתהליכי בוררות ולקיים משאלים בין העובדים. מנהיגי האיגודים מצאו עצמם כפופים למערכת חוקים קפדנית, שגררה אותם לעתים תכופות לבתי המשפט; איגודיהם נקנסו בקנסות גבוהים ורכושם הוחרם לא אחת. השביתה היתה לעניין קשה ובלתי כדאי. בסך הכל פחת מספר העובדים המאוגדים היום לכ־40% מכוח העבודה בבריטניה, לעומת 54% ב־1979. למעשה פורק הפועל הבריטי מנשק השביתה.

תאצ'ר לא הסתפקה בהרס האידיאולוגיה והכלים שבנה וטיפח מעמד הפועלים הבריטי במשך שנים; בד בבד פעלה להפצת התודעה של המעמד הבינוני, שעל ברכיה חונכה. כבתו של בעל המכולת לימדה את נתיניה מה היא יוזמה פרטית ואף מכרה להם מניות של מפעלים ממשלתיים שיצאו לבורסה, כדי שיטעמו טעמו של רווח ללא עמל כפיים. מניות בשווי 31 מיליארד לירות שטרלינג נמכרו לציבור הבריטי מאז 1979 והיקף הבעלות באוכלוסיה גדל מ־9% ל־21%. כך הבטיחה לעצמה תאצ'ר ציבור תומכים רחב בשלוש מערכות בחירות.

כדי לדרבן את האזרח לעבוד ולהרוויח החלה תאצ'ר להפחית את המיסים, אלא שלא כבמקומות האחרים לא נעשה הדבר על־ידי הגדלת החוב הלאומי אלא על־ידי קיצוץ בשומן והידוק החגורה. המס השולי ירד מ־83% ל־60% כבר ב־1979; במיוחד ירד השכר הבינוני והגבוה; השנה הוריד שר האוצר לאוסון את המס השולי ל־40% (33% בארה"ב). גם מיסי החברות קוצצו ל־35%, אך האוצר הבריטי לא הפסיד הכנסה: אדרבא, משבעה מיליארד לירות־שטרלינג ב־1979 גדלה ההכנסה בסעיף זה ל־25 מיליארד בשנה שעברה.

חברות יפאניות גילו את הסוד מוקדם. מנהליה של חברת המכוניות "ניסן" בניו־קסל אומרים, כי התפוקה של המפעל הבריטי אינה נופלת במאומה לעומת תפוקת מפעל האם ביפאן – לא בכמות ולא באיכות. מפעלים פרמצויטיים, מפעלי טקסטיל, מפעלים לכימיקאלים, לאלקטרוניקה ואחרים התייעלו, מצאו את גומחת ההתמחות בשוק העולמי, שיפרו את מערכי הייצור ועלו על פסים של רווחיות מרשימה.

מנהלים זרים מרבים כיום לשבח את הפועלים הבריטים, מתארים אותם כמסורים וכבעלי תושיה. במקביל, במפעלים רבים מיטשטשים הסימנים החיצוניים של הבדלי המעמדות – מבטלים את חדרי־האוכל המיוחדים למנהלים ומחליפים אותם בקפטריה אחידה לכל. צעד כזה היה בלתי־אפשרי לפני עשור שנים בלבד. תכניות לשיתוף הפועלים ברווחים נהוגות במפעלים רבים ובאחרים מקבלים העובדים תמלוגי תפוקה. בתעשיית הפלדה גדל, בשל תשלומים אלה, השכר השבועי מאז 1979 פי שנים והוא מגיע לכ־200 שטרלינג לשבוע. אלא שיש גם "חצר אחורית" וזו לא תמיד נקיה.

על־אף המאמצים לעידוד היוזמה, מתלוננים רבים על ביורוקראטיה כבדה, המסבכת את תהליכי הייצוא. אמנם שר התעשיה והמסחר, לורד יונג, שינה את שם משרדו ל"משרד לעידוד היוזמה", אך היזמים נאלצים עדיין לעבור דרך לבירינט ביורוקראטי לא קטן ולהמתין ימים רבים לתורם בתוך הררי התיקים, המצפים לטיפולם של עובדים מעטים מדי. גם משרד־הפנים סובל ממחסור בכוח־אדם וערמות של דואר ממתינות שם חודשים לפתיחתן.

יותר מכל נפגעו מן הקיצוצים בתקציבי המשרדים הממשלתיים בתי־החולים ומערכת בריאות הציבור. גם החינוך יצא בשן ועין. ברור שהנפגעים העיקריים הם בני השכבות החלשות – המובטלים, הפנסיונרים ובעלי ההכנסות הנמוכות. במערכת החינוך בבריטניה עדיין מתקיימת, למעשה, הפרדה מעמדית. המערכת נכשלה במתן השכלה כללית לציבור הרחב (יותר מ־70 אחוז של הלומדים עוזבים את בתי־הספר לפני שמלאו להם 18 שנה) ואינה מספקת את הצרכים בהכשרת בעלי מקצוע. עובדי הציבור – המורים, האחיות, העובדים הסוציאליים – משתכרים שכר זעום וחשים מתוסכלים, משום שאין בכוחם הדל לעשות את מה שיש לעשות. בשכבות מעוטות האמצעים שורר אי־נחת. השאלה היא אם אי־הנחת ואי־השקט יצברו מומנטום חזק דיו להעלות את הלייבור לשלטון בבחירות הקרובות.

לתאצ'ר יש מתנגדים לא מעטים גם בקרב השמרנים. ראש הממשלה לשעבר, אדוארד הית', יצא בהתקפה קשה עליה בשבוע שעבר והאשים אותה בעריצות. הוויכוח החריף שהיה לה עם שר האוצר לאוסון ערב הגשת התקציב האחרון, עת סירבה לקבל את עצותיו המתונות, לא הוסיף לה נקודות גם בקרב תומכיה. למרבה הפלא, התייצב שר־החוץ האו מאחורי לאוסון בוויכוח שלו עם ראש הממשלה. תאצ'ר, כידוע לכל, מאוד לא אוהבת שמתנגדים לדעתה. היא אפילו ניסתה לסלק את הספיקר של בית־הנבחרים משום שנענה, לדעתה שלא לצורך, לבקשות האופוזיציה לקיים דיונים שהיו קשים לה.

גורל "המהפך" של תאצ'ר בעשור הבא יוכרע בתחומים הרגישים – השירותים הסוציאליים, שירותי הבריאות והחינוך.

מינימונולוג / נסים דיין

איצ'יקידנה

במאי הקולנוע הישראלי על מותו של ענק הקולנוע ההודי ראג' קאפור

"יותר מכל אדם אחר, סימל ראג' קאפור את תעשיית הקולנוע של הודו. הוא נולד למשפחה של אמני במה וקולנוע. אביו היה שחקן ידוע כבר בתקופת הסרט האילם בהודו. באותה תקופה היה הקולנוע ההודי עירוב של סגנונות אתניים שונים. ראג' קאפור הקדיש את מפעל חייו לקולנוע ההינדי, לא המוסלמי.

"ראג' קאפור החל לשחק בגיל צעיר מאוד וגילם שורת תפקידים מגוונת ביותר. עם הזמן הפך לבמאי, תסריטאי ומפיק, בנוסף להיותו שחקן. הוא פעל בתוך המסורת של הקולנוע ההודי – מלודרמות מוסיקליות סוחטות דמעות. לתוך המסורת הזאת הצליח להחדיר תודעה פוליטית וחברתית וחיבר אלמנטים סוציאליים לדפוסים מסורתיים.

"בשנות ה־50 הפך קאפור לשחקן הפופולארי ביותר ברחבי אסיה, כולל ברה"מ. הוא היה נערץ על מאות מליוני צופים. סגנונו הקולנועי לא הוגבל רק למזרח, אלא פרץ גם למערב. למרות גישתו הנאיבית לכאורה, היה קשה מאוד לעמוד מול המלודרמות הרגשניות שבסרטיו. בהשפעתו של צ'רלי צ'פלין בנה קאפור את דמותו של האיש הקטן, שנלחם בכוחות גדולים ממנו, ויוצא כשידו על העליונה. הוא העמיד את הצדק מול הכוח והצדק תמיד ניצח. יחד עם זאת, נזהר קאפור לא לחדור ויכוחים עדתיים ודתיים בחברה ההודית רבת הגוונים.

"בסרטיו היטיב לתאר את מעבר הכפריים לעיר הגדולה ואת המאבק הנצחי בין עניים לעשירים, שבסרטיו הסתיים תמיד בנצחון העני על העשיר. בזכות התקווה שנטעו סרטיו בדלת העם, הפכה דמותו של ראג' קאפור לסמל בעיני ההמונים בהודו, ודמותו עוד תשאר חרותה בתודעתם שנים רבות".

דניאל בן־סימון

סיפור חיובי / אמיר רוזנבליט

שייח ציוני

השייך עודה אבו־מועמר

"אות הנשיא למתנדבי" שהוא האות היוקרתי ביותר בתחום ההתנדבות, יוענק השנה על ידי נשיא המדינה חיים הרצוג ביום שלישי השבוע לששה אנשים ולחמשה ארגונים. מקבלי האות נבחרו על ידי ועדה מייעצת לנשיא בראשות עו"ד יצחק טוניק, מבקר המדינה לשעבר ואשר עם חבריה נמנו אנשי אקדמיה, אנשי ציבור ואנשי תקשורת.

אות הנשיא למתנדב מוענק זו השנה ה־14 ברציפות. האות מוענק במגמה להאיר ולהעלות על נס את ההתנדבות לבנין הארץ והחברה. מקבלים בשנת הארבעים למדינה נבחרו כמתנדבים שפעולתם יוצאת הדופן הותירה את רישומה על החברה בישראל.

מקבלי האות השנה הם: בפמי דוביגר, מתנדבי החברה להגנת הטבע, ד"ר איתן פרומן, שייח' עודה מנצור אבו־מועמר, פרופ' ברוך מודן, מתנדבים ליחידות צה"ל, "ירקות", ארגון יעיל, ישעיהו רון, ליה רקליר, הבן הנגי ופעילי תוכנית "מתייבבות אישית – שרות לזולת".

להלן סיפורו של אחד ממקבלי האות. "אם תפרוץ מלחמה בין ישראל לשכנותיה – אני בן 18; ואם יהיה שלום, אני בגילי האמיתי, בן 75" – כך נוהג לומר מנהיג שבט העזזמה, השייח' הבדואי עודה אבו־מועמר. עודה, שיקבל ביום שלישי הקרוב את "אות הנשיא למתנדב", על פעילותו בהתנדבות במשך שנים רבות למען מדינת ישראל ובטחונה, הוא ללא ספק המנהיג הבדואי הציוני ביותר בנגב.

שייח' עודה הוא מראשוני הגששים הבדואים בצה"ל. בהשראתו מתגייסים רוב צעירי השבט לכל יחידות צה"ל, לרבות המובחרות שבהן. למעשה, שבט אל עזזמה מספק כיום את המספר הגדול ביותר של חיילים בדואים לצה"ל. במלחמת השחרור לחם השייח' בגבורה ואף זכה באות גבורה. הוא אחד משני השייח'ים הבדואים היחידים שזכו בעיטור העל"ה, הניתן ללוחמי ה"הגנה" לשעבר (השני הוא מיתעב אל־עסאונה). קשריו ההדוקים עם קציני צה"ל בכירים בהווה ובעבר חוצים גבולות פוליטיים. בטחוניסט במלוא מובן המלה.

אין ספור עלילות ופרשיות נקשרו בשמו, בעיקר בתחום הבטחוני. מסיבות מובנות, רובן אסורות בפרסום. מפקד יחידת הגששים לשעבר, סא"ל (במיל.) יגאל רוזי, אומר: "הנאמנות שלו למדינה היא טוטאלית. עד מוות. כשהייתי מפקד יחידת הגששים ידעתי, שאפשר לצפות ממנו לכל סיוע. אם באתי אליו ואמרתי לו 'תמתין־לי ב־12 בלילה במקום מסויים, עם קבוצה של אנשים', הוא לא היה שואל כל שאלות מיותרות. פשוט התייצב במקום בשעה היעודה ומילא את מבוקשי". באחרונה, כאשר נמלטו שלושה מחבלים אסירים מכלא נפחא שליד מצפה רמון, גייס עודה כ־50 מצעירי השבט והם התייצבו לרשות זרועות הבטחון וסייעו במצוד אחריהם.

שייח' עודה נשוי לארבע נשים. אחת מנשותיו היא תושבת העיירה דהריה, שבדרום הר חברון. אחותה הבכורה נשואה לבנו של השייח'. עד לפני כחצי שנה התגורר השייח' רוב הזמן בדהריה, אף שרוב בני שבטו נמצאים בנגב, באיזור שגב־שלום. זמן קצר לאחר תחילת ההתקוממות בשטחים החליט עודה לעזוב את דהריה וכיום הוא מתגורר בשגב־שלום. לפני כמה חודשים, כאשר ביקר באוהלו ראש הממשלה, יצחק שמיר, אמר לו עודה: "אין צורך בוועידה בין־לאומית. שלום עושים בינינו לבין שכנינו ואפשר לעשותו בעמאן, בירושלים או בדמשק".

هكذا من الأصل

مكان الأصل

מכתבים למערכת דבר

האם יש תוקף למסקנות ועדת טריינין?

מתוך היכרות אישית עם פרופ' טריינין ועם כמה מחבריו אני סומך בצורה חד־משמעית בהגינות וביושר האינטלקטואלי עליו ביססה הוועדה את מימצאיה ומסקנותיה. לא זכיתי לקרוא את דו"ח הוועדה אולם קראתי בעיתון ושמעתי ברדיו את ההנחיות שקיבלה הוועדה משרת הבריאות ומשהו על מסקנות הוועדה.

הוועדה לא נתבקשה להציע דרכים לשיפור והעלאת הרמה של שירותי הרפואה ההולכים ורועבים. הוצג לוועדה סייג – שמירת השיוויוניות. השאיפה לשיוויוניות בחברה מנסה למנוע רגשי תיסכול שמקורם קנאה בזולת הנראה כמועדף וכמקבל יותר זכויות והטבות. השאיפה לשיוויוניות היא אחת הפרות הקדושות המקובלות על תנועות הדוגלות בצדק חברתי. אולם קיימת האפשרות, כי שמירה על עקרון השיוויוניות גורמת לכך, כי כל הציבור מקבל שירות דומה, אך שירות נחות ביותר. במקרים רבים אי־שמירה על עקרון השיוויוניות מעלה את רמת השירות בכל האוכלוסיה, אם כי במידה שונה בקבוצות שונות. קיימת אפשרות סבירה, כי זה המצב בשירותי הרפואה בארץ, כי טובת הציבור כולו דורשת התרחקות מעקרון השיוויוניות.

נקודה קטנה נוספת: קשה לשמור על שיוויוניות כאשר זו אינה קיימת. האם הזכויות לשירותי רפואה של חברי כנסת ואחרים דומים לאלה של כל אזרח אחר? ייתכן והדגילה בשיוויוניות היתה נראית יותר טוב לו חברי הכנסת, השרים וראשי ההסתדרות היו צריכים לחכות לתורם לניתוחים אלקטיביים ככל בני ישראל.

פרופ' משה וולמן
רמת חן

הזכויות ההיסטוריות הן חוקיות

במכתבו ל"דבר" (26.5.88) מסכים אליעזר כהן מרמת השרון עם מכתבו של אפרים שטיפמן (11.5.88) ש"לזכויות ההיסטוריות של העם היהודי בא"י אין בסיס משפטי".

ולא כן הדבר: לפי החוקים המקובלים ברוב מדינות העולם בעל נכס ולא ניידי (בית, אדמה וכו') שעזב אותו לא מאבד את בעלותו על הנכס, אם הוא בא פעם אחת בשלושים שנה לנכס וקובע את בעלותו עליו. דין זה ליחיד תופס גם לציבור.

עם ישראל קבע את בעלותו על ארץ־ישראל יותר מפעם לשלושים שנה. בכל דור ודור באו יהודים מארצות הגולה לגור בארץ ועל־ידי זה קבעו את זכותם ובעלותם שלא פגו על פי החוק, ולא חשוב המספר שלהם (שאגב, התמעט לא פעם על־ידי הריגתם – בידי נושאי הצלב, מוסלמים, בתקופות שונות). תביעת העם היהודי, גם בעזבות בואם ארצה בכל דור, וגם בהצהרות הפומביות שלהם על בעלותם, קבע את הבסיס המשפטי לזכותם לא"י.

יהושע רוטנברג
פרופ' בדימוס
אוניברסיטת ברנדייס
בת ים

עליה מרצון או מכפיה

לפני ימים אחדים נודע שהתקבלה על־ידי ראש הממשלה החלטה עקרונית למנוע אשרות ישראליות מיהודי ברה"מ המבקשים לצאת ממנה אך אינם מתכוונים לבוא לישראל. לפי דברי שר הקליטה נועדה החלטה זו למנוע ניצול ויזה ישראלית לשם נסיעה למדינות אחרות.

על פני השטח נראה, שיש היגיון רב בהחלטה זו אך אם נעמיק ונחשוב נראה, שהחלטה היא מסוג ההחלטות האומללות אשר נעשות מאוחר מדי, פחות מדי ולא בדרך הנכונה. אין ספק, שהחלטה זו ניתנה תחת לחץ, היות ויותר מ־95% מקרב היוצאים מברה"מ נשרו בווינה בחודש האחרון. נשירת העולים בדרך לישראל אינה עוד קילוח רק, אלא זרם אדיר וסוחף המחבל במפעל הציוני, בתקומתנו המדינית וגורם מבוכה רבה לרשויות השלטון בארץ.

מטרתה האמיתית של ההחלטה אינה פועל־יוצא של שימוש בלתי־תקין באשרות ישראליות לשם נסיעה למדינות אחרות. בהחלטה אין גם כל ניסיון לאכוף חוק זה או אחר מלבד פתרון קל המתעלם מהבעיה האמיתית. זהו ניסיון נואש לגרום לעליה בכפיה והחלטה מבישה אשר היא תוצאה של אי־רצונם של העולים לעלות לארץ, חוסר יכולת מצידנו למשוך לארץ את יהודי התפוצות על־ידי מדרים אטרקטיביים. במלים אחרות, עלינו לטפל בבעיה לגופו של עניין ולא בתוצאותיה הלוואי.

האם בעולים ממורמרים אשר עלו בכפיה רצוננו? אין כל ספק, שעולים בכפיה ימצאו מהר מאוד את הדרך "החוצה". לאחרונה התבשרנו, שבניגוד לעבר, יוכלו העולים לבחור באופן חופשי את מקום מגוריהם. החלטה זו, המבורכת כשלעצמה, מהווה פתרון חלקי היות ומגורים ללא תעסוקה או לחלופין תעסוקה ללא מגורים הם מצב בלתי־נסבל המהווה לעג לרש ונובע גם הוא מחוסר מדיניות. הגיע הזמן שנפנה את המשאבים באופן נכון ונבנן ונמצא פתרונות תעסוקה על־ידי פיתוח תשתית שבעקבותיה יבוא השגשוג הכלכלי והעצמאות האמיתית. תעסוקה היא רק חלק מהבעיה. את החלק השני יש לחפש, בין היתר, גם בפתרון המדיני אשר הוא כשלעצמו פרשה בפני עצמה.

יצחק אורטמן
גבעתיים

שביתה כללית עד לפתרון הבעיה

כבר כמה חודשים יש שביתות בכל בכל בתי־החולים הממשלתיים ושל קופת־חולים. איך אפשר לכנות התנהגות כזו עם חולים. קובעים תורים לניתוח – ודוחים. ומדוע מישיבה לישיבה מתנתקת הממשלה מלדון בנושא באופן רציני? שר האוצר רוצה לכפות על האורחים תשלומים בעת ביקור אצל הרופא. זה מתאים רק לאנשים עשירים. אך מה יעשו רוב הקשישים החולים. – מאין יקחו הם כסף לכך? זאת ועוד: שר האוצר רוצה להחקיק חוק שבעבור כל ניתוח ישלם החולה. טוב ששרת הבריאות מתנגדת לכך.

לפני שבועיים ראיין דן מרגלית ב"ערב חדש" את ד"ר ישי ושאל אותו: תגיד, בבקשה, יש תמותה מוגברת בבתי־החולים? וד"ר ישי ענה: בודאי, אך לא מפרסמים זאת בעיתונות. אזרחי ישראל חייבים לדעת זאת.

מנסיוני כמי ששהה מדי פעם בבתי־חולים אני רואה כמה קשה עובדים הרופאים והאחיות, אך שר האוצר מסרב לתת להם תוספת. על ההסתדרות להכריז מיד על שביתה כללית עד לפתרון הבעיה.

[illegible] רוזנבלט
משמר השרון

משפט צדק?

"דבר" מיום 18.5.88 הופיעה ידיעה עם כותרת: "קצין צה"ל ננזף על הרג ערבי בשומרון" ובגוף הידיעה נמסר, שאחרי שחקירת צה"ל העלתה שהירי היה בלתי־מוצדק נדון גם החייל שירה תחת פיקודו של הקצין ל־35 ימי מחבוש על תנאי.

זה קרה במדינת ישראל, שנאמר עליה על־ידי נביאינו "ציון במשפט תיפדה". כל עמי העולם בכלל, והעם היהודי בפרט, רוצים לראות בה הגשמת הייעוד של "עם סגולה" ו"אור לגויים".

מתבקשת השאלה הנוקבת: איך היינו מתייחסים למקרה, שח"ו קצין ביטחון אנגלי, צרפתי, אמריקאי, או אפילו מאיזו ארץ ערבית, היה ננזף במשפט על הרג יהודי?

יעקב גרבס
ראשון לציון

אוי לאוזניים שכך שומעות

בתוכנית־הרדיו "בין שישי לשבת" ריאיין יצחק לבני את ח"כ אריאל ויינשטיין ("ליברלים"). ויינשטיין החושב עצמו לכלכלן (חבר בוועדת הכספים) אמר, ללא כל בושה, כי הוא נתן יד לעיכוב הסיוע לקיבוצים ולמושבים "...בגלל מסורת ההסתה שלהם בכל שנות שלטון המערך וכן על שיסוי עיירות הפיתוח בהתיישבות ביהודה ושומרון"...

יש לו עזות־המצח לדבר כך אחרי שהליברל ארליך פתח שערי־האורות ב־1977 (וההון החל לברוח לחו"ל) ומאז דרך ה"כלכלה הנכונה" של ארידור מתדרדרת הכלכלה הישראלית בעזרתם של חבריו מודעי, שריר ונסים, המערערים כל מיגזר תעשייתי: כלכלי, חקלאי, הרפואה הציבורית (וכל נושא חברתי) ונותנים יד ואצבע לכל מיבצע של הליכוד בפירוק המדינה.

יצחק פרי
שדה ורבורג

להסיר הסיסמה מן הקירות

אינני יודע מי המציא את הגימיק של המערך לקראת הבחירות והכוונה לסיסמה המופצת בחוצות העיר – "זוז עם כוח ומוח". הרושם המתקבל הוא, שמישהו רצה להכשיל בכך מפלגה ידידה בכוונה, בזדון ובצורה מרושעת. כי אחרת איך נבין, שנוסף על העובדה, שהאותיות "ז" במלה "זוז" עוצבו בדומה לסמל הס.ס., הרי גם הסיסמה "בכוח ובמוח" היא אחת מסיסמאותיה המפורסמות של המפלגה הנאצית בראשית דרכה. סיסמה זו הופצה על־ידי הנאצים ("במוח ובאגרוף") בשנת 1928 (ראה ספרו של קרל דיטריך בראכר, "הדיקטטורה הגרמנית", עמ' 227, הוצ' "עם עובד").

רצוי שהאחראים על המשגה יבדקו את הביזיון לעומקו, ועוד לפני שהדבר ייעשה – יסירו סיסמה מבישה זו מהקירות.

אריה בן־מנחם
רמת השרון

לחזור לשיטות גידול הומניות

מדי שנה בשנה, בתקופת הקיץ, מתים ממכות חום אלפי עופות הכלואים בתנאים קטנים ב"לולי התעשיה" של החקלאים בישראל. עופות אלה מוחזקים בתנאים של צינוק ותכליתם להיות מכונות הטלה.

תנאים אלה נוגדים לחוקיות את הטבע, וביום חמסין מתפגרים הם תוך סבל רב. אין להם כל אפשרות לנוע לעבר מקום מוצל וקריר יותר כדי להישאר בחיים, כפי שעושים עופות החיים בתנאים טבעיים יותר. בעולם הגדול מצויים כבר משקים רבים לאין ספור שחזרו לשיטות גידול יותר הומניות וטבעיות ומן הראוי שגם חקלאינו ישובו לדרך זו.

מיכאל צייטל
תל־אביב

לפני 60 שנה

בירור חריף בקומוניזם הסובייטי?

בכרוז של הועד הקומוניסטי דובר בראשונה על "פעולת הבנין החדשה", אשר השלטון הסובייטי ניגש אליה. במסגרת זו הוכרז על חופש הדעה והביקורת במפלגה ועל הדמוקרטיה באגודות המקצועיות.

הצגת "הדיבוק" בפעם ה־600

הצגת "הדיבוק" האחרונה של "הבימה" בעונה זו עברה מתוך מצב רוח מרומם ובמעמד קהל רב. לפני הרמת המסך נאם הה' צ'מרינסקי. הידיעה, כי "הבימה" נשארת בארץ נתקבלה במחיאות כפיים סוערות ובתשואות הקהל.

דבר

לפני 40 שנה

נכבשו קאקון ויבנה

הכפר הגדול קאקון במבואות המשולש הערבי, שהטריד בלי הרף את הישובים הצפוניים של עמק חפר ושימש בסיס חשוב לכוחות עיראקיים גדולים, נכבש לאחר קרבות קשים. כל התקפות הנגד נהדפו באבידות כבדות לאויב. לכוחותינו – 12 הרוגים. כמו כן נכבשה העיירה יבנה.

אניות מצריות גורשו ממימי ת"א

4 יחידות של הצי המצרי ניסו להתקרב אל חופי ת"א. הצי הישראלי וכוחות המגן התקיפו את כלי השיט המצריים, כלל יחידות חיל התעופה הישראלי שהפציצו את הספינות. הקרב ארך כ־3 שעות ובסופו גורש הכוח הימי הזר.

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

תואר כבוד

סנאט אוניברסיטת תל־אביב החליט לכבד את יצחק בן־אהרן (בתמונה) ולאות הוקרה להעניק לו תואר דוקטור כבוד על מסירותו רבת השנים לקידום חברתי, פוליטי וכלכלי של מדינת ישראל. כי חלוץ, כחבר קיבוץ, כי אחד ממייסדיה של מפא"י ובתפקידי הנהגה מרכזיים בתנועת העבודה. כאות הוקרה לפעילותו בשורות העם ובכלל לה שליחויות הצלה לגרמניה הנאצית, התנדבות לצבא הבריטי וחברות בהגנה: במאבק בשלטונות המנדט הבריטי, שבגינם נאסר בידי הבריטים יחד עם מנהיגים אחרים של הישוב. לאות הוקרה על התפקיד המכריע שמילא בשנים המעצבות של המדינה כחבר כנסת בשנים 1949־73, כשר התחבורה שהקים את רשות הנמלים וכמזכיר הכללי של ההסתדרות הכללית של העובדים. כהוקרה ליושר מוסרי שהפגין בכל תפקידיו הציבוריים ושהובילו להתפטרות מתפקידיו על עניינים שבעקרון, ולאות הוקרה מיוחדת לקשריו המיוחדים עם האוניברסיטה שבה הוא מכהן כחבר כבוד של חבר הנאמנים, ולהכתירו בתואר כבוד לפילוסופיה של אוניברסיטת תל־אביב.

תביעה

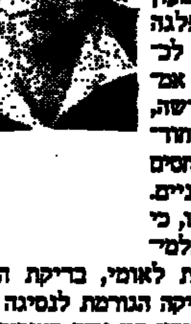

בעקבות התבטאות הרבנות הראשית בנושא "בג"ץ שקריאל", פנה מזכיר מפלגת העבודה במחוז ירושלים עמנואל זיסמן (בתמונה) אל יו"ר מפלגת העבודה שמעון פרס ומזכ"ל המפלגה עוזי ברעם בתביעה לכלול במצע המפלגה אמנה חברתית חדשה, שתכלול הגדרה מחודשת של מערכת היחסים בין הדתיים לחילוניים. זיסמן טוען בפנייתו, כי נושאים כמו גיוס תלמידי ישיבה לשירות לאומי, בדיקת החקיקה בנושא אישות, חקיקה הגורמת לנסיגה חמורה ברמת הרפואה ולסיכון חיי אדם כאיסור הקיים על נתיחות נפטרים, כל אלה מחייבים עיון וליבון מחודש. באמנה המוצעת גם תאסר במפורש אפליית נשים מכל סוג שהוא. זיסמן הודיע, כי יביא את הנושא לדיון במוסדות המרכזיים של המפלגה בקרוב.

ש. רפאלי יצואן היהלומים שזכה בימים אלה בתואר יצואן מצטיין ערך לכבוד הזכייה ארוחת ערב מפוארת לעובדיו. ש. רפאלי מסתבר זוכה לאהדה רבה בקרב עובדיו על יחסו הטוב ועל תנאי השכר הטובים שהרעיף על העובדים. בתמונה: (מימין לשמאל) ש. רפאלי, בנו נחום רפאלי וחתנו גרשון ססשיק העומדים בראש החברה.

עיטור

ראש עיריית ירושלים טדי קולק הוא אחד מחמשת חתני הפרס היוקרתי "עיטור החרות 1988" המוענק מטעם מכון רוזוולט הבין־לאומי. הפרס יוענק לו בטקס חגיגי שיתקיים בסוף השבוע במרכז המכון במידלבורג הולנד. יחד עם קולק יקבלו השנה את העיטור גם קנצלר מערב גרמניה לשעבר הלמוט שמידט, מנכ"ל ארגון הבריאות העולמי ד"ר הלדן מאהלר, איל הנפט ד"ר ארמנד האמר ואלן ג'ונסון סירליף – בנקאית בכירה מליבריה. ועדת הפרס החליטה לתת לקולק את הפרס, לרגל 40 שנות עצמאות לישראל ובשל מחויבותו לצדק סוציאלי וזכויות אדם. בנימוק ועדת הפרס נאמר, כי קולק הגן על זכויות כל הדתות והאמונות בעיר לצד מחויבותו לירושלים כבירת ישראל "בנחישותו לעודד את הערכים של כל הדתות זכה להערצתם של מנהיגים". עיטור החרות של מכון רוזוולט מוענק מדי שנה מאז 1951 לסרוגין בניו־יורק ובהולנד. עם הזוכים נמנו ראש ממשלת בריטניה ד"ר הרולד מקמילן, הנסיכה יוליאנה מהולנד, נשיא ארה"ב הרי טרומן והמדינאי [illegible].

אח בוגר

שי נחשון – סטודנט שנה א' להנדסת מכונות באוניברסיטת תל־אביב ובוגר סיירת הצנחנים – זכה בפרס לסטודנט המתנדב תשמ"ח מטעם נשיא אוניברסיטת תל־אביב, פרופ' משה מני. עוד שלושה סטודנטים מאוניברסיטת תל־אביב זכו בפרס גלסברג למעורבות חברתית. פרס הנשיא הוענק לשי נחשון על היותו בארבע השנים האחרונות "אח בוגר" לשלושה בניו של צנחן, שנהרג במלחמת לבנון. שי החל בהתנדבותו דרך עמותת הצנחנים עוד בהיותו בשירות חובה. גם היום למרות עומס הלימודים והצורך לעבוד לפרנסתו, הוא ממשיך להיות בקשר הדוק קבוע עם בני המשפחה. על פעולותיו, הנעשות בהתנדבות, במסירות ובאחריות רבה זכה שי נחשון לפרס.

בריחומן

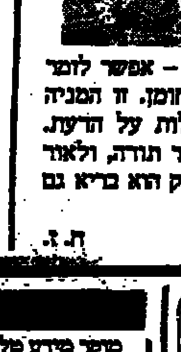

מבעוד מועד כדי לתפוס את מקומו בדוכני "שבוע הספר", יצא לאור כרך בדיחות נוסף של דידי מנוסי (בתמונה). אחרי "בדיחומן לשבת" (א') ו"עוד בדיחומין" (ב') הופיע עתה "בדיחומן גם גם" (ג'). כמו קודמיו, גם הוא בהוצאת "כנרת". ואם לא די בכך, הרי שבין לבין יצאה גם קלטת של בדיחומין ממוחשב. לאור כל אלה – ובא לא לשכוח את מדורו השבועי ב"ידיעות אחרונות" – אפשר לומר כי דידי מנוסי הוא ממש בדיחומן. זו המניה החיובית ביותר שאפשר להעלות על הדעת. עובדה שהיא מוצאת קהל אסיר תודה, ולאור הביקוש הרב אפשר לומר שצחוק הוא בריא גם לכיס.

ת. ז.

נחנך

בית הספר הצרפתי בתל אביב נחנך על־ידי שגריר צרפת בישראל אלן פייארה, וראש עיריית תל־אביב־יפו שלמה להט. בית הספר שופץ והורחב הודות לתמיכת משרד החוץ הצרפתי ועיריית ת"א־יפו. לומדים בו בני נוער מכל האזרחויות לפי תכנית הלימודים של משרד החינוך הצרפתי.

בתמונה: מימין – ראש עיריית תל־אביב שלמה להט ושגריר צרפת בישראל.

המשל והנמשל

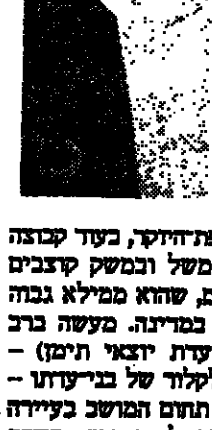

בכנס השנתי של המרכז הישראלי לניהול, הוזמנו לפורום המסכם, בהתאם למסורת רבת שנים, שר־האוצר, מזכ"ל ההסתדרות ו נשיא התאחדות התעשיינים, שאותם הגדיר המזכ"ל ישראל קיסר (בתמונה) ברוח טובה וקלילה "הלהקה הקבועה". בדבריו בכנס, בנוכחות השר ונשיא התעשיינים, עשה קיסר חשבון עם אלה שמטיפים השכם והערב להקפאת שכר וביטול תוספת־היוקר, בעוד קבוצה נבחרת של מיוחסים בממשל ובמשק קוצבים תוספות מפליגות לשכרם, שהוא ממילא גבוה לעומת המוני השכירים במדינה. מעשה ברב תימני ("מורי", בלשון עדת יוצאי תימן) – המשיל קיסר משל מהפולקלור של בני־עדתו – שחמור פרץ בשבת את תחום המושב בעיירה וצעירי המקום רצו להחזירו לבית הרב. "בשבת אסור להחזיר חמור לתחום המושב" – פסק אותו הרב חד וחלק. "אבל החמור הוא חמור של הרב" – השיבו הצעירים. "אם כך" – פסק שוב אותו הרב – "מותר להחזירו כשאתם מחזיקים באוזניו". זה היה המשל שסיפר קיסר וכל משתתפי הפורום, לרבות השר והנשיא, הבינו היטב למי הכוונה.

טכניקה של בלי שליט

ברידג'

מאת ארנונה שפאן

בדרך כלל במדור זה אנחנו מספרים על ידיים שהיו וכיצד ביצע אותם שחקן זה או אחר בצורה מבריקה. כמובן שהמטרה אינה האדרת שמו של השחקן, אלא המסקנה, כיצד יש לשחק ולבצע חוזה מסוים, כיצד עליכם להתיחס ליד מסוימת, ומהם הסיכויים הטובים ביותר, או דרך המשחק הנכונה ביותר שעליכם לבחור בה. לפניכם חלוקה מסוימת, הבה נראה יחדיו מהי הדרך הנכונה לביצוע החוזה.

צפון: ♠Q 10 ♥A 9 4 ♦J 4 2 ♣K Q 7 6 4
דרום: ♠A K J ♥K Q J ♦Q 9 5 3 ♣5 3 2

מחלק: דרום
פגיעים: כולם
ההכרזה:

דרום	מערב	צפון	מזרח
1 בלי שליט	פאס	3 בלי שליט	פאס
פאס	פאס		

מערב מוביל בתשיעית ספייד, עתה עליך, קורא יקר, לבצע את החוזה. הבה נחשב ביחד. אנו סופרים שלוש לקיחות בספייד, שלוש לקיחות בהארט ולקיחה בטוחה בקלאב. ברור לנו עתה שללא פיתוח סידרת הקלאב לא נוכל לבצע את החוזה. כמה לקיחות אנו יכולים להפסיד בקלאב? התשובה, לא יותר משתי לקיחות, משום שיש לנו שני מפסידים בדיאמונד. באם סידרת הקלאב מחולקת 3:2 הרי שאין בעיות לבצע את החוזה. אולם עלינו לחזות אפשרויות גרועות יותר ולנסות לבטח עצמנו כנגדן (באם אפשר). מה צפוי לנו באם סידרת הקלאב מחולקת 4:1. באם הקלאב נמצאים במזרח הרי שקשה עלינו לבצע את החוזה, אולם באם הקלאב נמצאים בידי מערב כיצד עלינו לשחק, מה דעתכם? הבה נבחן: במצב המסוכן (אפשרות להפסיד שלוש לקיחות) יכול להיות באם בידי מזרח אלוף בודד בקלאב, לכן עלינו לנקוט בצעדי מניעה, לשחק לעבר המלך המלכה שבדרום ולשחק קלאב קטן מהדרום. ולאחר מכן שוב יחזור הכרוז ליד, ישחק קלאב קטן מידו ובאם מערב לא משחק את האלוף, ישחק הכרוז את המלכה מהדרום ועל ידי כך יבטיח את ביצוע החוזה גם למקרה של חלוקה 4:1 בידי מערב. החלוקה המלאה במקרה זה היתה:

צפון: ♠Q 10 ♥A 9 4 ♦J 4 2 ♣K Q 7 6 4
מערב: ♠9 8 7 6 4 ♥10 7 ♦K 10 ♣J 10 9 8
מזרח: ♠5 3 2 ♥8 6 5 3 2 ♦A 8 7 6 ♣A
דרום: ♠A K J ♥K Q J ♦Q 9 5 3 ♣5 3 2

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

עקב הפגנת שעון קיץ תחילת הקונצרטים במוצאי שבת וחגים תהיה בשעה 9 בערב

תל־אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 8
סדרה ה': הערב, 5.6.88
ליאונרד ברנשטיין
מנצח
מישה מאיסקי
צ'לן
התכנית:
ברנשטיין – "משחק יובל"
בלוך – "שלמה"
דבוז'אק – קונצ'רטו לצ'לו

תל־אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרטים למנויים מהעונה הקודמת (1986/87)
סדרה ב': יום ב' 6.6.88
סדרה ג': יום ג' 7.6.88
ליאונרד ברנשטיין
מנצח
מישה מאיסקי
צ'לן
התכנית כמו בתיא סדרה ה'

תל־אביב, היכל התרבות
קונצרט למנויים מס' 10
סדרה א': יום ד' 8.6.88 בשעה 8.30 בערב
סדרה ב': יום ה' 9.6.88 בשעה 8.30 בערב
סדרה ג': מוצ"ש 11.6.88 בשעה 9 בערב
קלאוס טננשטדט
מנצח
מאריה ז'ואאו פירס
פסנתרנית
התכנית:
מוצרט – הפתיחה ל"חליל הקסם"
מוצרט – קונצ'רטו לפסנתר ק. 467
בטהובן – סימפוניה מס' 3 "ארואיקה"

תל־אביב, היכל התרבות, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 9
סדרה ד': יום א' 12.6.88
סדרה ה': יום ג' 14.6.88
סדרה ו': יום ד' 15.6.88
קלאוס טננשטדט
מנצח
מאריה ז'ואאו פירס
פסנתרנית
התכנית כמו בת"א סדרות א־ג

ירושלים, בנייני האומה, 8.30 בערב
קונצרט למנויים מס' 9
יום ה' 16.6.88
קלאוס טננשטדט
מנצח
מאריה ז'ואאו פירס
פסנתרנית
התכנית כמו בת"א סדרות א־ג

נמשך חידוש כרטיסי המנוי לעונת הקונצרטים 1988/89

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

החלה הרשמת מנויים חדשים לעונת הקונצרטים 1989/89
(לסדרת מוסיקה קלאסית קלה לעונת 1988/90)

המעוניינים יפנו למשרדי התזמורת
בתל־אביב, בטל: 03־295095 בכל יום בין השעות 10—13
בחיפה, בטל' 04־664167 בימים א' ב' ה' ו' בין השעות 10—12; בימי ג' בין השעות 16—18.
בירושלים, במשרד "בימות" טל' 02־240896

קבלת מודעות 24 שעות בדחף
מודעות
משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי המודעות ל'
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב' דחף דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363 239952

בשירות

מוקד מידע טלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת וחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל:
טלפון 03־433300
בימים א' עד ה'
מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב ביום ו' וערבי חג
מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
אזור תל־אביב
רחוב בר כוכבא מס. 49 – טלפון 03־284649
בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00
בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00
אזור חיפה
רחוב הנמן 26 קומה ב' – 04־523566
כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00
ער"ן עזרה ראשונה נפשית
בתל־אביב – 03־5461111
קו לילדים ונוער – 03־261113
ירושלים – 02־227171
חיפה – 04־672222
נתניה – 053־335316
כרמיאל (גליל) – 04־988410
כפר־סבא – 052־913999
באר־שבע – 057־418111.
קו פתוח – ארוץ קשבת לילדים ובני נוער
בתל־אביב 03־221680 (24 שעות)
נעמת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה
בימים א' עד ה' מ־9.00 עד 16.00 – 03־235922
קו פתוח לקשיש 02־690685
האגודה להגנת האזרח בישראל – סניף תל־אביב – בן יהודה 146
טל': 239207 בימים א' – ה' 3 – 9

אלמקס יעילה פי 3 במניעת עששת
משחת השיניים

תורנות בתי מרקחת

תל־אביב
בן יהודה – בן־יהודה 142 – 223535
בבלי – עוזיאל 1 פינת טולדנו 10 בבלי – 440552
חיפה
יבנה – אבן סינא 7 – 672288

פתח־תקוה
קופ"ח כללית – חיים עוזר – 905271
בת־ים – חולון
בני בת־ים – הנביאים 3 בת־ים – 5515671
אורון – הופיין 52 חולון – 889155
קופ"ח – עין יהב – עין יהב 2 חולון – 884854

אלמקס

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומית עמק חפר
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, אישרה, באישור שר הפנים, שינוי תכנית/מתאר מקומית הנקרא: "שינוי תכנית/מתאר מקומית מס' עח/200/17".

אלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 8216 חלק מחלקה 14, בית יצחק.

עיקרי הוראות שינוי התכנית: שינוי יעוד משטח חקלאי לשטח המיועד לתחנת תידלוק מטיפוס ג.

ההודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפרסומים:

מס' 3248 תשמ"ה עמ' 3356 והעתון הבוקר הצופה מתאריך 27.6.85 והעתון ערב מעריב מתאריך 27.8.85 בשפה העברית והעתון בוקר נוסף דבר מתאריך 27.8.85.

שינוי התכנית האמור בצורה שבה אישרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליה, הופקד במשרדי הועדה המחוזית והאמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה וכל המעונין רשאי לעיין בו, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

27.5.88
דב שיש
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה – מחוז המרכז

על שם נחום גולדה
כולל בנין ע"ש משפחת אברהם האריה שהשל
"שדות של זהב"
השקת הבמה של הפרס העוסק בהתיישבות החקלאית של יהודים בעיקר במזרח אירופה בעת הגירוש.
בתכנית: ברכות מפי ח"כ יצחק ארצי ושר החקלאות מר אריה נחמקין
הרצאה מפי פרופ' מתתיהו מינץ על "נטיות האגרריזציה בנושא המזרח"
על המרכז: יוסי קודיסקי
מנחה: נתן בירוק
הערב, בשעה 20.00 באודיטוריום "בני ציון" בית התפוצות

עשה את המינימום למען אלה העושים את המקסימום.
תן תרומה לחייל!
נהג ו

מלים בשם החיות

כל עיר בונה את תלומותיה, והחלומות של תל־אביב הם חניון וקניון ובוטיקים ובתי קפה. הגן והחיות הלכו להם לבלי שוב

גן־החיות של תל־אביב שכן בלב העיר, בתוך הטלאי הירוק של „גן־הדסה", פרדס זקן מימים ישנים. פרדס זה זכה בראשוניות נוספת: בריכת ההשקיה שלו שימשה בשנות ה־30 וה־40 בריכת השחיה היחידה של העיר.

סיפור גן־החיות ראשיתו ברב תמהוני, הרב בלושטיין, שהעמיד בסוף שנות ה־30 ליד בית קטן ברחוב הירקון כמה כלובים ובהם אריה אחד וקופים ותוכי מתנשא. משגדל הגן, עבר לפרדס הישן במרכז העיר. במקומו של הרב בלושטיין בא ברוך גופר, מי שהיה שופר רוכב: ג'וני המטפל קשור היה לבעלי־החיים יותר מאשר לאנשים, ואותו יקה בעל כרס, שהיה מוכר גלידות בשבילי הגן ומדריך אל הקוף המטפס על גבו, נראה כאילו לא יצא מעולם מתחומי הגן.

ילדי העיר ומבוגריה ובני הארץ ביקרו בגן והריחו טעמם של ג'ונגלים ויערות ארצות־פלא. הגן היה מפלט. אתה עובר את הכביש ונכנס לעולם רחוק אלף פרסה מהעיר, מציץ באקוואריום הרגוע, והחיות המשונות המרוחות נוחות לבריות ומעירות כי לא כל מה שנראה כחשוב, חשוב. אבל צריך הרבה הומור כדי להחזיק גן־חיות בלב העיר, על אדמה יקרה, מוקף כבישים וקווי אוטובוסים ושכנים מתלוננים. בסופו של דבר הצליחו פרנסי העיר לחסלו. מי אנחנו שנצא למלחמות בשם אהבותינו כנגד טובת העיר?

וכך נסגר הגן לפני שבע שנים וחיותיו עברו לפארק של רמת־גן. פרנסי העיר, שלא ידעו מה לעשות בחיות, נתנו את כולן, אוסף שכל עיר היתה מתפארת בו, מתנה לעיר אחרת. אינני בטוח שיש הרבה מקרים בהם נותנת עיר במתנה ליישוב אחר גן חיות שלה, כאדם המתפטר מגורי חתולים שאיננו יודע מה לעשות בהם.

עכשיו נמצא בידי העירייה שטח רחב מידות וריק מכל. אפשר היה לחבר עם כיכר העיר שלפני בניין העירייה ולהקים בלב העיר כיכר וגן מרכזיים. אבל, וזאת מבינים כל יודעי־עסק, אין זה מתקבל על הדעת. „לבזבז" שטח גדול כל־כך על גן וכיכר, ומכרזהו לבניין עסקים גדול ולבניין עשירים מתגבה לשמים.

וזה מה. ראש־העיר נלחם בזמנו בחירוף נפש כדי להפוך את כיכר המדינה, שבצפון העיר, לגן ומוכן היה לשלם כסף רב לבעלים. ראש־העיר תובע להרוס בתי־ציבור בעיר כדי לנטוע במקומם גנים. ודווקא כאן, במרכז העיר, במקום שאדמה שייכת לציבור ואפשר היה לנטוע שם גן מרכזי ראוי לעיר גדולה, החליטו על הקמת מרכז מסחרי ובניין מגורים. וכרגיל במקרים כאלה, זכתה קופת הציבור למעט מאוד תמורה לעומת רווחיהם של הקבלנים. אבל מי אני שאבין פרנסי עיר.

בימים אלו נחנך המקום. מרכז מסחרי מהודר שבו חנויות ובתי־עסק ובוטיקים ובתי־קפה ומסעדות ומדרגות נעות ואפילו מזרקה, זכר לבריכת גן־הדסה. חניון גדול וגג של בטון פתוח לציבור, ומעל לכל אלו מתנשא בית מגורים בן 20 קומות, מיועד לאלו ששילמו מאות אלפי דולר ויזכו ליהנות מההנאה הפרושה לרגליהם. המקום נאה ורצפת השיש שלו מבריקה, רבים נוהרים במסדרונותיו, והחנויות ובתי־העסק מציעים כל טוב העולם. כל עיר בונה את חלומותיה, ומקדשיה של תל־אביב כיום הם קניון וחניון ובוטיקים ומסעדות ובתי־קפה, אשרינו שכינו.

ובינתיים החיות. הללו כפי שאני שומע, חיות את חייהן ברווחה בכרי הדשא של פארק רמת־גן. אם הן מתגעגעות למקום מושבן הישן, אינני יודע. יש להניח שאין נוסטלגיה מכלא לכלא. אפשר שהג'ירף מרים לעתים את ראשו מעל לעצים ומבקש לראות את הגן הישן, והאריה הזקן, 15 או 16 דורות לאריה הבראשית של הרב בלושטיין ברחוב הירקון, חולם חלום במנוחת הצהריים החמים, על גן בלב העיר, שם נתגדל ונתחנך, ואינני בטוח אם היה או לא היה. הפילים, כך אומרים, זוכרים. אבל הפילים יש להם סבלנות, והם מבינים את הכל וסולחים לכל. מישהו אולי ממלמל שם על „העיר הגדולה אשר יש בה הרבה משתים־עשרה ריבו אדם, אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו ובהמה רבה". אבל זה כמובן לא משפט שלי. פסוק זה היה אהוב לצטט שכן, אחד מדיירי הרחוב, לא רחוק מגן־העיר, דוד בן־גוריון (והרחוב גם נקרא על שמו). פסוק זה הוא אמר משמו של יונה הנביא. אולם הבהמה הרבה, כאמור, כבר נטשה את העיר.

שלמה שבא

מי אמר שהמשטרה הצבאית מפחידה? לא מפקדה תא"ל אמיל אלימלך ובוודאי שלא החיילות שלו, במדים ובבגדי־ים.
צילום של דובר צה"ל

קומוניקציה / דניאל בן־סימון

האם תהיה „בזק" מונופולין

חברת "בזק" ומשרד התקשורת ניתקו מגע. מנכ"ל משרד התקשורת פרש. מה גורם שם לקצר בקומוניקציה?

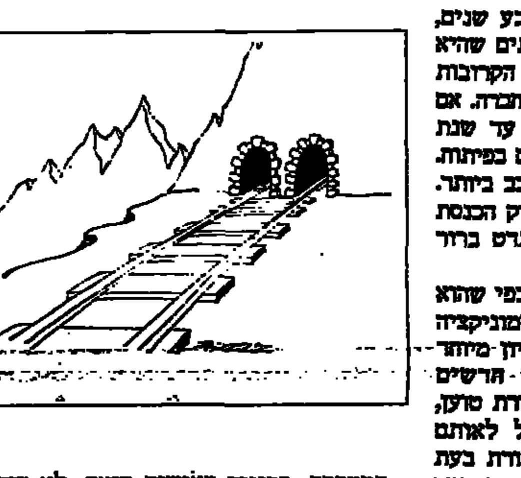

לפני כשבוע, מעל דוכן הכנסת, הלל שר התקשורת גד יעקבי, במשך שעה ארוכה, את הישגי המשרד שעליו הוא מופקד. ויש אכן במה להתגאות. בשנים האחרונות חל שיפור עצום בשירותי הטלפונים ובמיוחד בשירותי הדואר. „בעולם כולו וגם בישראל מתחוללת מהפכת תקשורת, המשולבת במהפכת המיחשוב והמידע", קרא השר מעל דוכן הכנסת. „זה התחום המצטיין בקצב הצמיחה הגבוה ביותר בעולם, וישראל מדביקה את המגמה הזאת".

חברת „בזק" היא המוביל הלאומי בתחום התקשורת. מאז הקמתה, לפני כארבע שנים, חוללה החברה מהפך אמיתי בשירותים שהיא מעניקה לאזרחי המדינה. גם בשנים הקרובות צפויה הרחבה משמעותית בפעילות החברה. אם לא יחולו שינויים, תשקיע החברה עד שנת 1992 סכום של מיליארד וחצי דולרים בפיתוח. המצב על־פני השטח נראה אפוא מלבב ביותר. אבל חברת „בזק", שהוקמה על־פי חוק הכנסת בשנת 1982, פועלת עדיין ללא מנדט ברור לגבי סמכויותיה.

החברה טוענת שהרשיון הכללי, כפי שהוא ניתן לה, מתייחס לכל תחומי הטלקומוניקציה ומשחרר אותה מן הצורך בקבלת רשיון מיוחד ממשרד התקשורת לשירותים חדשים ולטכנולוגיות חדישות. משרד התקשורת טוען, שהרשיון הכללי של „בזק" מוגבל לאותם השירותים ש„ירשה" ממשרד התקשורת בעת הקמתה. „ההגבלה נועדה להבטיח שתישמר תחרות שווה והוגנת בתחום הטלקומוניקציה", אומר בן־עמי גוב, המנכ"ל הפורש של משרד התקשורת, „וזאת כדי למנוע השתלטות מונופוליסטית של „בזק" על כל ענף התקשורת. מי שיפסיד מזה הוא ציבור הצרכנים".

בן־עמי גוב ניהל מאבק בלתי־נלאה בחברת „בזק". מיום שמונה למנהל משרד התקשורת פעל להגבלת שטח המחיה של „בזק". הוא גילה, להפתעתו, שמשרדו איבד כל שליטה על החברה. יושב־ראש מועצת המנהלים של „בזק", יורם אלסטר, פתח במאבק נגדי במנכ"ל, עד כדי החרמתו. הוא פשוט הפסיק להתייחס אליו. כל אחד מהשניים טען שהוא האיש הממונה על המערכת. בסוגיה האישית הזאת, לא היה מי שיכריע. השר יעקבי הציע פשרה אופיינית: הפגישות בין המנכ"ל לבין היושב־ראש יתקיימו לסירוגין, פעם במשרדו של זה ופעם במשרדו של זה. כך ישמר כל אחד על כבודו.

אולם גם התערבותו של השר לא הצליחה לגשר על הפערים בין השניים. חברת „בזק", על כל 9000 עובדיה, ומשרד התקשורת ניתקו כמעט כל מגע. כדי לרצות את מנכ"לו הפגוע וקצוץ הסמכויות, החליט יעקבי בחודש פברואר האחרון להיכנס לעובי הקורה. הוא הקים ועדה ציבורית, שתפקידה לקבוע מי צודק בוויכוח על משמעותו של הרשיון הכללי של „בזק". הוועדה אמורה להגיש את מסקנותיה לשר בסוף החודש הזה. הקמת הוועדה נועדה למעשה לרצות את עובדי משרד התקשורת ובראשם את המנכ"ל.

בשביל בן־עמי גוב, מסקנות הוועדה כבר לא יעלו ולא יורידו. לפני שבועיים הוא הגיש את התפטרותו לשר התקשורת ובכך נטש את המערכה בעיצומה. פגשתי אותו כחודש לפני שהתפטר. הוא נשמע מאוכזב ולא תלה הרבה תקוות במסקנות הוועדה. „אני מאמין גדול בשוק התחרות החופשי", אמר אז. „לצערי, „בזק' אינה ששה לכך. היא חותרת להיות לחברה מונופוליסטית. עובדי „בזק' הציגו אותי כאויב העם. בסך־הכל רציתי את טובת הציבור. לפי מיטב ידיעתי לא היתה למחוקק כל כוונה להעניק לחברה רשיון כללי בלתי־מוגבל. נוסח החוק הוא תוצאה של פשרות ולחצים של גורמים אינטרסנטיים ולכן הוא ניתן לפירושים שונים. חברת „בזק' מנצלת את גודלה העצום ואת התלות שכל הגורמים פיתחו בה. הם בעצם עושים מה שעולה על דעתם, בלי להתחשב בשום גורם".

אם כן, לכאורה תם הוויכוח סביב השאלה מי ישלוט על חברת „בזק". סביר להניח שהפרשנות שתשרור היא פרשנותו של צבי אמיר, מנכ"ל „בזק", כפי שניסח אותה בשביל שר התקשורת: „הרשיון הכללי שהוענק לחברה מקנה אמנה בסיסית... וכל פגיעה או צמצום בהיקפו פוגע באושיותה ובעתידה. הפרשנות שגורסת שהרשיון הוא מצומצם, משוללת כל בסיס חוקי או ענייני והינה מגמתית; תוצאתה תהיה שהחברה תיהפך, למעשה, ליחידה ממשלתית, שניהולה המעשי בידי המשרד... „בזק' הינה חברה ממשלתית, המנוהלת על־ידי מועצת המנהלים שלה, על־פי שיקולים עסקיים, ואין להתערב בשיקולים אלה של החברה".

השר יעקבי איננו שש להיכנס למאבקים כוחניים עם עובדי „בזק". במיוחד לא בתקופת בחירות. לפני שבועיים הוא מינה את יצחק איש־הורוביץ למנהל הכללי החדש של משרד התקשורת. עכשיו, כש„בזק" והדואר השתחררו מהפרוטקטוראט של משרד התקשורת וזכו לעצמאות ניהולית ותיפעולית, למי נחוץ בכלל משרד התקשורת?

צעיר לכנסת / יצחק מרידור

פנים חדשות בתק"ם

תגי מירום הוא קיבוצניק, משפטן ורוצה להחזיר לתנועות הנוער את מעמדן. אם ייכנס לכנסת, כמובן

„רבים מן המצביעים לכנסת הם אנשים צעירים, בני 18 עד 40. הם רוצים לראות בכנסת אנשים שמבינים אותם ומדברים בשפתם. על כך צריכה לחשוב מפלגת העבודה בגיבוש הסופי של רשימתה לכנסת". הדובר, חגי מירום, בן 41, חבר קיבוץ יפעת, משפטן, מזכ"ל תנועת „הנוער העובד והלומד", הוא אחד ממועמדי התק"ם לכנסת.

חגי הגיע ליפעת כשהיה בן שבע, עם הוריו. הם לקחו חלק בעליית הקיבוץ על הקרקע ב־1954. בתום לימודיו התגייס לצה"ל, לקומנדו הימי, שם נפצע די קשה. כשחזר לקיבוץ עבד בכותנה, ריכז ביפעת את חברת־הנעורים, היה רכז כוח־האדם, ואחר־כך הלך ללמוד משפטים. עם סיום הסטאז' פתח לשכה משפטית מצליחה ביפעת, היה שופט בבית־הדין העליון של ההסתדרות ובגיל צעיר יחסית נכנס לפעילות ציבורית. היה פעיל במשמרת הצעירה, נבחר למרכז המפלגה וללשכה שלה ולפני שלוש וחצי שנה מונה למזכ"ל תנועת הנוער העובד והלומד.

– מדוע אתה רוצה להיות חבר כנסת?

תשובה: „משחר ילדותי הייתי אדם מעורב. אני חושב שזה רק טבעי שאנשים ישאפו להיות מעורבים במערכות שיש להם יכולת לפעול בהן ולהצליח. אם בגיל הנעורים אתה מדריך, וכבר בגר אתה פעיל במשמרת הצעירה ומקיים פעילויות פוליטיות אחרות, מדרך הטבע יש לך נטיות פוליטית ואמביציה פוליטית.

– באילו תחומים תרצה לעסוק בכנסת, אם תיבחר?

תשובה: „כמשפטן, אוכל לתת ביטוי ליכולת החקיקה שלי. הרי לשמה של החקיקה נועד בית־המחוקקים הבלתי־מחוקק הזה שלנו. לדעתי, הכנסת סובלת ממעוט משפטנים בתוכה. לא שאני חושב שבעצם היותך משפטן אתה כבר מתאים להיות חבר כנסת, אבל טוב היה אילו ח"כים רבים יותר היו בעלי השכלה משפטית. זה היה נותן בידיהם כלים טובים יותר להבנת המערכת הקונסטיטוציונית. יש לעשות לקבלת חוקה בישראל, ודווקא בתקופה הזאת שבה המערכת הדמוקראטית, לפי תפישתי, מאויימת. חשוב מאד לקבוע קודקס חוקים דמוקראטיים כאלה, שלא יהיה אפשר לשנותם חדשות לבקרים. הייתי רוצה להשפיע בעיקר בהבטחת המשטר הדמוקראטי וזכויות האזרח.

„אני רוצה גם לפעול בכנסת ה־12 להחזרת כבודן ומעמדן של תנועות הנוער, אבל שלא יהיו כאן אי־הבנות: אם אהיה בכנסת, אהיה בראש וראשונה שליחה של התנועה הקיבוצית המאוחדת. אהיה נאמן להחלטות התנועה, ועל פיהן נפעל אני ונציגי הקיבוץ האחרים כחבורה תק"מית בכנסת, אבל לא נהיה כמו נציגי אגודת־ישראל – לא נסתפק רק בדאגה לבית התק"מי. להיות נציגי תק"ם פירושו, מבחינתי, שאנחנו יוצאים מתוך בית שיש לו השקפה, שיש לו עמדות, ואנו ממלאים שליחות תנועתית כוללת.

– מה הן תפישותיך ההתיישבותיות?

תשובה: „אני חרד מאד להתיישבות, ההולכת ונזנחת. המשבר הפוקד את ההתיישבות בגליל, בגולן, בנגב, בערבה נהפך לבעייתם של המתיישבים לבדם. אני חושב ומקווה, שהחבורה שתייצג את העבודה בכנסת ה־12 תקים לובי התיישבותי לוחם, שיעסוק לא רק בעניינים הכספיים והכלכליים של ההתיישבות אלא גם בדימוי שלה בציבור.

„המדינה משקיעה כיום את עיקר משאביה בחבלי ארץ שאסור ליישב אותם וזונחת חבלי ארץ שהם נטו מדינת ישראל. הגליל הולך ומאבד כל שנה אלפי יהודים. כיום יש רוב ערבי ברור בגליל, והקרב הוא על בלימת הירידה ממנו. זה איזור נטו של מדינת ישראל, שאפשר היה להפכו לגן פורח, ציוני יהודי.

„בעיניי, האזרח התל־אביבי והאזרח מקריית־שמונה שניהם אזרחים טובים, אבל אני חושב שהאזרח של קריית־שמונה הוא גם שליח של המדינה בהתיישבות על גבול הצפון, והוא זכאי לתנאים מועדפים מאלה של האזרח שבתל־אביב. אם המדינה מעניקה יחס שווה או אף פחות מזה לשליחיה שבאזורי הספר, היא עושה להם עוול משווע".

– כיצד צריכה מפלגת העבודה, לדעתך, לצאת עכשיו לציבור?

„אני חושב שהיא צריכה להציג לפני הציבור מסרים ברורים וחדים. אני רואה כדבר תמוה ביותר את הנסיון לשדר אל כולם, לחפש קירבה אל הבוחר הימני ואל הבוחר השמאלי בעת ובעונה אחת. אין לזה כל שחר, בעיקר לא במציאות הישראלית, שהדברים ניצבים בה כעת חד־משמעית: האם יש נכונות למסור שטחים תמורת שלום או שיש נכונות לדבוק ב„ארץ ישראל השלמה" ולוותר על השלום? כך צריך להעמיד את הברירה, ויש לומר בפה מלא, שמפלגת העבודה עומדת על מסירת שטחים תמורת שלום.

„אני משוכנע שאם המסר העיקרי של מפלגת העבודה ייצא מפי אנשים צעירים, הוא ייקלט. זה היה, בין היתר, גם סוד הצלחתו של הליכוד בבחירות קודמות, כאשר הציב צעירים כמו שיטרית ודומים לו לפני דור הבוחרים הצעיר. הצעירים ראו אפשרות להזדהות איתם. המרכז כלל הפעם בפאנל, בסיבוב הראשון, אנשים כמו אמיר פרץ, חיים רמון ויוסי ביילין, שהם מאד קיצוניים בתפישת השלום שלהם, ומאידך גיסא אנשים כמו מיכה גולדמן ודענן כהן, השונים מהם בתפישתם אבל שפתם ועגתם היא כזאת שמדברת לנוער. אני חושב שהגישה הזו תעזור לנו לזכות בקולותיהם של צעירים רבים".

דבר מארח / יגאל וילפנד

לבטל את בחינות הבגרות

כמדי שנה מופיעים ראשי משרד החינוך ודובריו ומוסרים לעם בישראל על חידושים במתכונת בחינות הבגרות, על החמרה עם המעתיקים ועל „ועדות חדשים", שישקמו את החינוך בישראל. עצוב לראות את „מובילי" החינוך בארץ מגששים כל פעם מחדש להקים את סוכת־הבגרות הנופלת, ועצוב עוד יותר לראות את אלפי התלמידים, המשחיתים את זמנם וכשרונם בהתכוננות לבחינות אלה.

בתקופתו של השר המר, שאינו איש תנועת העבודה, היו חידושים לעבר יתר בחירה, מקוריות והעמקה, לעבר שותפות בין מחנכים ותלמידיהם, חידושים שהצמיחו הישגים מסוימים בכיוון של סגירת פערים. באותן שנים הגיעו רבים יותר מבני כל השכבות אל ספסלי האוניברסיטה. והנה, דווקא שר־החינוך יצחק נבון, ממנהיגי תנועת העבודה, נכנע לטענות האוניברסיטאות בדבר ירידת הרמה (איזו רמה בדיוק?) ומיהר, עם חלק מיועציו, להחזיר אותנו אל המתכונת הישנה והקשוחה.

מי שבא בטענות למעתיקים ולמוריהם על העתקות ושקרים יודע בסתר לבו, כי אלה בנים חוקיים של השיטה, כמו שינון חסר דמיון ושאר הרגלים, המובילים ליתר הצלחה. מי שבא בטענות לצרות האופק, לקונפורמיות ולהקצנה ימנית בקרב הנוער, יודע שהם חלק מהותי מן הפילוסופיה של הבגרות, שכל־כולה היא הליכה בתלם, חוסר מחשבה מקורית, ונתינת הכוח הסמכות בידי עולם המבוגרים, ללא שיתוף וצמיחה־ביחד של הנוער ומחנכיו. מי שמוותר על מהלכים דמוקראטיים מודרכים בחינוך ומטפח גישה היראכית וסמכותית לשמה, אל יתפלא שיצמח לו דור המוותר על דמוקרטיה במדינה, מחפש מנהיג חזק וכל־יכול, ומטפח גישות גזעניות.

אם היו זרמים ומגמות אחרות שטיפחו חברת נעורים מעורבת ואיכפתית, לימוד לא פרונטאלי, הערכה למאמץ ולמחשבה מקורית ומעמיקה ולא מספרים, ציונים ותעודות, אם היו זרמים שדגלו בלימוד שהוא שיתוף בין מורים, חניכים ואף הורים, אם היו זרמים שראו את העיקר בערכי השיתוף והשוויון, אחוות העמים, וטיפוח הייחודי בכל אחד ואחת, תוך שימת דגש בחיי חברת נעורים עצמית, האחראית לחייה – אם היו זרמים כאלה, ואם פה ושם הם עוד ישנם בקיבוצים, בעיר ובעיירה, הרי הם הולכים ומתחתרים על ייחודם כדי להיות „כמו כולם".

הגיע הזמן לבטל את בחינות הבגרות, לאפשר לכל הרוצה בכך ללמוד שנה ראשונה באוניברסיטה ואז לקיים הליך מוסכם, שיאפשר לסטודנט להמשיך ולהתאים עצמו ללימוד המתאים לו.

אלה הרצים היום לקו הגמר של הבחינות ועוד יותר מהם שולחיהם ובוחניהם, מן הראוי שיחשבו על כך ביום הבחינה, וישיבו להתקומם ולשנות.

מובאה

„כשהייתי ילד היו כארבע מאות אלף דוברי עברית, ועתה ישנם שישה מיליון, מהם כמיליון וחצי ערבים ועוד כחצי מיליון החיים בארה"ב".

הסופר עמוס עוז במסיבה לכבוד ההוצאה לאור של הכרך השלישי של „הסיפורת העברית 1880 – 1980 מאת פרופסור גרשון שקד.

יפו לפני מפנה (ג') / נתן רועי

ארוכה הדרך לשיקום

52 אחוזים מכלל התלמידים הערבים ביפו נושרים מבית־הספר. „מצב החברתי ביפו", קובעים מחברי סקר, „הוא בשפל המדרגה"

הקריאה לשיפור תנאי החיים ביפו הערבית יצאה באוקטובר 1980 מפי קבוצה של צעירים ערבים, אנשי אינטליגנציה ומקצועות חופשיים, שצמחו מתוך התנאים הקשים של עירם. הצעירים התארגנו ב„אגודה למען ערביי יפו" (רביטאה), במטרה לערוך סקר על מצוקותם המחריפה של ערביי עירם.

בסיום עבודתם הוציאו חוברת בשם „הגדרת נפח המצוקות במגזר הערבי ביפו", שהיתה סיכומו של אותו סקר. מהסקר עלה, שערבים מאיזור המרכז בורחים בעיקר דרומה ומזרחה משכונת עג'מי, שהיא המרכזית והגדולה שבשכונות יפו. את הבתים שפנו בעג'מי הרסו בבולדוזרים. הריסת המבנים, טענו מחברי הסקר, משאירה אחריה פסולת בניין ואשפה, ותנאי התברואה במקום מידרדרים, עד שהם סכנה לבריאות. מחברי הסקר מצאו, כי על חלק גדול מהמבנים הוחלו צווי הריסה, אף־כי מבחינה הנדסית לא היו מסוכנים, וכי לא ניתנו רשיונות לשיפוץ המבנים ולהרחבתם למשפחות שהתרחבו. המצב החברתי באיזור, קבעו עורכי הסקר, בשפל המדרגה ובולטת תופעת העבריינות.

על־פי הסקר מ־1980 מנתה האוכלוסיה הערבית 15,000 איש. 54 אחוז מהמשפחות היו בנות יותר משש נפשות. צפיפות הדיור הממוצעת היתה 2.39 נפש לחדר. עוד מימצא: 74 אחוז מערביי יפו הם צעירים מתחת לגיל 30; רק 16.3 אחוז מהמשפחות גרים בבתים משותפים.

נוכח מימצאי הסקר קראה „האגודה למען ערביי יפו" לנקיטת צעדים מיד „כדי לחלץ את האוכלוסיה מהמצב החמור שאליו נקלעה". בשלב הראשון הציעו הצעירים להכריז על שכונות עג'מי וג'בליה כעל איזור שיקום, בהסתמך על המלצות משרד הבינוי והשיכון. בין היתר תבעו להפסיק הריסת מבנים בעלי מבנה איתן בשכונות הללו, לאפשר למשפחות מרובות ילדים להרחיב את שטח מגוריהן ולסייע להן בכך, לתת למשפחות המתגוררות עדיין בבתים מטובים פיצוי הוגן, שיאפשר להן לרכוש דירה במקום אחר, או למסור להן דירה אחרת תמורת הדירה שברשותן. בשלב השני הציעו, כי תוגש תוכנית־מיתאר מפורטת לשיקום האוכלוסיה הערבית ביפו, שתבוסס על נתונים דמוגראפיים ועל דרישות התושבים.

מתוך כל המצוקות שחשפו, הצביעו הצעירים על מה שהיה, לדעתם, לב הבעיה – השבר בחינוך. מספר התלמידים ביפו היה אז, על־פי החוברת, 4030. מספר התלמידים שביקרו בבתי־הספר היה 1958. סך כל התלמידים שנשרו מבתי־הספר – 2072. כלומר, 52 אחוז מכלל התלמידים.

הסיבות לנשירה, על־פי סקר האגודה: המצב החברתי הכללי הירוד של ערביי יפו, צפיפות הדיור, רמת הלימודים הירודה בבתי־הספר שבשכונות הערביות, ההזנחה הפיסית והארגונית של המבנים בבתי־הספר, ניידות מורים גבוהה, העדר בתי־ספר מקצועיים בשכונות, העדר כיתות מיוחדות לייעוץ פסיכולוגי, העדר מרכזים קהילתיים וספריות. האגודה המליצה להקים בתי־ספר חדשים, בהם גם מקצועיים, שיתוכננו על־פי הנחיות משרד החינוך והתרבות, לבנות עוד מסגרות חינוכיות, לשפר את המצב הארגוני בבתי הספר וטיפול רציני בתלמידים חלשים.

שמונה שנים לאחר פרסום סקר זה אני משוחח עם יו"ר „האגודה למען ערביי יפו", עורך־הדין נאסים שאקר, שהיה מיוזמי אותו סקר. עורך־הדין שאקר, שבעיריית תל־אביב אוהבים להגדירו כבעל גישות שמאלניות ורדיקאליות, מחייך כשאני אומר לו כי ההכרזה על יפו כעל פרוייקט שיקום שכונות היא נצחון לקו הרדיקאלי של האגודה, שתבעה להכריז על שכונות יפו כפרוייקט שיקום שכונות עוד ב־1980.

„אכן, דרשנו להכריז על יפו כעל פרוייקט שיקום", אומר עורך־הדין שאקר, „אבל ראוי להזכיר, כי „אנחנו מנהלים מאבק עקשני נגד תוכנית העירייה, תוכנית מדרון יפו. אנחנו מוכנים להשתלב בתוכנית שיקום השכונות אבל נמשיך להתנגד לתוכנית מדרון־יפו".

– האם יש ל„רביטאה" הסתייגות מהתוכנית החדשה שמציגים העירייה, הסוכנות היהודית, ומשרד הבינוי והשיכון?

„בתוכנית שהועלתה ואושרה יש פגם", משיב עו"ד שאקר. „חלקה הגדול של שכונת עג'מי – מרחוב יהודה הימית ועד רחוב עג'מי – איננו כלול בתוכנית השיקום הפיסי אלא רק בשיקום החברתי־חינוכי. כדי לשקם שכונה צריך להכריז על כל האיזור כעל איזור שיקום שכונות, לא על חלקו בלבד. ועוד פגם: אי־אפשר לשקם ולהרוס בעת ובעונה אחת. אנחנו דורשים להפסיק לאלתר את הפינוי וההריסה בשכונות יפו הערבית".

– אם הבינותי נכון, יש לכם הסתייגויות משיטת הוועדות שמציע הגוף המשקם.

„אנחנו גורסים שיש לשתף בפרוייקט מועצת־פעילים, מתוך השכונות, שתיבחר על־ידי תושבי יפו הערבית. אנשי השיקום אינם מוכנים להכיר ב־23 הגופים הקיימים ביפו אלא רק באזרחים ערבים, שישבו בגופים ובוועדות השונות של השיקום. הגישה של הממסד היא – אין אנו מכירים בגופים אלא באנשים. דעתנו היא, שצריך להכיר בגופים נבחרים או ביצוג שלהם בוועדות".

בקרב ערביי יפו יש יותר מ־20 גופים שונים. רק שלושה מתוכם הם גופים נבחרים: „רביטאה" – האגודה למען ערביי יפו, האגודה האורתודוכסית בראשותו של יוסף ריק, הוועד המוסלמי הנבחר בראשותו של יוסף ריחן. עורך־הדין שאקר מצר על כך שהגוף המשקם איננו מוכן לקבל את הנבחרים כגופים, אבל הוא שמח על צירופם של אנשי „רביטאה" לוועדות השיקום השונות.

יפו הערבית עוד לא משנה בעקבות כל אלה את פניה. הדרך עוד ארוכה. פרוייקט שיקום השכונות עושה את צעדיו הראשונים. אחד הדברים המעניינים שקרו בו עד כה הוא ישיבתם של אנשי הליכוד יחד עם אנשי „רביטאה" בישיבות עבודה של הפרוייקט, חרף המרחק הגדול בין דעותיהם הפוליטיות. היוזם של שיקום שכונות יפו הערבית הוא מ"מ ראש עיריית תל־אביב יגאל גריפל, איש תנועת החירות ומאנשי מחנה שרון. בחודש מארס האחרון ישבו אנשי „רביטאה" עם אנשי הליכוד לישיבת היגוי חגיגית ובאותו מעמד אמר גריפל: „יש בינינו מחלוקת אידיאולוגית, אבל אנחנו יכולים לפעול יחד למען ערביי יפו". עורך־הדין נאסים שאקר אמר או דברים דומים. עכשיו מבקש שאקר לומר לי דבר נוסף: „את ההסתייגויות שלנו נעלה בפורומים השונים בעתיד".

מידע

מנתונים שפורסמו השבוע על־ידי המרכז להכוונה לערי פיתוח עולה כי אילת מובילה במקום הראשון בארץ של מספר תושביה, העליה של 7 אחוזים שנרשמה בגידול האוכלוסיה בשנת 1987 מביא את מספר התושבים לסוף השנה על 24.300 נפש לעומת 22.000 בשנת 1986. הטבלה שערך משרד העבודה מוכיחה, כי מתוך 26 ערי הפיתוח ברחבי הארץ, בשמונה היתה הגירה שלילית, בחמש לא חל כל גידול.

„גידול במספר התושבים אינו מספיק", אמר אתמול ראש עיריית אילת; למרות הגידול המרשים נעשה השנה מאמץ מוגבר לקליטת העולים החדשים".

שמואל תגר

مكان الأصل

התיישבות / דויד מושיוב

דרושה מדיניות התיישבותית

לישראל דרושה מדיניות התיישבותית חקלאית הרואה בהתיישבות ערך חברתי, בטחוני וכלכלי, קובע גדליה גל, מזכיר תנועת המושבים. אם ציפיותיה של המדינה מהחקלאות מסתכמות באספקת תוצרת חקלאית לתושבי המדינה, תוך ניצול יעיל של אמצעי הייצור, קרקע, מים ושמש, אומר גל, יש לנהוג את החקלאות בעקבות השיטה הקיימת בעין הצבה, כלומר השימוש בעבודה שכירה. אולם אם אנו רוצים חקלאות כדרך חיים, התשובה היא עין־יהב או יטבתה, מרגליות וכפר־יובל, ומאות הקיבוצים והמושבים הפרושים לאורכה ולרוחבה של ישראל.

במדיניות התיישבותית נכונה, טוען גל, יכולה משפחה עובדת להתפרנס בכבוד מיגיע כפיה. המציאות כיום היא עגומה. הנתונים הסטטיסטיים מראים, כי הכנסתו של המושבניק מהחקלאות מגיעה ל־70 אחוז בלבד מההכנסה הממוצעת במשק. עובדה זו דוחפת את המושבניקים יותר ויותר לבסס את משקיהם על עבודה זולה. המשך מדיניות כזו כבר מצמיחה אפנדים יהודים או ערבים.

גדליה גל משוכנע, שאם המשק החקלאי יפרנס בכבוד משפחה עמלה ותרוצה יותרו המושבניקים לפיתוח טכנולוגי, ולצמצום העבודה השכירה, ויחזרו למשק שהמשפחה מהווה בו את כוח העבודה העיקרי. גם היום יש מושבים רבים, בהם המשפחה מהווה את הגורם העיקרי לעבודה במשק החקלאי. גל מדגיש, כי מדיניות התיישבותית נכונה היא מדיניות האמורה לסייע למושבים ולקיבוצים באיזורים הפריפריים, או אלה המצויים בספר.

בשנים האחרונות הוכתמה תדמיתם של החקלאים והם נתפשים כתובעי תביעות מהציבור. המציאות שונה לחלוטין. אנשים שאינם המצויים בנתוני שיעור התמיכה לחקלאות בארצות המערב יופתעו לגלות, למשל, כי התמיכה בחקלאות בארה"ב מגיעה ל־42 אחוז מהערך המוסף של התוצר החקלאי. בארצות השוק המשותף באירופה מגיעה התמיכה ל־93 אחוז ואילו ביפאן ל־104 אחוז. בישראל מגיעה התמיכה ל־22 אחוז בלבד.

גל מציין, כי החקלאות נזקקת לתעשיה כמקור פרנסה נוסף. בנושא זה הקיבוצים והמושבים לא יוכלו בכוחות עצמם לפתח תעשיה. בעבר נטלה על עצמה חברת העובדים, באמצעות „כור" ו„תיעוש", לפתח תעשיה באזורים רחוקים. אולם היום קצרה זרוע זו מהושיע, ועל מדינת ישראל והסוכנות היהודית לעסוק בנושא.

גדליה גל, חבר מושב כפר ויתקין, מכהן כמזכיר תנועת המושבים משנת 1985. הוא בא לתפקיד זה בתקופה קשה למושבים. ארגוני הקניות שלהם באיזורים שונים פשטו את הרגל, על המושבים מוטל נטל חובות כבד. מסקנות דו"ח ועדת רביד, אשר אומצו על־ידי ועדת הכספים של הכנסת והממשלה למעשה כמעט שאינן מיושמות. עובדה זו גורמת לגידול משמעותי בחובות המושבים: מ־1.5 מיליארד שקל בספטמבר 1986 ל־2.5 מיליארד שקל כיום.

גדליה גל מזכ"ל תנועת המושבים
צילום: צבי אילן

אי־ביצוע ההסדר נובע, לדברי גל, משתי סיבות עיקריות:

התפקוד הלקוי של בנק החקלאות, אליו קשורים 180 מושבים (מתוך 420 מושבים בכל רחבי הארץ); אדישות הבנקים, אשר אינם מגלים פעילות ונחרצות בעבודתם עם מינהלת ההסדר ואינם מבינים את הדחיפות שבדבר.

הבנקים מצפים שהממשלה תוביל את ההסדר, אולם גם הממשלה מצדה מגלה אדישות בנושא זה. על מנהלי בנק לאומי ופועלים, אומר גל, להורות לאנשיהם לצאת מהאדישות ולהוביל את הפעילות המתחייבת מן ההסדר. הזמן שעבר מאז הגשת המסקנות הביא בינתיים לגידול החובות. יזמה של הבנקים המעורבים, ותוספת כספית צנועה, תוכל, כך אומר גל, להביא לכך שמושבים רבים יעלו על דרך המלך.

גל מדגיש, כי הסיבה העיקרית להסתבכות המושבים היא שיעור הריבית אשר הגיע לממדים שאין להם אח ורע בעולם. בשנות האינפלציה ולאחר מכן עם תחילת התוכנית הכלכלית החדשה, ביולי 1985, הגיעה הריבית למאה אחוז ויותר וגם לאחר מכן נשארה גבוהה מאד. דו"ח בנק ישראל מציין, כי הריבית הריאלית לאשראי לטווח קצר בשנת 1987 היתה 20 אחוז והריבית החריגה לכדי 39 אחוז.

תנועת המושבים אינה מתעלמת מחלקה ביצירת המצב הנוכחי, אולם היא נקטה פעולות שונות ורבות למנוע הישנות המקרים. בכל המושבים ננקטו יעול, צמצום וחסכון. חלק מהמפעלים האיזוריים נסגרו ואחרים נמצאים בתהליך סגירה. ארגוני הקניות צמצמו את פעילותם למינימום. מושבים שייכנסו להסדר כאגודות ינהיגו משטר של ערבות הדדית מוגבלת ויקפידו על קבלת ערבויות מתאימות מהחברים. במושבים שייכנסו להסדר בשיטה פרטנית תהווה האגודה מסגרת למערכת מוניציפלית לאספקת מים, לאישור מכירת משקים והחלפת בעלים ומתן שירותים מינימלית.

גל מציין, כי רגישותה ומורכבותה של מערכת הייצור החקלאי מחייבות את מציאותה של מערכת ממוסדת לקבלת הון חוזר להשקעות בריבית נמוכה המקובלת במדינות המערב. על מערכת זו להיות בנויה על תוכנית מוסכמת בין המושב, משרד החקלאות והבנק, תוך פיקוח ובקרה של המשרדים האזוריים.

גל המקווה להבחר לכנסת הבאה (הוא אחד ממועמדי המערך ותנועת המושבים לכנסת) אומר, כי יפעל להשפיע על סדרי העדיפויות של הממשלה. את ההתיישבות, הוא אומר, יש לראות בעדיפות לאומית ראשונה במעלה בניגוד למדיניות ההתיישבותית הנקוטה בשנים האחרונות על־ידי הממשלה.

ארץ חמדה / צבי אילן

גילויים ביער יתיר

משקוף הפתח הראשי: מבט מבפנים

יער יתיר של הקרן הקיימת, היער הנטוע הגדול ביותר בארץ, משתרע בין באר־שבע לערד, סמוך ל„קו הירוק" לשעבר. עוברים בו הכביש לאשתמוע ולחברון והכביש לשורת היישובים היהודיים החדשים – עמשא, מצודת יהודה (בית יתיר), סוסיא, מעון וכרמל – הכלולים בתוכנית־אלון. האחרון עובר באיזור שאין בו כפרים ערביים ועל־כן נפגע פחות מאחרים ביהודה ושומרון מן הירידה הגדולה בתיירות. אנשים ממשיכים לנסוע לאתר סוסיא דרך יער יתיר, כבימים ימימה, והמהדרים מוסיפים גם ביקור בבית־הכנסת שנחשף לאחרונה בתל מעון, שליד סוסיא, ובו חלקי מנורות השיש והאריות התומכים בהן.

חורבת ענים לא ניטעה, אלא הושארה, כנרדש, כאי של עתיקות בתוך היער, ועתה בא יומה לחשיפה ולגילוי. בתוך חודשים מספר אומתה ההשערה שיש במקום בית־כנסת ומצודה ישראלית מימי בית ראשון, בחפירותן של שתי משלחות נפרדות. אפשר היה לצפות לשני גילויים חשובים אלה, כי לפי המקרא ותעודות עוד היתה ענים עיר ישראלית, מחולקת לשניים – עיר עליונה ועיר תחתונה. חלוקה זו נותרה גם בתקופת התלמוד. על אותה עת מספר לנו ההגמון אבסביוס, כי בענים העליונה, המזרחית, גרים נוצרים, ואילו בענים התחתונה, המערבית, גרים יהודים. היהודים הללו חיו באיזור שנעשה יותר ויותר נוצרי, כעדות שרידי הכנסיות שמוצאים בחורבות בסביבה.

בימים אלה הסתיימה העונה הראשונה של החפירות במצודה הישראלית, שבראש גבעת ענים, בניהולו של ד"ר רודולף כהן, ארכיאולוג מחוז הדרום של אגף העתיקות. עזרו עמו יהודה גוברין, ישעיהו לנדר, דב נחליאלי ויגאל ישראלי. החופרים היו תלמידי בית־הספר הסביבתי במדרשת שדה־בוקר ובסיסם היה במצודת היערנים שביער, המוחזקת על־ידי הקרן הקיימת כמרכז העבודות ביער, מקום שיכון לקבוצות הבאות במשך השנה, וביחוד בקיץ, לשהות ביער. בעזרת הקרן־הקיימת הצליחה המשלחת לחשוף חלק ניכר מהמצודה, שהיא בניין מרובע, במידות 21X5X21.5 מ'. זו מצודה שהתקיימה במאה השמינית או השביעית לפני הספירה, ומה שמפליא בה הוא, שהיא מוקפת בחומה ברוחב חמישה מטרים! לאחר שחרבה, אולי עם חורבן בית ראשון, התיישבו בפינה הצפונית שלה אנשים, ואולי קיימו במקום חווה חקלאית. מדרום לבניין נצמדו אליו אנשים בימי האיסלאם, אולי בתקופה הממלוכית, הקימו את בניינם, תוך שימוש באבניו של בית־הכנסת.

בנישתא דענים

לפני שנתיים העלה כותב שורות אלה לראשונה ב„דבר" את ההשערה, שיש במקום בית־כנסת. היה זה לאחר סקר יסודי, שבו אותרו אבנים שונות שהשתייכו כנראה לבניין, חלקי קירות של הבניין עצמו. הקרן־הקיימת שוכנעה וסייעה בעריכת חפירת־בדיקה במקום, בניהולי, יחד עם דוד עמית מבית־ספר שדה כפר עציון, ובעזרת מדריכי מרכז לימוד וסיור בסוסיא השכנה ובוגרי „מכון אבשלום". נעים להיווכח שהשערה מתאמתת במהירות רבה כל־כך – במקום אותר מבנה חזק ויציב, ששרד עד גובה של שלושה מטרים. הוא פונה צפונה, לירושלים, ומידותיו החיצוניות 15.60X14 מ'. בניגוד למצופה יש לו שני שערים (במקום שלושה) והוקם בקיר האורך המזרחי. השערים שרדו, על משקופיהם! באכסדרה שלפניהם יש שרידי פסיפס צבעוני (מכוסה היטב). רצפת האולם עשויה מלוחות אבן משובחים. אותר גם פתח ממערב ואבן בשימוש משני, על הפינה הדרומית־מערבית, ועליה חריטה של עץ חיים דמוי מנורה ליד כד גדול, המזכיר בצורתו רימון. נתגלו שברים של עמודון ולוח סורג משיש, לבטח של ארון הקודש.

החפירות הממשיות במקום יחלו בסוף יולי ויימשכו עד אמצע אוגוסט. הציפיה לגילויים היא גדולה, אם כי יש חשש שאנשי התקופה הממלוכית, שניצלו את הבניין להקמת בתים בתקופתם, כמו ליד המצודה הישראלית, לא הותירו הרבה משרידיו.

כבר עתה אפשר לראות במקום עד כמה היער התעשר. האתר נמצא ליד הכביש הראשי, מולו נשלמת בניית בנייני הישוב החדש שני. בקרוב תהיה כאן תחנת אוטובוס ועל המטיילים לא יקשה להגיע לכאן באוטובוס. הם יוכלו לקבל דרפת, לרכוש משקה קר ברוכן או בצרכניית שני, לבקר באתר (שבו יימצאו, זה בצד זה, מצודה ישראלית ובית־כנסת), לטייל ביער, ואגב כך לראות את בתי הבד והגת של ענים (ממזרח לה) ואת קברותיה החצובים (מדרום לה), להמשיך לטייל בסביבה ולחזור באוטובוס. חגיגה למטיילים ביער שבספר המדבר. לא אגדה, רעי. את הרוב כבר אפשר לממש היום.

הלוח הכללי ידיעות אחרונות דבר ראשון בבוקר

דירות בשכ"ח

הצעות עבודה

מכוניות

רהיטים

מקררים

מכונות כתיבה

הלוואות

ריפוי והרזיה

פוליש ונקיון

נרשמו לנישואין

שרותים

הכרזות

ירושלים

ריפוי והרזיה

הכרזות

קיבוץ גזית מחפש
מורה
לכיתות ג'–ה' לשנת הלימודים תשמ"ט, עדיפות לבוגרי/ות אורנים וסמינר הקיבוצי.
טלפון ביום 06-768656/8, בערב 06-768782.

מועצה מקומית קרית־אונו
הודעה בדבר משרה פנויה –
מכרז פומבי
המועצה המקומית קרית־אונו מכריזה בזה על משרה פנויה של
מנהל בי"ס תיכון
ע"ש בר־צבי בקרית־אונו.
1. תואר המשרה: מנהל בית הספר.
2. דירוג המשרה: דירוג עובדי הוראה.
3. שעור המשרה: משרה מלאה.
4. תאור התפקיד: ניהול בי"ס תיכון.
5. נתונים אישיים דרושים: תואר אקדמאי M.A בעל רשיון הוראה קבועה, לפחות 5 שנות הוראה, נסיון וניהול.
פניות למכרז יש להגיש למחלקת המנגנון עד ליום ד' 15.6.88.
טפסים להגשת הצעות אפשר להשיג במחלקת המנגנון במועצה המקומית קרית־אונו, רחוב הנשיא 54, בימים א' ג' ד' ה' בין השעות 07.30–14.30, ביום ב' בין השעות 07.30–13.00, 16.00–19.00, ביום ו' בין השעות 07.30–13.00.
אביגדור ורשה
ראש המועצה

קיבוץ עלומים (דתי) מחפש
אחות מוסמכת
בעלת ניסיון.
בוקר 057-949711,
ערב 057-949988.

... אנחנו ממריאים!

הצטרף להצלחה, פרסם ב – כולנו

כולנו שבועון צעיר

רק "כולנו" מאפשר לך לפנות ישירות ל־140,000 ילדים בכל שבוע!

אגוד המפרסמים בישראל
ADVERTISERS ASSOCIATION OF ISRAEL

דוחות ביקורת תפוצה לשנת 1987.

ביקורת תפוצה של "כולנו" לתקופת ינואר — דצמבר 1987.

פרוט התפוצה לפי
מספר הגליונות שהודפסו, הופצו, הוחזרו ונמכרו

החודש	מספר הגיבים שהופיעו במשך החודש	מספר הגליונות שהודפסו	מספר הגליונות שנמסרו להפצה	מספר הגליונות שהוחזרו	אחוז החזרות	מספר הגליונות הכולל שנמכר (במחיר מלא, בהנחה ומינוי) לאחר ניכוי החזרות	תפוצה ממוצעת להופעה אחת
1.87	4	103,080	103,020	8,850	8.6	94,170	23,543
2.87	4	96,000	95,982	9,298	9.7	86,684	21,671
3.87	5	124,500	124,480	11,725	9.4	112,755	22,551
4.87	4	104,000	103,975	12,438	12.0	91,537	22,884
5.87	4	106,000	105,990	12,300	11.6	93,690	23,423
6.87	5	141,000	140,980	15,275	10.8	125,705	25,141
7.87	4	116,000	115,985	13,618	11.7	102,367	25,592
8.87	4	116,000	115,940	16,045	13.8	99,895	24,974
9.87	5	147,000	136,892	13,681	10.0	123,211	24,642
10.87	4	124,000	123,984	13,470	10.9	110,514	27,629
11.87	4	140,000	139,981	12,532	9.0	127,449	31,862
12.87	5	216,000	215,978	14,525	6.7	201,453	40,291

לפי הסקר האחרון של איגוד המפרסמים, תפוצתו של "כולנו" המריאה ב־71% במשך שנה אחת. את ההמראה הזאת אי אפשר להפסיק. את ההמראה הזאת כדאי לך לנצל.

תפוצתו של "כולנו" עולה באופן רצוף וקבוע מיום הווסדו: בשלש השנים האחרונות עלתה התפוצה ביותר מ־ 400%. עליה מרשימה שכזו בתפוצה הינה תופעה יוצאת דופן בעולם התקשורת. היא מוכיחה את אשר ידענו מהיום הראשון: "כולנו" הוא עיתון משובח שהילדים אוהבים!

"כולנו" נקרא בכל שבוע ע"י כ־140,000 ילדים בני 3 - 12 (כל גליון נקרא ע"י 3-4 ילדים)

140,000 ילדים שקובעים איזה מעדן חלב אמא קונה, איזה קטשופ ואיזה משקה קל יימצאו במקרר, איזה ג'ינס הם ילבשו ואילו נעלים הם ינעלו.

140,000 ילדים הם כוח צרכני אדיר שלא תרצה להתעלם ממנו.

פרסם ב"כולנו" ותוכל להשפיע על 140,000 ילדים בכל שבוע.

ההצלחה היא של כולנו
שבועון צעיר

אחרי הגשם החומצי ותאונת צ'רנוביל

אסון אקולוגי שלישי בצפון אירופה: אצות רעילות עושות שמות בדגים

מצלמות תת־קרקעיות של הצי השוודי ומטוסי סיור נורווגיים, שבימים כתקנם עיקר עיסוקם הוא לעקוב אחר חדירה אפשרית של צוללות סובייטיות לים הבלטי ולים הצפוני, טרודים היום במשימה אחרת: מעקב אחר התפשטותה של אצה זעירה, רעילה, כריזוכרומולינה פולילפיס שמה, העושה שמות בדגים ובכלביים.

זה שנים אחדות מתרבות אצות אלה, שאפילו ביולוגים ימיים כמעט שאינם מכירים את טיבן, בקצב מדהים במימי הים הבלטי המשתרע בין חופי שוודיה, פינלנד, ברה"מ, פולין, שתי הגרמניות ודנמרק, ובעיקר בחלקו הדרומי־מערבי. זה קרוב לחודש נעות אצות קטלניות אלה מן הים הבלטי הסגור כמעט דרך מיצרי קטגט וסקגרק, אל הים הצפוני, פושטות צפונה ודרומה במהירות של כשלושה קמ"ש ועושות שמות גם ביצורים הימיים ששוכנים לאורך חופי נורווגיה. סירות הגוררות אחריהן רשתות ענקיות נעות הלוך וחזור לאורך החוף הדרומי־מערבי של נורווגיה כדי להציל ממוות בטוח המוני אלתיות: הן לוכדות אותן

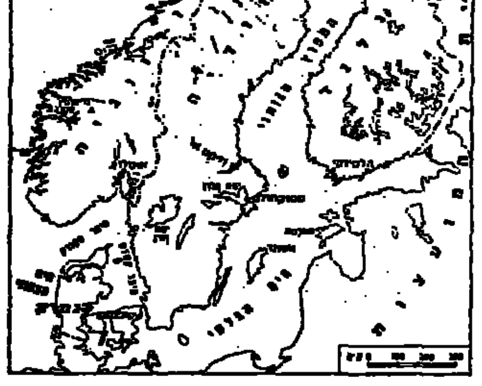

ומעבירות אותן למפרצים ולפיורדים, שם יהיו מוגנות יותר מפני פגיעת האצות עקב זרימת הנגר של מים מתוקים. איש מועדון האמודאים של העיר כריסטיאנסנד, בקצה הדרומי של נורווגיה, אמר: „האמודאים שלנו כבר ראו דברים רבים בחייהם, אבל עתה רבים מהם מזועזעים לנוכח התמותה ההמונית של הדגים". כמעט כל היצורים הימיים – דגים ואפילו כוכבי ים וקיפודי ים – עד לעומק של 12 מ' נפלו קורבן לאצות הקטלניות. כלביים שנחנקו למוות נסחפו לחופים כשקצף אדום מדם נפלט מפיותיהם. „חיל החלוץ" הדרומי של האצות כבר חלף לאורך חופו המערבי של חצי־האי הדני יוטלנד, והגיע עד לאי המערב־גרמני סילט.

כאמור, מקור המכה, שהשבועון המערב־גרמני „שפיגל" ראה להמשילה לראשונה במכות מצרים („ויך את המים אשר ביאר לעיני פרעה ולעיני עבדיו ויהפכו כל המים אשר ביאר לדם. והדגה אשר ביאר מתה"), הוא הים הבלטי. הזרמתם המים באצות הרעילות ממין כריזוכרומולינה פולילפיס הוא רק הביטוי ה„מוקצן" יותר של תהליך ממושך, שתחילתו בסוף שנות ה־60. מדענים ואקולוגים מתריעים כבר שנים רבות מפני הזיהום ההולך וגובר של הימים שלחופי אירופה, ובעיקר של הימים הסגורים למחצה (והדבר זה חל גם על הים התיכון), בדשנים ובקעיים וחומרים הנסחפים אליהם עם הגשם דרך הנהרות. דשנים אלה מביאים להתרבות הפלנקטונים עד למימדים של התפוצצות אוכלוסין. פירוק הפלנקטונים המתים השוקעים על קרקעית הים שולל מן המים כמויות גדולות של חמצן ומכביד על חייהם של הדגים. בד בבד הוא מעודד את התרבותן של האצות.

גורם זיהום אחר הוא פסולת תעשייתית, בעיקר מבתי־חרושת לתאית ולנייר, ופסולת אחרת, שברוב המקרים היא נשטפת לים בלי לעבור שום תהליכי טיהור – וזאת במדינות כמו שוודיה ונורווגיה, שתושביהן מצטיינים בתודעה אקולוגית מפותחת. יש גם זיהום היורד על הים מן האוויר: טונות של תחמוצות חנקן הנפלטות ממכוניות ומתחנות כוח – לא רק בסקנדינוויה, אלא גם, ובעיקר, במערב־גרמניה ובבריטניה – שאף הן מסייעות לשגשוג האצות, מלבד מה שהן מולידות את הגשם החומצי הידוע לשמצה.

יצוין בקשר לכך, כי ריבויים גדולים של אצות, רעילות ולא־רעילות, מתהווים בשנים האחרונות גם בחלקים אחרים של העולם – למשל, לחופי מדינת נורת קרוליינה ורוד איילנד בארה"ב כמו לחופי ונצואלה, טיוואן וקוריאה.

אשר לכלביים, הרי סיבת מותם איננה ברורה עדיין כל צורכה. סיבת המוות הבלתי־אמצעית שלהם היא דלקת ריאות, הקוטלת את היונקים הימיים תוך שלושה ימים בלבד. יש הטוענים, כי המחלה נגרמת על־ידי נגיפי שלבקת (הרפס) ושפעת. היות שנגיפים כאלה מצויים גם בכלביים בריאים, משערים כי פועל כאן גורם נוסף: החלשת מערכת החיסון של כלבי־הים עקב חומרים מסוימים המשמשים בתעשיה הכימית. חומרים אלה חודרים לגופם של דגים, ובאמצעותם לכלבי־הים הניזונים מהם. נמצא שריכוזו של אחד הרעלים האלה, PCB, באצות היה גבוה פי ארבעה מיליון, ובכלביים פי 76 מיליון (!), מאשר במי הים.

קשה עדיין לאמוד את הנזקים הכלכליים של הרעלת הדגים. שלוש מדינות סקנדינוויה הן מדינות תעשייתיות מפותחות מאוד (ונורווגיה גם מייצאת כמויות אדירות של נפט), והדייג נדחק למקום נמוך יחסית. אבל עדיין יש אזורים שלמים וכפרים בנורווגיה, בשוודיה ובדנמרק, וכן במערב־גרמניה, שחלק ניכר מהכנסתם באה להם מדייג ומתעשיית הדגים. חמורה שבעתיים היא המכה האקולוגית – השלישית הפוקדת את אירופה הצפונית בעשור האחרון, אחרי הגשם החומצי ותאונת צ'רנוביל. ואולי החמור מכול: זוהי מכה שאיש אינו יודע כיצד לבולמה. נותר רק לקוות, כפי שאמר ביולוג ימי אחד, שבמוקדם או במאוחר יאזלו מקורות המזון של האצות הרעילות. אבל איש אינו יודע, כיצד ומתי יקרה הדבר, אם בכלל.

ונאדיום לטיפול בסוכרת

הסוכרת נובעת, כידוע, מחוסר אינסולין: הורמון זה המופרש על־ידי הלבלב ממלא תפקיד חיוני בספיגת הסוכרים מן הדם בתאי הגוף. לכן החולים הלוקים בסוכרת נעורים מקבלים, בזריקות, אינסולין ממקור חיצוני (המופק מבעלי־חיים, כגון חזירים, או בשיטות של הנדסה גנטית).

ניסויים שנערכו בשנים האחרונות במכוני מחקר שונים בעולם מלמדים, כי יש תחליף לאינסולין – תרכובות של המתכת ונאדיום. הדבר נתאשר בסדרת ניסויים בחיות מעבדה, שראשיתם בקבוצה המשכם במכון וייצמן בישראל. בניסויים אלה הוסיפו למי השתיה של חולדות חולות סוכרת כמויות קטנות של תרכובות ונאדיום פשוטות (למשל, נתרן ונדאתי) ונמצא, שעקב כך פחתה רמת הסוכר בדמן. תוספת זו גם החלישה את הצמאון העז של החולדות, שהוא מן המאפיינים של הסוכרת, והפכה על פניהם שינויים פתולוגיים אחרים, כגון אובדן משקל ושיעור ירוד של אגירת שומנים.

בראש הקבוצה העוסקת בכך במכון וייצמן, מן המחלקה לחקר הורמונים, עומד פרופ' יורם שכטר, אשר גילה כבר לפני שנים אחדות, יחד עם פרופ' סטיבן קרליש מן המחלקה לביוכימיה ועם פרופ' הדסה דגני מן המחלקה לחקר איזוטופים, כי תרכובות ונאדיום מחקות את פעילות האינסולין ברקמות הרגישות להורמון זה, שבודדו מבעלי־חיים. שותפיו של פרופ' שכטר במחקר הנוכחי הם: ד"ר יוסף מאירביץ מן המחלקה לחקר הורמונים וד"ר צבי פרפל וד"ר יוסף זק מן המרכז הרפואי „שיבא" בתל־השומר.

תרכובות ונאדיום מסוימות מצויות בכמויות זעירות במי שתיה וברוב המזונות. המנות שניתנו לחולדות – 0.2 גרם לכל ליטר של מי שתיה – הן גדולות בהרבה ממה שמצוי במי שתיה, אך עם זאת קטנות מכדי לחולל תופעות רעילות גלויות לעין. הטיפול הזה נמשך שלושה שבועות. בבדיקות פתולוגיות ראשונות נמצא, כי לא היתה שום פגיעה בכבד או בכליות של חיות הניסוי. ביום האחרון הגיעה רמת היונים של הוונאדיום תלת־מצבי בדמן של החולדות ל־0.9 מ"ג לכל ליטר, שהוא ריכוז קטן פי 100 מן הרמה המסוכנת העלולה להביא להרעלת ונאדיום.

על דרך הפעולה האפשרית של תרכובות הוונאדיום אומר פרופ' שכטר: „הטבע השכיל לתכנן את המערכות ההורמונאליות באופן שכל אחת מהן תכלול גם מנגנון בלימה למניעת פעילות־יתר. מערכת האינסולין אינה יוצאת מכלל זה. יש בה מנגנון בלימה תוך־תאי, המשבית בשלב מסוים את תהליכי העברת הגלוקוזה המתנהלים כתוצאה מנוכחות אינסולין. אותו מנגנון פועל גם בהיעדר אינסולין והוא המונע העברה ספונטאנית של הגלוקוזה, כפי שמרמזים הניסויים שנעשו בחולדות".

פרופ' שכטר מקווה, כי תרכובות ונאדיום יוכלו לשמש תחליף לאינסולין אצל אותם חולי סוכרת

פרופ' יורם שכטר

אנושיים, שאינם מגיבים כיאות על זריקות אינסולין. ייתכן שטיפול קצר, ארעי, בתרכובות ונאדיום שיינטלו בפה יסייע לחולים להתגבר על התנגדות הגוף שלהם לאינסולין ואחר־כך יוכלו לחזור לטיפול באינסולין, שהוא עדיין הטיפול הסטנדרטי והיעיל ביותר בסוכרת, על אף כל חסרונותיו. עם זאת הוא מציין, כי עדיין יש צורך בהרבה ניסויים נוספים, בין השאר לבדיקת הרעילות האפשרית של תרכובות הוונאדיום, וכי יחלפו עוד שנים אחדות עד שיתברר, אם אפשר להשתמש בתרכובות ונאדיום לריפוי סוכרת אצל בני־אדם.

שילוב של מלחמה ביולוגית והנדסה גנטית במחקר באוניברסיטה העברית:

אנזימים מפטריות „טובות" להגנה על צמחי תרבות מפני פטריות „רעות"

ההדברה הביולוגית, דהיינו הדברת מזיקים באמצעות יצורים חיים (במקום באמצעות חומרי הדברה כימיים, שרובם גורמים נזקים אקולוגיים), היא עדיין צעירה לימים. צעירה עוד יותר היא ההנדסה הגנטית. חוקרים מן האוניברסיטה העברית בירושלים הצליחו בשילוב שתי השיטות האלה לפתח חומר הדברה נגד הפטריה סקלרוטיום רולסיי, המוכרת פחות בשמה העברי „כסיון רולס", והיא מן המזיקים העיקריים של כמה וכמה צמחי תרבות.

ראשית הפיתוח במעבדתו של פרופ' אילן חת מן המחלקה למחלות צמחים ומיקרוביולוגיה בפקולטה לחקלאות שברחובות (כיום הוא דיקן הפקולטה). החוקרים איתרו פטריות „טובות" המפרישות אנזים מסוים, כיטינאז שמו. שמו מלמד, כי אנזים זה מפרק כיטין – פוליסכריד (רב־סוכר) המכיל חנקן, שבודד עוד בתחילת המאה הקודמת כחומר הבניין העיקרי בשלד החיצוני של פרוקי הרגליים – חרקים, סרטנים, עכבישים ועוד – ובדפנות התאים בקבוצות מסוימות של פטריות, שם הוא ממלא תפקיד דומה לזה שממלאת התאית בדפנות הצמחים, דהיינו: כמקנה יציבות לתאים וכמגן עליהם מפני פגיעות חיצוניות.

המשך המחקר התגלגל מרחובות לירושלים, מן הפקולטה לחקלאות אל הפקולטה לרפואה, כפי שסיפר בהרצאה בפני כתבים לעניני מדע ד"ר רוני שפירא, אשר בעצמו עבר „גלגול" זה: בתחילה עבד עם פרופ' חת ואחר־כך עבר לעבוד עם פרופ' עמוס אופנהיים מן המחלקה לגנטיקה מולקולרית בפקולטה לרפואה. הרעיון היה, כי כיוון שהכיטינאז פוגע רק בחרקים ובאותן פטריות שמכילות כיטין, כמו הסקלרוטיום, אך לא בצמחים ובבעלי־חיים ממחלקת היונקים, שתאיהם אינם מכילים כיטין, אפשר להשתמש בו כחומר הדברה שאינו מזיק לא לצמחי תרבות (ולצמחים בכלל) ולא לבעלי־חיים, לרבות האדם, הניזונים מהם. כדי לא להזדקק ל„טובות" של הפטריות ה„טובות" המפרישות את הכיטינאז, החליטו החוקרים לייצר כמויות גדולות ממנו במעבדה, בשיטות של הנדסה גנטית. לצורך זה גויסו למחקר חיידקי המעיים מסוג אשריכיה קולי, שהם „סוסי העבודה" של ההנדסה הגנטית: הם החדירו את הגן האחראי לייצור האנזים כיטינאז למטען התורשתי של החיידקים ועל־ידי כך גרמו לאלה האחרונים לייצר כמויות גדולות ונקיות יחסית של אנזים מועיל זה.

ניסויים ראשונים בכיטינאז שהופק בדרך זו נעשו בחממה בפקולטה לחקלאות. פרופ' חת ואנשי צוותו הוסיפו את האנזים ה„מהונדס" למי ההשקיה של עציצים ובהם נבטים רכים של שעועית, אשר הונבטו בקרקע שעורבבה מראש עם פטריות סקלרוטיום המזיקות. החוקרים מצאו, כי כל הצמחים שהושקו במים עם כיטינאז צמחו ללא הפרעות, בעוד הצמחים שהושקו במי השקיה רגילים נפגעו עד־מהרה על־ידי הפטריה וקמלו. נמצא איפוא, כי האנזים שנוצר בשיטות ביוטכנולוגיות מנע, כמו האנזימים הטבעיים, את התפתחות הפטריות בקרקע.

פרופ' עמוס אופנהיים

בינתיים צץ גם רעיון נוסף, מתקדם עוד יותר: אם אפשר להגן על צמחי תרבות מפני פטריות מזיקות באמצעות מי השקיה שמכילים כיטינאז, מדוע לא להחדיר את האנזים הזה – או, למען הדיוק: את הגנים האחראים לייצורו – במישרין לתוך צמחי תרבות. במקרה זה די יהיה בהחדרה חד־פעמית של הגנים לזרעי הצמחים, שיעבירו אותם מדור לדור, ולא יהיה עוד צורך בהדברות חוזרות עם כל עונת גידול. ואמנם פרופ' אופנהיים עוסק עתה, בשיתוף עם חוקרים ממכון מקס פלנק בקלן שבמערב־גרמניה, בנסיונות להחדיר את הגנים האלה לתוך צמחים. מחקר זה נמצא עדיין בצעדיו הראשונים.

חזון לעתיד לא־כל־כך רחוק

ריפוי אלכוהוליסטים על־ידי השתלת רקמת מוח מעוּבּרים

„אקונומיסט", מיוחד ל„דבר"

השתלות מוח באלכוהוליסטים מצטיירות לפי־שעה כבדיחה מקאברית. אבל עבודת המחקר הנעשית במכון לפסיכיאטריה של אוניברסיטת לונדון סוללת את הדרך להשתלות של רקמת מוח, הנלקחת מעוברים שהופלו בהפלה טבעית, כדי לטפל בנזק המוחי שנגרם על־ידי אלכוהוליזם כרוני. רקמת מוח מעוברים כבר נוסתה לאחרונה בטיפול בחולי פרקינסון – תחילה בשוודיה ובמקסיקו ואחר־כך גם בבריטניה. אם ייפתרו בעיות טכניות ורפואיות מסוימות ואם לא תתעורר התנגדות מטעמים אתיים, יש סיכוי סביר שטיפול דומה יינתן בעתיד הלא־כל־כך רחוק גם לתיקון הנזק המוחי שנגרם לשתיינים מכורים.

שתיה מרובה וממושכת של משקאות חריפים מובילה לא אחת לתסמונת קורסקוב, הקרויה כך על שם הנוירולוג הרוסי שהגדירה לראשונה. היא מתבטאת בשכחה ובחוסר יכולת להתרכז, בפגיעה בחושים ובליקויים בתיאום בין השרירים, במלמולים חסרי משמעות ובהזיות. בשלב מסוים נעשה הנזק בלתי־הפיך ושום התנזרות מן הטיפה המרה לא תועיל עוד.

ד"ר ג'פרי גריי, ד"ר ג'ון סינדן ועמיתיהם במכון לפסיכיאטריה של אוניברסיטת לונדון השרו את תסמונת קורסקוב בחולדות. הם נתנו להן ללגום כמויות גדולות של אלכוהול במשך 28 שבועות ואחר־כך כפו עליהן „תקופת יובש" בת ארבעה שבועות. מקץ תקופה זו בדקו את ביצועי החולדות במבוך, את יכולתן לזכור את הכישורים שרכשו וכדומה.

הניסוי הצביע על נזקים כבדים שנגרמו לחולדות. ביצועיהן במבוך היו גרועים בהרבה מאלה של חולדות שלא קיבלו את הטיפול האמור. לא היה ספק שנגרם להן נזק מוחי בלתי־הפיך, שלא בא על תיקונו ב„תקופת היובש".

בשלב הבא של הניסוי השתילו החוקרים במוחותיהן של חולדות אלה רקמה שניטלה מעוברי חולדות, אשר הופלו בראשית התפתחותם. הרקמה נלקחה מאזורים כולינרגיים של המוח – אזורים שבהם מתקיימת התקשרות בין תאי המוח באמצעות הנוירוטרנסמיטר אצטילכולין, שממלא תפקיד חשוב באגירת חוויות של העבר בזכרון. התאים הושתלו בקליפת המוח ובהיפוקמפוס – שני אזורים במוח הקשורים, כפי שסבורים, בלמידה ובזכירה.

אחרי ההשתלה שוב נבחנו החולדות. הפעם הלכו ביצועיהן, בהשתפרו בהדרגה, עד־שמקץ שלושה שבועות הם השתוו כמעט לאלה של חולדות אחרות, אשר שימשו כקבוצת ביקורת. בסיום הניסוי הזה נהרגו החולדות ונעשתה נתיחה של מוחותיהן. נמצא כי התאים שהושתלו ייצרו כמויות גדולות של אצטילכולין וגם יצרו קשרים עם תאי המוח המקוריים הסמוכים של החולדות. מכאן עולה המסקנה, כי שיקום יכולת הלמידה והזכירה שחל בחולדות אלה הוא תופעה קבועה, ולא זמנית.

על סמך ניסויים אלה סבור ד"ר סינדן, כי אפשר יהיה לרפא בדרך זו גם בני־אדם אלכוהוליסטים, אם כי לא בעתיד הקרוב. מכל מקום, בינתיים כבר ברור שהנזק העיקרי הנגרם למוח עקב חשיפה ממושכת לכמויות גדולות של אלכוהול הוא הפגיעה בנוירונים (תאי עצב) כולינרגיים, ולא נזק מקיף יותר במוח כולו, כגון הצטמקותו. מסקנה נוספת: קיים דמיון רב בין השפעת האלכוהוליזם ובין מחלת אלצהיימר: גם במחלה זו חל הרס סלקטיבי של נוירונים כולינרגיים, אם כי כאן סיבת ההרס שונה.

כאמור, טיפול כזה בבני־אדם עלול להיתקל במחסומים מוסריים. אנשים רבים, בהם רופאים, נחרדים לנוכח המחשבה של „השתלות מוח". ראשי ההתאחדות הרפואית הבריטית, המנסחים עתה את הכללים האתיים הנוגעים לשימוש ברקמת מוח של עוברים לטיפול בחולי פרקינסון, מזכירים כי כבר כיום משתמשים ברקמות של עוברים לטיפול בסוכרת ובמחלות של מח העצם. אבל כנגדם יש הטוענים, כי צריך להבחין בין טיפול במחלה שהתפתחותה שלא „באשמת" החולה ובין טיפול בנגע שאדם המיט על עצמו במו ידיו.

„תרכיב חיסון" נגד סרטן ריאות

קבוצת חוקרים מאוניברסיטת ג'ורג' ואשינגטון בבירת ארה"ב סיימה לאחרונה בהצלחה ניסויים בתרכיב חיסון, הפועל נגד סרטן הריאות.

למען הדיוק, אין זה תרכיב חיסון במובן המקובל, משום שהוא איננו ניתן מראש כדי למנוע את התפרצות המחלה, כדרכם של תרכיבי חיסון אחרים, אלא רק לאחר שכבר הספיקה להתפתח ולאחר שהחולים עברו ניתוח להסרת עיקר הגידול הממאיר שלהם. החוקרים בודדו אנטיגן, הנמצא על פני התאים הממאירים בריאותיהם של חולים, הכינו ממנו תכשיר ואחר־כך הם הזריקו אותו שלוש פעמים, אחת לחודש, לחולי סרטן ריאות שהיו לאחר ניתוח. כאשר בדקו את מצב החולים האלה כחצי שנה לאחר גמר הזריקות, נתגלתה הטבה אצל חלק גדול מהם. ואילו אצל הנותרים לא נמצאו נוגדנים לאנטיגן זה, או רק נוגדנים מועטים; פירוש הדבר שגופם לא הגיב על טיפול זה ולכן לא היה כל טעם בהמשכתו.

סרטן הריאות, הנגרם בדרך־כלל על־ידי עישון, הוא מן הקטלניים בסוגי הסרטן, וכריתת הגידול בניתוח רק דוחה בדרך־כלל את המוות בחודשים מועטים. רק כ־13% מן הלוקים בו מאריכים חיים חמש שנים לפחות אחרי התגלות מחלתם. והנה החוקרים בארה"ב חישבו ומצאו, כי הודות לטיפול שלהם עלה שיעור זה ל־53% עד 75%, לפי שיטת הטיפול.

עתה נבדקת האפשרות להשתמש בשיטה זו גם לטיפול בחולי סרטן מסוגים אחרים, גם במקרה זה לאחר שעברו ניתוח להסרת הגידול. בינתיים עדיין יש צורך להמשיך בניסויים בחולי סרטן הריאות ויחלפו בוודאי עוד שנים אחדות, עד שהתרכיב החדש ייכנס לשימוש שגרתי.

ביקור מופרז של ילדים בחדרי מיון

מאת יורם לוי

10 אחוזים מכלל ילדי ירושלים מגיעים מדי שנה לחדרי מיון – כך עולה מסקר חדש על פגיעות של ילדים, המתפרסם בגליון יוני של הבטאון „הד הדסה". מנתוני הסקר גם עולה, שבקרב הציבור רווחת נטיה מופרזת לפנות לחדרי מיון לקבלת טיפול ראשוני.

את הסקר ערכה ד"ר רוזה גופין מן המחלקה לרפואה חברתית בבית־הספר לבריאות הציבור של האוניברסיטה העברית ו„הדסה" והוא הקיף 16 אלף ילדים עד גיל 17, שביקרו במהלך שנת 1986 בבתי־החולים של „הדסה", ב„שערי צדק", ב„ביקור חולים" ובמד"א.

ממצאי הסקר מצביעים על כך, שרק שני אחוזים מאלה שהגיעו לחדרי המיון אושפזו. רוב הילדים (86 אחוז) שוחררו לבתיהם לאחר קבלת טיפול ועזרה ראשונה, ו־12 אחוז לא נזקקו לטיפול כלל. לדעת החוקרת מלמדים נתונים אלה, כי ברוב המקרים יכלו הילדים לקבל את הטיפול הדרוש במרפאות של „קופת חולים".

תכיפות ביקורי הילדים עולה בסופי שבוע, בחודשי הקיץ ובשעות אחה"צ. דבר זה מלמד על קשר בין ריבוי הפגיעות לשעות הפנאי.

הסיבות השכיחות לפגיעות אצל ילדים הן: נפילות ומעידות – 50 אחוז, פגיעות מאובייקטים שונים – 27 אחוז, תאונות דרכים – 7 אחוזים, כוויות וחדירות של גופים זרים – 5 אחוזים, הרעלות – אחוז וחצי.

סוגי הפגיעות השכיחים ביותר הם: חתכים, חבלות, נקעים ושברים של העצמות. אצל הילדים הרכים אובחנו פגיעות ראש בשיעור גבוה כמעט כפליים מאשר אצל ילדים בוגרים יותר; הללו נפגעים יותר בגפיים. הפגיעות שחייבו אשפוז היו בדרך־כלל תוצאה של נפילות, הרעלות ותאונות דרכים.

עוד מלמד הסקר, כי שיעור הבנים המגיעים לחדרי המיון גבוה בהרבה מזה של הבנות. מצב דומה שורר, לדברי ד"ר גופין, גם באירופה ובארה"ב.

חוקרים במכון וייצמן מפענחים את...

סוד יכולתם של חיידקים לחיות בים המוות

גבישים משושים של פרדוקסין

לפני חמישים שנה גילה בנימין אלעזרי־וולקני, אז תלמיד־מחקר צעיר במכון זיו, כי יש יצורים חיים בים המלח, אף שריכוז המלחים במימיו – כ־26% – עולה פי כמה וכמה על זה שבמי ים רגילים. הוא מצא בהם כתריסר מינים של חיידקים, אצות ויצורים מסוגים אחרים.

בשנות ה־70 החלו פרופ' אהרן קציר ז"ל, פרופ' הנריק איזנברג ועוד מדענים מן המחלקה לחקר פולימרים במכון וייצמן לבודד שלושה חלבונים מאחד החיידקים האלה שגילה אלעזרי־וולקני – הלובקטריום מריסמורטואי (בתרגום לעברית: „החיידק המלוח מים המוות") – ומצאו בהם חומצות אמיניות חומציות בריכוז גבוה מאוד, של כ־30%, בעוד ברוב החלבונים מצויות חומצות אמיניות אלה בריכוז של כ־10% בלבד. כל חומצה אמינית כזאת מסוגלת לקשור אליה שש עד שמונה מולקולות של מים והודות לכך היא יכולה לסייע למסיסותו ולשימור פעולתו של החלבון בתמלחת. עם זאת עדיין לא היה ברור, איך בדיוק נערכים הרכיבים החומציים האלה על שטח פניו של החלבון.

נושא זה נחקר בשנים האחרונות על־ידי ד"ר מנחם שוהם, ד"ר מיכל הראל ופרופ' יואל זוסמן מן המחלקה לכימיה מבנית במכון. הם בדקו, בעזרת עקיפה של קרני רנטגן המשמשת לפענוח מודלים תלת־ממדיים של מבנים מולקולריים, את אחד משלושת החלבונים האמורים, פרדוקסין. חלבון זה נבחר משתי סיבות: ראשית, מבנים אחרים של פרדוקסינים שנמצאו באצות ידועים במלואם; ושנית, מולקולת הפרדוקסין מכילה, כפי שמעיד שמה („פרום" – ברזל), אטומי ברזל התורמים לפישוט האנליזה המבנית.

החוקרים מצאו כי במולקולה של חלבון זה מצויה בליטה דמויית ידית, המגבירה את מסיסותו בתמיסות מלוחות מאוד, בעוד פרדוקסינים שהופקו מיצורים אחרים, כגון אצות, שבהם לא מצוי מאפיין מבני זה, שוקעים מיד בבואם במגע עם מים מלוחים ומאבדים את פעילותם הביולוגית. שלושת החוקרים משערים, כי מאפיינים מבניים כאלה עשויים להתגלות גם בחלבונים אחרים של יצורים השוכנים במים בעלי מליחות גבוהה מאוד.

במרוצת העבודה התברר שהמשימה היתה קשה מכפי שנצפה, בעיקר בגלל בעיות הקשורות לגיבושו של הפרדוקסין. חומר זה מסיס כמעט בכל התמיסות המשמשות לגיבוש חלבונים ולכן הצליחו החוקרים בתחילה ליצור רק גבישים מיקרוסקופיים דמויי מחט, שלא צלחו למחקר. אולם במשך הזמן הם פיתחו טכניקות חדשות, שאפשרו להם לקבל גבישים טובים.

תבניות העקיפה בקרני רנטגן הראו, שהקבוצות החומציות הרבות המצויות על־פני החלבון אינן מפוזרות בצורה אחידה, אלא מרוכזות בשלושה אזורים. מיקומן של קבוצות חומציות אלה, הקשורות מים, מאשר את ההנחה שתפקידן לייצב את החלבון.

גביש הפרדוקסין מים המלח מכיל עד 50% מים. על־ידי השוואה בין מערך מולקולות המים בגביש זה לבין זה שבגבישי פרדוקסינים מאצות החיות במקורי מים מתוקים מקווים החוקרים להבהיר את פרטי הייצוב. כן הם מבקשים לבחון את המבנים הגבישיים של חלבונים אחרים המצויים בחיידק הלובקטריום מריסמורטואי ולקבוע את הייחוד של מבנים אלה. „תוספת מידע מסוג זה", אומר ד"ר שוהם, „תבהיר את דרך תפקודם של יצורים יוצאי־דופן אלה בסביבה עוינת כמו ים המלח".

ד"ר מנחם שוהם (מימין) ופרופ' יואל זוסמן

ירידה במספר מקרי העקמת

מאת דינה רייס

אין הצדקה לערוך בדיקות מקיפות בקרב תלמידי בתי־ספר לאיתור עקמת, בגלל שכיחותה הנמוכה של תופעה זו – כך אמר ד"ר שבתאי סבטו, אורתופד מבית־החולים „בילינסון", ב„קו פתוח" של קופת־חולים הכללית. הוא הסביר, כי על־פי מחקרים שנעשו בשנים האחרונות זקוקים לניתוח רק אותם צעירים, שבהם מגיעה הסטיה בעמוד השדרה, לצד זה או אחר, ל־10 מעלות בקירוב. סטיה גדולה כזאת נגלית גם לעיניהם של הורים ובמקרה זה הם פונים בדרך־כלל לרופא.

עוד אמר ד"ר סבטו, כי בשנים האחרונות חלה בישראל ירידה במספר ניתוחי העקמת בבני נוער, הודות לגילוי מוקדם ולעירנות מצד רופאי המשפחה וההורים לבעיה זו. שיעור הלוקים בעקמת הוא לערך שני אחוזים, ורק מחציתם – כלומר אחוז אחד – זקוקים לניתוח. במקרים האחרים אפשר לפתור את הבעיה באמצעות פיזיותרפיה, שחיה וכדומה. לעומת זאת, במקרה של עקמת מתקדמת אין הטיפולים האלה יכולים לתקן את הסטיה; לכל היותר הם מחזקים שרירים מדולדלים ובולמים את הסטיה, ובסופו של דבר אין מנוס מניתוח.

אחת הסיבות להתהוות עקמת, אמר הרופא, היא נשיאת משאות כבדים על הגב. בקשר לכך התריע על התופעה, שתלמידים רבים נושאים על גבם ילקוטים כבדים מדי בלכתם לבית־הספר. משקל כזה מכביד על עמוד השדרה, כאשר הוא נתון עדיין במצב של התפתחות וגדילה, ועלול לגרום לו להתעקם.

هكذا من الأصل

مكان الأصل

כוכבים ולילות

גוטמן בתערוכה

תערוכה מיצירותיו של **נחום גוטמן** תיפתח מחר במעמד שר החינוך והתרבות בירושלים במרכז אמנות חדש ובית הוצאה לאור של הדפסים, „גרפיקס". בתערוכה 40 תמונות שמן מראשית שנות העשרים עד שנות השישים, שחלקם טרם הוצג, עבודות בצבעי מים, רישומים (ביניהם רישומים מקוריים מעתון „דבר"), תחריטים וליטוגרפיות מעשה ידיו של גוטמן.

בתמונות, שתיים מהיצירות שיוצגו בתערוכה: ורדים אדומים בבד צהוב, 1933 (למעלה); רחוב שלוש, נוה צדק, 1972.

זוכי הפרס ע"ש מרדכי ברנשטיין לביקורת ספרותית בעתונות

ביום ד' הקרוב, יום פתיחת „שבוע הספר העברי", יוענקו הפרסים ע"ש מרדכי ברנשטיין לביקורת ספרותית במוספים הספרותיים בעתונות היומית לשנת תשמ"ח, 1988. השנה זכו בפרס: **חנה הרציג, אריאל הירשפלד, ויוחאי אופנהיימר.**

חנה הרציג זוכה בפרס על מאמריה – ב„דבר" – „מעטה של הרמוניות פרטיות" על ספרו של יהושע קנז „התגנבות יחידים"; במוסף „משא" של „דבר" – „לא לילדים בלבד" – על ספרו של גבריאל צורן „מורד הזמיר", „כמו אורכידיאה" על ספרה של הדרה לזר „נראה לאחרונה", ב„הארץ" – „חציית־קווים" על ספרה של רלה מזלי „מה שלא יהיה", „קיטש ומוות" על ספרו של דוד שיץ „שושן לבן, שושן אדום", ב„מעריב" – „במקום שאמורה היתה לדבר בו השתיקה" על ספרה של יהודית הנדל „ליד כפרים שקטים: 12 ימים בפולין"; „יצירה מפתיעה במקוריותה ובעוצמתה" על ספרו של אהרן ראובני „עד ירושלים".

אריאל הירשפלד זוכה בפרס על מאמרו ב„הארץ": „אין אהבה לדברים הנשארים" על ספרו של חיים באר „עת הזמיר".

יוחאי אופנהיימר זוכה בפרס על מאמרו ב„מעריב": „מלא תאווה ומלא מלים" על ספרו של אהרן שבתאי „אהבה" (שירים).

יצירה מאת רון ויידברג בפתיחת תחרות בין־לאומית

יצירתו של המלחין הישראלי הצעיר **רון ויידברג** „מבוא, פוגה כרומטית ופולקת קרקס" (לשמונה פסנתרים) תבוצע בקונצרט הפתיחה החגיגי של התחרות הבין־לאומית לפסנתרנים באמצע החודש, בסולט־לייק סיטי בארה"ב.

המבצעים יהיו שמונת השופטים בתחרות ביניהם הפרופ' אריה ורדי מישראל.

י.ד.

זימרה מחו"ל במוזיאון ישראל

שלושה אירועים מוסיקאליים במוזיאון ישראל במהלך החודשים יוני־יולי: הראשון, ב 9 ביוני, מוקדש למוסיקה אנדיאנית מהרי האנדים עם להקה מפרו בשם „אל ואינטו קנטו"; קונצרט של מקהלת הסולנים מנורווגיה ייערך במוזיאון ב־25 ביוני. המקהלה בת 45 זמרים, תבצע יצירות מאת שומאן, גריג, נייסטד, קופלנד, סומרפלד, אלברטסן, ינסן וברג. ב־10 ביולי תופיע מקהלת ה„וויפנפופס" מאוניברסיטת ייל בארה"ב. מקהלה על טוהרת הזמרים הגברים, 14 במספר, שבתוכניתה שירי ג'אז, שירים מתוך מחזות זמר ושירי קול פורטר.

קיץ מוסיקלי בגליל

„ימי המוסיקה הקאמרית בגליל": הפעם הרביעית

ב־7 באוגוסט יתכנסו שוב, זו הפעם הרביעית, בקיבוץ כפר־בלום, כ־35 מוסיקאים מהארץ ומחו"ל ל„ימי המוסיקה הקאמרית בגליל העליון" – מהמפעלים המוסיקליים המוצלחים שהתרחשו בישראל בשנים האחרונות. פסטיבל מוסיקלי מקורי ואמיתי.

לדברי המפיקה והמנהלת האמנותית עדית צבי ישתתפו גם הפעם מוסיקאים צעירים מצטיינים, לצד מוסיקאים ותיקים מן השורה הראשונה. כרגיל יחלו המוסיקאים בעבודת הכנה לקראת הארוע שבוע קודם לכן, כפי שהיה נהוג בעבר.

מספרת צבי: „כדי להקים את 'ימי המוסיקה הקאמרית' נדרשו תעוזה, רצון חזק והרבה תמימות. ההתמדה בארוע שנתי שכזה, מתוך שמירה על איכותו ועל אחידותו המיוחדת, תובעת מהמשתתפים לדבר יכולת להתמודד עם קשיים אמנותיים וטכניים ולתת דרור לדמיון. המבצע כולו, אף כי ייערך השנה הרביעית, אינו קל מן הפעמים הקודמות ואפשר שהוא קשה יותר: הציפיות גדולות מבעבר והרפרטואר תובעני יותר. תקוותנו היא להמשיך וליהנות מהחוויה של עשיית המוסיקה בצוותא, ברמה אמנותית גבוהה, ככל האפשר, ולהשאיר את אווירת המשפחה של מאזינים ומבצעים, לפרק הזמן המוגבל שקבענו לעצמנו".

כמו בעבר יוכלו שוחרי המוסיקה לשוטט בין חדרי החזרות ולעקוב אחר תהליך הכנת היצירות, עד לרגע הביצוע הפומבי, על בימת הקונצרטים בבית העם בכפר־בלום. כמו־כן יוכלו להפגש עם המוסיקאים בהפוגות בין החזרות, ולאחר הקונצרטים בבית־הארחה של הקיבוץ. המטרה, היא שוב לשלב תופש, נופש וטבע עם חוויה מוסיקלית עמוקה ומעשירה.

בין המשתתפים השנה גם הכנר והמנצח שלמה מינץ, הפסנתרן בוריס ברמן והצ'לן רפאל זומר. רשימת המוסיקאים כוללת נגנים בכלי קשת, נשיפה וקשה, זמרים והגיבלאית רות מעייני. הרפרטואר מגוון למדי, בסגנונות ובהרכבים. כלולים ברשימת הקונצרטים: „שיר השוליה הנודד" של מאהלר בעיבוד שנברג לבריטון ולאנסמבל כלי, רביעיה לאחרית הימים של מסיאן, רביעיה לנבל ולכלי קשת מאת מעייני, „זהכך" לקולות ילדים ולהרכב כלי מאת סמדר הנדלסמן (יצירה מוזמנת), תכנית מנדלסון, „שירי עם" מאת לוצ'אנו בריו, בהשתתפות זמרת המצרסופרן פידס קרוקר, שלישיית הפסנתר של צ'ייקובסקי, השישיה בסי במול מג'ור מאת ברהמס ומוסיקת סלון לשעת חצות. כמו בשנים הקודמות ישודרו כל הקונצרטים ישירות ב„קול המוסיקה".

ישראל דליות

ישראלים בפסטיבלים באירופה

בעוד מוסיקאים, שחקנים ורקדנים אורחים מחו"ל באים להשתתף בפסטיבל ישראל ירושלים מארחים פסטיבלים אירופאיים כמה אמנים ישראליים, רובם מוסיקאים:

בפסטיבל הלסינקי תנגן בקונצרט הפתיחה הכנרית **מרים פריד** עם הפילהרמונית של הלסינקי בניצוח **גנאדי רוז'דסטוונסקי** (הקונצ'רטו החמישי של מוצרט). כמו־כן תגיש רסיטל של יצירות סולו מאת באך. בפסטיבל ברגנץ, ליד אגם קונסטנץ (גרמניה) ינצח **גארי ברתיני** על התזמורת הסימפונית הוינאית, עם הסולנית הסופרן היפאנית **מיצוקו שיראי**, על יצירות ווברן, מוצרט ומאהלר. בפסטיבל ברגן (נורווגיה) ינצח **יורי אהרונוביץ'** על בית־האופרה של שטוקהולם בהפקת האופרה „זאן דארק" של צ'ייקובסקי. בפסטיבל מחוזי במערב שוודיה ינצח **יואב תלמי** על קונצרט הפתיחה בהשתתפות הכנר הנורווגי **ארווה טלפסן** (בקונצ'רטו של בטהובן).

בפסטיבל לובליאנה (יוגוסלוויה) תשתתף להקת המחול „בת־דור". בפסטיבל מונטרה־ווב (שוויץ) ינצח **משה עצמון** על הסימפוניה התשיעית של בטהובן. בפסטיבל האופרה בוורונה (איטליה) ינצח **דניאל אורן** על הפקה חדשה של „טוראנדוט" מאת פוצ'יני. הרשימה חלקית ואינה כוללת תיאטרונים שהוזמנו להופיע בפסטיבלים.

ישראל דליות

ירושלים של ראובן

ב„בית ראובן" תיפתח ב־11 ביוני תערוכת „נופי ירושלים" בה יוצגו כעשרים ציורי שמן של ראובן המתמקדים בנופי ירושלים וטיפוסיה ומייצגים את סגנון עבודתו משנות העשרים ועד לפטירתו. שלושה מן הציורים הובאו במיוחד לתערוכה מניו־יורק, לונדון ווינה. חלק מהן לא הוצג קודם לכן. התערוכה תהיה פתוחה במשך הקיץ ותינעל בראשית אוקטובר.

תקליט ישראלי רוקפת

„חדשה בעיר" – תקליט בכורה לרוחמה רז.

רוחמה רז נכנסה למונית, מתיישבת בתנופה ואומרת מתנשפת לנהג: „קח אותי לרחוב רקפת בבקשה". „איפה זה" שואל הנהג שליד ההגה. „אני לא יודעת, אני חדשה בעיר". „חדשה האג אל תדאגי, פנית לכתובת הנכונה". רוחמה מחייכת במבוכה משהו, בשעה שהמונית חולפת על פני רמזור אדום. הנהג מלכסן מבט מחייך אל הראי ומוסיף בטון מרגיע יותר, „דרך אגב, קוראים לי שאול. שאול בן אמיתי".

כל קשר בין האירועים לעיל ובין המציאות, אלגורי בלבד. רוחמה רז מוציאה תקליט שבו, כך נרמה, מתפקד שאול בן אמיתי כנהג המוביל: קלידים, גיטרות, תכנות תופים, קולות, עיבודים והפקה מוסיקלית ולחנים לשבעה מתוך עשרת השירים שבתקליט.

הסגנון הכללי, רוק. הוא יצר צליל שמתקבל כסינתזיה של עופרה חזה ויהודית רביץ. קולה של רוחמה צבר עומק עם השנים ואיבד את המתקתקות שאפיינה אותו. הקול הזה מתמודד יפה עם הרוק הבינוני שאירגן למענו בן אמיתי, אך לא מביא פרשנויות ולו מהסוג הפשוט ביותר.

שלושת השירים האחרים נכתבו על־ידי ירדן מינצמר, מאיה בהיר ונחום היימן. שלושתם שקטים ומרוחים באופן שווה על פני הרצועה. למעשה, אלו השירים שהיית מצפה ממנה לשיר, אך הם אינם מתאימים לה. התוצר הוא חד מימדי מפני שאופיו של הלחן דומה מדי לצבע קולה וכך מתקבל משהו צפוי ומשעמם.

חנוך רעים

מגילת העצמאות של טרטקובר

אחרי הלחנת מגילת העצמאות בידי יוסי מר־חיים, עכשיו גם אינטרפרטציה חזותית, אישית, של האמן **דוד טרטקובר**. 21 כראות המתייחסות לפסקאות שונות במגילת העצמאות כולל טריפטיך אחד המעמת פסקאות מן המגילה מול הפירוש האמנותי של טרטקובר יוצגו, החל מן ה־7 ביוני, במוזיאון ישראל. בעיקרו של דבר מדובר בקולאז'ים בהם מופיעים צילומים שונים וסמלים וכן תגי יחידות בצה"ל. במקביל לתערוכה יופיע ספר ובו מאמרים שכתבו **עדי אופיר, איתמר לוי, עמוס קינן ויונה פישר**, שהוא אוצר התערוכה.

ורדה צימרמן

קונצרט

יצירות וולפגנג רים בביצוע „אנסמבל 13", במסגרת פסטיבל ישראל. תיאטרון החאן, ירושלים.

בחסות מכון גיתה התקיים במסגרת הפסטיבל בחאן הירושלמי קונצרט של „אנסמבל 13" מגרמניה, שהגיש מוסיקה מאת וולפגנג רים, מלחין גרמני צעיר שנהנה מהצלחה רבה במולדתו ומחוצה לה. את הלהקה מרכיבים שני פסנתרנים, קלרניתן, בסונאי, קרנאי, חצוצרן, טרומבונאי ושששה קשתנים; הם מנגנים בניצוח מדריכם מנפרד רייכרט. כולם מוסיקאים טובים ונגנים מנוסים, העומדים גם בדרישות מודרניות קשות: הפסנתרן ברנארד ואמבך, הוא סולן מצוין, שהשמיע „קטע לפסנתר 7" שיש בו מובאות מיצירות ידועות, ואת „קטע לפסנתר 6" שבו אפשר לזהות מקצבים ומוטיבים מושאלים. בצד ההשפעות והשימוש בציטוטים יש ביצירות שהושמעו באותו ערב קווים אישיים, ובכולן בולטים ניגודים חריפים בעוצמת הקול ובאופן הפקתו – נקישתיים (מן הפסנתר) ומלודיים ואחרים, וכן הפסקות ארוכות, מהן שמישכן עשוי לגרום בצד המתח גם הרפיה יתירה העלולה לקרוע באוזן המאזין את הקשר. מבחינה הרמונית מורגשת במוסיקה שאיפה לטונליות־מורחבת.

ארבעת הקטעים שבוצעו על־ידי הלהקה האורחת, בנוסף על הקטעים לפסנתר, היו כולם מסדרה בשם „שיפר" (סיפרה, מספר), ומזוהים על־ידי תוספת מספר. לכל קטע מערך־כלים אחר. שלושה מהם מבוצעים על־ידי שמונה כלים, „שיפר 2" על־ידי שלישיה (פסנתר, קלרנית־בס, צ'לו).

איכשהו יש למלחין תפיסה משלו של אסתטיקה, שכן המוסיקה שלו אינה „יפה" במובן המקובל, אלא מעניינת, וזאת עד כדי כך שהיא בכל־זאת מושכת ואף מרתקת את המאזין. וולפגנג רים, האמן המצליח בן ה־36 לא התלווה כמתוכנן ללהקה, להופעתה בארץ, אף כי לדעתו המגע עם הקהל מבטיח לו הצלחה. עובדה היא שהצגת האופרה „יעקב לנץ" מפרי עטו בארצות הברית עוררה עניין מצומצם ונשכחה, אבל כאשר הוא בא אישית להפקה בניו־יורק, היא זכתה להצלחה רבה. להפתעתי, התאסף לקונצרט בירושלים קהל רב ואף נלהב, וההקשבה היתה מרוכזת.

יהודה כהן

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

08.00 עד־כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
08.05 שעת כושר.
08.15 תלמוד: שניים אוחזין, היכי דמי – 2 (כ).
08.40 מסך לספרות (יסודי) עכבר העיר ועכבר הכפר (כ).
09.00 אנגלית (ז').
09.20 השעה שלנו: הקלברי פין (כ).
10.10 אנגלית (ז').
10.30 פרפר נחמד: מים מים.
11.00 חשבון (ה') הכל בגלל אגוז קטן.
11.15 צרפתית (על יסודי).
11.30 גיאוגרפיה כללית (ז'–ח') ברזיל: אזורים מוכי בצורת.
12.00 ספרות (ז'–ט') הזקן (כ).
12.25 אנגלית (ט').
13.00 אנגלית (י').
13.30 היסטוריה כללית: היסטוריה במעולה, גטו האחרונים.
14.00 עד־כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
14.05 האוניברסיטה הפתוחה: אמנות אסכולת ניו־יורק.
15.00 גברת פלפלת „הזאב והצפורים". סמוקי השועל רצה לתפוס את כרבולת התרנגולת בעזרת רשת. הוא נתפס, נבהל וברח מהמקום כשפלפלת על גבו (כ).
15.10 רחוב סומסום „המקהלה" התרגשות גדולה, ברחוב סומסום מקימים מקהלה.
15.40 יוצא מן הכלל: סידרה בידיעת הלשון לקראת בחינות הבגרות. משדר 1: עיצורים ותנועות.
16.00 הקוסם מארץ עוץ (פרק 16) „מסע לארמון". סכנות רבות אורבות לדורותי וחבריה במסעם אל גלנדה. עליהם לעבור בארץ הקפצתים האיומים, להצית מערות אשר בתוך תהומות ויצורים משונים. האם יגיעו בשלום? (כ).
16.20 כך היו חייט (פרק 15) „שפע של רעיונות" הקידמה מגיעה לברזל. בבית הרופא כבר משתמשים בחשמל ובטלפון, אבל לא כולם מוכנים לקבל את החידושים.
17.00 ערב חדש.

כללית

17.30 משפט ציבורי ערכי מגילת העצמאות במבחן הפקת משותפת של מחלקת החינוך של עיריית תל־אביב, לשכת עורכי־הדין ומחלקת תכניות ילדים ונוער של הטלוויזיה הישראלית. המשפט הוא חלק ממבצע הסברה ארצי של לשכת עורכי־הדין להנחלת ערכי שלטון החוק. ע"י העמדה למבחן משפטי של ערכים כמו חופש הביטוי, חופש המצפון וחופש הפרט – אפשר להציג בדרך מעניינת את הגבולות המשפטיים של הערכים הללו, דוזמיר – היכן נגמר ה„מותר" והיכן מתחיל ה„אסור". המשפט מתמקד, מחדד ומבהיר את הערכים המשפטיים והיסודיים, אשר קיבלו ביטוי בהכרזת העצמאות ואשר הם נורמה עליונה שחוקים הנהוגים בארץ יונקים ממנה. דווקא בהעלאת נקודות רגישות כמו חופש המצפון מול חובת השירות בצה"ל והתמודדות עם הניגוד הקיים ושיתוף בתחומים שונים.
23.30 חופשי על הבר – שם הפרק: „קרלה משנה דרכיה". לקוח בלתי אהוד, הסיר של קבוצת ה„ואקים", מצליח להוציא מכליה את קרלה תמונת המצב, סם הרשש, שהוא חבר של בצרה (עברי־ערבית).
23.55 פסוקו של יום; חדשות הלילה.

ערוץ 2

18.30 „הרפתקאות הדבורה מאיה".
19.00 „פסטיבל הזמר נתניה 87" פרק א' הפקה: האולפנים המאוחדים. במאי: נתן מנספילד. בין האמנים המשתתפים: ג'קי מקייטן, איתן מסורי, שלווה ברוטי. מנחה: מנחם פרי.
19.30 „חופשי חופשי" (פרק שלישי): „זוגות". האגות פירס וקוקראן מבלים חופשה בספרד. למלון בו הם משתכנים מגיע זוג בירח דבש. הזוגות המשועממים אינם יכולים להתאפק ומציעים על הזוג הצעיר עצות כיצד להצליח בחיי נישואים. מככבים: קית ברון, מון טיילור, מונה וון גיסמהם הגיל סטייסי.
19.55 „פינת המתכונים השבועית" – „בישול במיקרוגל". בדרך כלל נתפס המיקרוגל ככלי לחימום אוכל. פינת הבישול מציעה מתכונים להכנת לאזיה ואפיית עוגה במיקרוגל.
20.05 „אדריכלות – בניית חלום" „שלוות כפר להמונים" – (פרק אחרון). סקירת ההתפתחות הפרברים בארה"ב וההיציאה מן העיר אל הכפר החל מ־1850 ועד ימינו, פרברי לכאורה בין שני ערכים אלו, אפשר לחזק ולבסס את ההצדקה המשפטית והאידאולוגית של חובת הגיוס. משתתפים: שופטים: עו"ד פנינה דבורין (אב בית הדין), אליהו ברסובים, צבי מידן; קטגור: מיכי מזור; סנגור: דב וייסגלס; תלמידי התיכון: מיכל ליבוביץ, עופר ברוך, עופר שטריקר, אורית ורבר.
18.30 קיצור החדשות (ערבית).
18.32 רוצה מתרון ענייני חברה, חינוך ורפואה. הנושא לדיון: „תלמיד נכה". אם מתלוננת על התנהגות התלמידים כלפי בנה הנכה. חבריו לכיתה פוגעים בו בשל נכותו. הוא שונא את בית־הספר, מתחמק מן תלמודים ונרתע מללכת לבית־הס (תרגום עברי).
18.45 חידושים והמצאות – על חידושי המדע ושכלוליו בטכנולוגיה, ברפואה, בחקלאות ועוד. 1. תפוצות לוזין, הלוזין מסייע למחקר ולפיקוח על אוצרות הטבע; 2. יצורים פרימיטיביים ביולוגים החיים בים – ניסיון ללמוד מתוך חקר היצורים הימיים הפרימיטיביים בכל הקשור בבני אדם; 3. נוד עולמי, מכשיר חדש המטרנם לתייר בארץ זרה את שאלותיו לשפה שאינו שולט בה (תרגום עברי).
19.00 יומן השבוע (ערבית).
20.00 כותרות מבט.
20.02 משהו מהשרים – ענייני קולנוע.
20.30 בין הביטאות – ענייני משפחה וחברה, בשידור ישיר.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 תשדירי שירות.
21.35 לקראת שידור.
21.50 שושלת (פרק שמונים ושמונה): אחרי תאונת דרכים קשה נעלמת פאלון באורח מסתורי. בעלה של דומיניק מגיע לדנוור ותמה לראות שאשתו מעוניינת להישאר שם. סטיבן מאשים את אמו ברצח מארק. בלייק למד, שאלקסיס היא שהביאה למפלתו. סמי ג'ו חוטפת את דני (עברי־ערבית).
22.40 מבט תרוח – על תרבות ואמנות בתכנית משולבים מופעים, ראיונות.
מנהטן – קווינס וניו ג'רסי וכן הפרבר המתוכנן הראשון בארצות הברית, ריבר סייד באילינוי הם רק חלק מן האתרים הנסקרים בתכנית.
21.00 „נקודת זינוק", כדורסל אמריקאי, הפעם: בתי ספר ממקומות שונים בארצות הברית משתתפים בתחרות כדורסל.

המזרח התיכונית

13.30 חיים אחרים (סידרה); 14.00 מועדון 700; 14.30 מעשיות משפחות (ערבית); 15.00 מלך השחקים (סידרה); 15.30 חבית המעופף (מצוירת); 16.00 סרט (ערבית); 18.00 משפחת וולטון (סידרה); 19.00 60 דקות (מגזין אקטואליה); 20.00 מופעים קלסיים; 21.00 סרט „תיק המסמכים של תלמה ג'ורדן" עם ברברה סטנוויק; 22.30 מעשיות משפחות (ערבית); 23.00 כדורסל.

ירדנית

15.50 סרטים מצויירים (ער' 1); 17.05 מדע ודעה (אנגלית, ער' 1); 18.05 רחוב קרטו (תכנית בצרפתית); 18.20 כדורגל בינלאומי (ער' 1); 19.00 חדשות בצרפתית; 19.15 קרקס (בצרפתית); 19.30 חדשות בעברית; 20.30 בעלי האמי (קומדיה אנגלית); 21.10 העולם בלהבות, סידרה דוקומנטרית (על מלחמת העולם השניה ועל מנהיגיה); 22.00 חדשות באנגלית; 22.10 בלש פרטי (סידרה חדשה); 23.10 עשיר ועני (סידרה אמריקאית).

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – קורלי: קונצ'רטו גרוסו ברה מגור אופוס 6 מס' 1; מוצרט: המשיכה בלה מזור לקלרנית ולכלי־קשת ק. 581; פוצ'יני: שלושה מנואטים וסקרצו לרביעיית כלי־קשת; שומאן: „הומורסקה" אופוס 20; באקס: מיטה של פנד.
09.00 קונצרט בוקר – פרוקופייב: קונצ'רטו מס' 3, בדו מגור, לפסנתר ולתזמורת; רחמנינוב: שלישייה אלגית מס' 2, ברה מינור; שופן, דואו קונצ'רטי, לצ'לו ולפסנתר, לפי מאיירבר; שוברט: „הרועה על הסלע", לסופראן, קלרנית ופסנתר; דביין: סונאטה לקלרנית ולפסנתר; מנדלסון: סונטה בסי־במול מזור, אופוס 54, לצ'לו ולפסנתר; פרנק: סימפוניה ברה מינור.
11.57 פינת השיר – משירי אלזה לסקר־שילר.
12.00 אמנים באולפן – רוחמה דנציגר – סופרן, ויקטור דרביאנקו ומרק פדרסן – פסנתר ק. לווה: ארבעה שירים; פ. דיוס: חמישה שירים; פ. חייסה: ארבעה שירי דיבקה
13.05 בהאזנה נינוחה – באך: קונצ'רטו ברנדנבורגי מס' 3, בסול מגזר; מוצרט: סרנטה נוטורנה, ק. 239; שוברט: המשיכה בלה מגור, לפסנתר וכלי־קשת, „הטרוטה"; בטהובן: סימפוניה מס' 5, בדו מינור, אופ' 67; ברהמס: רפסודיה בסי מינור, אופ' 79, מס' 1.
15.00 שידורי פסטיבל ישראל, ירושלים – וולפגנג רים ו„אנסמבל 13", הקלטה מתאטרון החאן, 13.5.88.
16.00 מוסיקה ליום ראשון – ברהמס: ריקודים גרמניים.
18.00 החידון המוסיקאלי (ש.ש.).
19.00 מוסיקה קלאסית קלה.
20.05 אינטרלוד.
20.30 שידורי פסטיבל ישראל, ירושלים – התזמורת הסימפונית ירושלים רשות־השידור. מנצח: דוואיין סקראבלק; סינטיה קלארי שרה גרשווין – אנתולוגיה קטנה לשירה.
23.00 מחזורי יצירות – קונצ'רטי גרוסי של קורלי ובמיניאני; יצירות לכלי סולו מאת טרטיני.

רשת א'

15.30 האוניברסיטה הפתוחה.
16.05 רדיו־עשרה: מגזין נוער, כתבי נוער מדווחים על המתרחש בחיי הנוער.
17.10 צבעי הקשת – „שירים ממזרח ממערב ובם משלבר".
22.05 תפוח העץ – על הקשר בין הורים לילדיהם, עורכת ומנחה: רבקה מיכאלי הפעם: „בעיות אכילה אצל תינוקות וילדים סטנים".

רשת ב'

18.06 בעין בוחנת – שאלות וסוגיות במחלוקת.
19.35 עם ישראל – עניינים יהודיים בעולם.
20.05 אזמר בשבחין – פיוטים ופרקי חזנות ספרדיים.
22.05 בינינו לבין עצמנו – שיחות עם מאזינים בשידור חי.
00.15 לזאהוז בחלום – שירים לסיומו של יום.

רשת ג'

18.06 מצעד הפזמונים הלועזיים.
21.05 אדום עתיק – שירים שלא נס ליחם.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

13.55 40 לאחור – סיפור היום בתש"ח.
16.05 פסטיבל ישראל 88.
16.15 ארבע אחר הצהריים.
18.05 שעה קלה על כלכלה.
18.45 חמש עשרה קטנות.

צה"ל 1

19.05 רדיו ספורט.
20.05 כוכב הערב – שם טוב לוי.
21.30 אוניברסיטה משודרת – מדע הנגיפים בעידן האיידס – מחלות עיניים נגיפיות.
23.55 שיחת חצות עם שלומית כנעלסון – מנהלת אולפן „עקיבא" בנתניה.

צה"ל 2

19.05 שליפה מהמותן.
20.05 צו – 8.
21.57 הודעות לחיילים.
22.05 הפסקת עשר.
23.05 קול הגיז הזה.

שידורים קבועים

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר.
20.27 פינת השיר.
23.58 פרטים על התכנית.

רשת א'

06.00 שידורים לעולים.
07.30 רדיו קל.
08.05 חוגה.
14.06 בראש צעיר.
18.06 מנחת ערב.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.

רשת ב'

06.00 שמע ישראל.
06.04 סקירות מאמרי העיתונות.
06.10 התעמלות בוקר.
6.20 הודעות.
06.53 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 עושים עניין.
09.05 ביקור בית.
10.05 כל צבעי הרשת.
11.50 פינת המודעה הקטנה.
12.10 „אגו בב'".
12.50 מה נשמע.
13.05 בחצי היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 בת צחוק.
16.05 יומן כלכלה.
16.30 על מספרים האנשים.
18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
22.58 רגע של עברית.
00.05 יומן חצות.

רשת ג'

06.04 [illegible]
07.07 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 גימלים.
10.05 דברים טובים.
11.05 שבעים מי יודע.
12.05 אהבה יומיומית.
13.05 רק בימי חול.
14.05 לי ולך שיר וברכה.
15.05 חדש חדיש ומחודש.
16.05 הצצה יומית.

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 באופן מילולי – פינתו של אבשלום קור.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 פקחים עין.
07.07 שבע אפס שבע.
08.00 בוקר טוב ישראל.
09.05 על הבוקר.
10.05 שעה עם אורלי יטיב.
11.05 נכון לעכשיו.
13.05 דו רה יומי.
14.05 פגישה יומית.
15.05 שירים לתנ.
16.05 ארבע אחר הצהרים.
16.54 באופן מילולי.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.55 הודעות לחיילים.
19.00 מבזק ידיעות.
21.00 מבט לחדשות.
22.05 על הדבש [illegible]
23.05 עשרים וארבע היום שהיה.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.
05.05 צלילי בוקר.

התיאטרון הקאמרי

בית ברנרדה אלבה

ההצגה למנויי סדרה 27
שהיתה אמורה להתקיים
ביום ג' 7.6 בשעה 16.30

הוקדמה

ליום ב' 6.6 בשעה 16.30

הולכים לתיאטרון טוב. הקאמרי.

סרטים

תל־אביב

אסתר: הקירה בסייגון 9.50, 7.30, 5.00
אורלי: מוכת ירח 9.30, 7.30, 5.00
בית ליסין: לבירינטוס (המבוך) 11.15
בן־יהודה: תינוקת בירושה 9.30, 7.15, 5.00
בורוכוב: יופיו של החטא 9.45, 7.30, 5.00
גת: שאלה של שפיות 9.45, 7.30, 5.00
דיזנגוף 1: סופיה 9.30, 7.30, 5.00, 11.00, 1.30
דיזנגוף 2: להתראות ילדים 7.30, 5.00, 1.30, 11.00 מאגון 9.30
דיזנגוף 3: סמי ורוזי עושים את זה 5.00, 1.30, 11.00, דאן רה פלורס 7.30
דקל: משדרים חדשות 9.45, 7.00
דרייב־אין: כלא מתאבים 10.00, 7.45, 12.00 סקס
הוד: תקועים בדרך 9.30, 7.30, 5.00
הקולנוע (בית ציוני אמריקה) גברת מס הכנסה 9.45, 7.30, 5.00
חן 1: שלושה גברים ותינוקת 9.55, 7.40, 5.00
חן 2: הל סטריט 9.50, 7.30, 4.50
חן 3: הקיסר האחרון 9.30, 6.30, 3.30
חן 4: מעקב צמוד 9.30, 7.30, 5.00, 2.00, 11.00
חן 5: פעמיים אישתי 9.30, 7.30, 5.00, 2.00, 11.00
לב 1: אהבנו כל כך 9.50, 7.25, 5, 2
לב 2: [illegible] 10, 7.50, 5, 2
לב 3: [illegible] 9.45, 7.15, 4.45, 2.00
לב 4: חופשה בכפר 9.55, 7.40, 5.00, 2
לימור: מטיבאמר ליום אחד 9.30, 7.30, 5.00
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
מוזיאון: עיניים שחורות 9.30, 7, 4.30
החוזה הישראלית ביפו: מקסים: זיזור גורלי 9.40, 7.30, 5
פוזן לשעבר אלנבי: זוק התשוקה 9.40 7.30
פיילת 1: שם המשחק 9.30, 7.15, 5.00
פיילת 2: עדות במבוק 9.30, 7.15, 5.00
פיילת 3: חנה סנש 9.30, 6.15
פאר: בשם העם 9.30, 7.30, 5.00
פריז: ליידי איב 9.30, 7.15, 4, 2, 12; 23.30 המבנה האחרון בפריז
צפון: תשוקה באפריקה 9.45, 7.30
שחק: זרוק אותה מהרכבת 9.30, 7.30, 5.00
תמר־רמת־אביב: התפוז המכני 9.30, 7.00
תכלת: כוח של מקרה 9.45, 7.30, 5.00
תל־אביב: ללא מוצא 9.30, 7.30, 5.00/החוזה הישראלית: רב מכר 10.00
[illegible]: 7.30 סולו 9.30 ד"ר פולדר

ירושלים

אדיסון: תקועים בדרך 9.15, 7.15, 4.30
אורגיל: שאלה של שפיות עם ברברה סטרייסנד 9.15, 7.00, 4.30
אורין 1: ללא מוצא 9.30, 7.30, 4.30
אור 2: הקיסר האחרון 8.45, 5.45
4 ריקוד מושחת
אור 3: מטיבאמר ליום אחד 9.15, 7.15, 4.30
אור 4: מעקב צמוד 9.15, 7.15, 4.30; 23.15 זרוק אותה מהרכבת
אור 5: בלש צמוד 9.15, 7.15, 4.30; 23.15 מי מפחד מהסכם מגולל
בית אגרון: 6.15 העכבר שנאכ 8 בריאן, כוכב עליון 9.45 פינק פלויד – החומה
אוריה: שלושה גברים ותינוקת 9.15, 7.00, 4.30
כפיר: שם המשחק 9.15, 7.15, 4.30
מיטשל: מוכת ירח 9.15, 7.15
מבואה: הל סטריט 9.15, 7.00
עדן: תינוקת בירושה 9.15, 7.15, 4.30
רון: משדרים חדשות 9.15, 6.45, 4.15
תיאטרון ירושלים: להתראות ילדים 9.30, 7
סינמטק: גברת מס הכנסה 9.30, 7.15, קברט 4.30

חיפה

אורה: רב מכר 9.15, 7.00, 4.30
אורלי: חופשה בכפר 9.15, 7.00
אמפי־תיאטרון: סגור
ארמון: סגור
חן: הקירה בסייגון 9.15, 7.00, 4.30
עצמון 1: ללא מוצא 9.15, 7.00, 4.30
עצמון 2: מוכת ירח 9.15, 7.00, 4.30
עצמון 3: תשוקה באפריקה 9.15, 7.00, 4.30
מאי: שלושה גברים ותינוקת 9.15, 7.00, 4.30
קרן־אור: בשם העם 9.15, 7.00
רון: תקועים בדרך 9.15, 7.00, 4.30
רב גת 1: משדרים חדשות 9.15, 6.45, 4.15
רב גת 2: עיניים שחורות 9.15, 7.00, 4.00
רב אור 1: הל סטריט 9.10, 6.50, 4.30
רב אור 2: הקיסר האחרון 8.15, 5
רב אור 3: זרוק אותה מהרכבת 9.15, 7, 4.30

קריות חיפה

סטיו: הל סטריט 9.15, 7.00
סביון: שלושה גברים ותינוקת 9.15, 7.00
אורות: יופיו של החטא 9.15, 7.00
בית העם: דאן רה פלורס 9.15, 7.00
היובל: חנה סנש 9.15, 7.00
גיאון: ריקוד מושחת 9.15, 7.00

אשדוד

צפריר: זיזור גורלי 9.30, 7.30
אשדודה: שאלה של שפיות 9.30, 7.30

אשקלון

אסתר: תקוה ותהילה 9.30, 7.30
גאורי: הלם קרב 9.30, 7.30
רחל: שובו של מרטין גר 9.30, 7.30

באר־שבע

חן: חנה סנש 9.00, 6.00
היכל התרבות: עדות במבוק 9.15, 7.00

הרצליה ■ רמת השרון

היכל: סגור
מלון דניאל אודיטוריום: מאבנון 9.30, 7.15
כוכב: 7.00 שבעון בהלל, 9.35 עכבר הבאים

עפולה

מטיפרות: הל סטריט 9.00

חולון ■ בת־ים

אורגים: זיזור גורלי 9.30, 7.30
אריבה: לא יכולה בלי זה 9.30, 7.30
מגדל: שלושה גברים ותינוקת 9.30, 7.30
עצמאות: מוכת ירח 9.30, 7.30, 5.00
סביר: נשואה לכנימ 9.30, 7.15, 5.00
מתגים קריה, שורק: סגור
רינה: חשוד 9.30, 7.15

חדרה

חדרה: נשואה לטניים 9.30, 7.15

כפר־סבא ■ רעננה

עמל: הל סטריט 9.30, 7.15
רון: מעקב צמוד 9.40, 7.30
אורות: סגור

לוד ■ רמלה

אורלי: סגור
נגה ירח: זיזור גורלי 9.15, 7.15
ארוך: יום במלכודת 9.30, 7.30

נהריה ■ עכו

הוד: אי אפשר לקנות אהבה 9.15, 7.15
היכל: סגור
אודיטוריום: סגור

נתניה

אסתר: מוכת ירח 9.15, 7.00
שרון: שלושה גברים ותינוקת 9.15, 7.00, 5.00
ממוריה: חשוד 9.30, 7.15
חן: אימפריית השמש 9.30, 7.00

קרית אונו

מתנ"ס: סגור

פתח־תקוה

שלום: יופיו של החטא 9.30, 7.15
היכל 1: מוכת ירח 9.30, 7.30, 5.00
היכל 2: שם המשחק 9.30, 7.15, 5
היכל 3: הקיסר האחרון 9.15, 6.15

קרית שמונה

שמיר: זיזור גורלי 9.15, 7.15

ראשל"צ ■ רחובות

ג.ג. רון 1: הקיסר האחרון 9.30, 6.30
ג.ג. רון 2: תינוקת בירושה 9.30, 7.30, 5
מכמן: מאבנון 9.30, 7.30
ראשון: משדרים חדשות 9.30, 7
בית העם: מעקב צמוד 9.45, 7.45
הדר: הקיסר האחרון 8.30
ורד: שאלה של שפיות 9.45, 7.45

רמת־גן וגבעתיים

ארמון: שלושה גברים ותינוקת 9.30, 7.30
ארמון: סגור
לילה: שם המשחק 9.30, 7.30
הדר: מוכת ירח 9.30, 7.30, 5.00
רב גן 1: הל סטריט 9.55, 7.30, 5.00
רב גן 2: שאלה של שפיות 9.50, 7.25, 5.00
רב גן 3: הקיסר האחרון 9.15, 6.15
רב גן 4: חשוד 9.55, 7.25, 5
שביט: דאן רה פלורס 9.30, 7.00